

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VII

IZREDNA
SEJA

38

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 38. IZREDNA SEJA

(25. november 2016)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TERJEVAJMA TRAJNI IN NEODTULJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE
PO NAČELU BELTVE OBLASTI NA ZAKONODAJNO, IZVRŠILNO IN SODNO.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO, DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANI JO IZVAŠUJEJO NEPOSREDNO IN ZVOLITVANO.

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 38. izredna seja (25. november 2016)

ISSN 2385-9490

Pripravi: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2017

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 38. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S SOCIALNIM POLOŽAJEM PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE, EPA 1584-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda	5
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S SOCIALNIM POLOŽAJEM PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE, EPA 1584-VII.....	5
ŽAN MAHNIČ.....	5
FRANC BREZNIK	7
ANDREJA KATIČ	8
MAG. MATEJ TONIN.....	11
MARJAN DOLINŠEK	13
ANJA BAH ŽIBERT	14
BENEDIKT KOPMAJER.....	15
DR. MATEJ T. VATOVEC	16
FRANC JURŠA.....	17
JAN ŠKOBERNE	18
ŽAN MAHNIČ.....	21
JAN ŠKOBERNE	25
JAN ŠKOBERNE	26
ŽAN MAHNIČ.....	26
MARKO FERLUGA	26
ŽAN MAHNIČ.....	27
JANKO VEBER.....	28
FRANC BREZNIK	29
MARIJAN POJBIČ	31
MARIJAN POJBIČ	33
ANDREJA KATIČ	33
MARIJAN POJBIČ	34
ANDREJA KATIČ	34
MARIJAN POJBIČ	35
ANDREJA KATIČ	35
MARJAN DOLINŠEK	35
ŽAN MAHNIČ.....	37
MARJAN DOLINŠEK	38
MAG. MATEJ TONIN.....	38
DANIJEL KRIVEC	39
ANJA BAH ŽIBERT	40
JANI (JANKO) MÖDERNDORFER	43
ANJA BAH ŽIBERT	44
ŽAN MAHNIČ.....	44
ANDREJA KATIČ	45
ANJA BAH ŽIBERT	53
ANJA BAH ŽIBERT	53
ANJA BAH ŽIBERT	53
ŽAN MAHNIČ.....	53

Državni zbor VII. mandat

38. izredna seja 25. november 2016

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 25. novembra 2016 ob 12.07.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovane kolegice poslanke in kolegi poslanci, gospe in gospodje!
Začenjam 38. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena ter drugega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednje poslanke in poslanci: gospa Marinka Levičar, gospa Jelka Godec, dr. Mirjam Bon Klanjšček, mag. Alenka Bratušek, gospa Marija Bačič, gospa Ljudmila Novak, gospa Ksenija Korenjak Kramar, dr. Milan Brglez od 17. ure dalje, gospod Franc Laj, dr. Bojan Dobovšek, gospod Bojan Podkrajšek, gospod Janez Janša, gospod Jožef Horvat, gospod Jernej Vrtovec od 16. ure dalje, mag. Branislav Rajič, gospod Kamal Izidor Shaker, gospod Igor Zorčič, dr. Franc Trček in gospod Roberto Battelli.

Na sejo sem povabil predstavnike Vlade. Vse prisotne lepo pozdravljam!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 38. izredne seje Državnega zbora.

Predlog dnevnega reda seje ste prejeli v ponedeljek, 21. novembra 2016 s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora.

Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Državnemu zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem. Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 51 poslank in poslancev, za jih je glasovalo 50, nihče pa ni bil proti.

(Za je glasovalo 50.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 38. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE V ZVEZI S SOCIALNIM**

POLOŽAJEM PRIPADNIKOV SLOVENSKE VOJSKE.

Predlog priporočila je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 24 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom. V zvezi s tem predlogom priporočila je skupina 19 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom zahtevala, da Državni zbor opravi splošno razpravo.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo predstavniku predlagatelja gospodu Žanu Mahničju.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, predsednik. Spoštovana ministrica, general Osterman, spoštovane kolegice in kolegi!

Današnja seja poteka na temo, ki je iz meseca v mesec bolj aktualna. Na katastrofalno socialno stanje v vojski v Poslanski skupini SDS opozarjamo že od začetka mandata te vlade, ko se je trend odhodov iz Slovenske vojske še dodatno obrnil navzdol in ko so razlogi za odhode postajali vse jasnejši in odmevnejši. Trenutno socialno stanje je katastrofalno in daleč največji dokaz za to je število odhodov iz Slovenske vojske v zadnjem času, ki je v porastu, in razmerje odhodov in prihodov kljub nasprotnim trditvam ministric Katičeve še zdaleč ni stabilizirano. V stališču, ki ga je podal predsednik države gospod Pahor, je zapisano, da je Slovensko vojsko v samo lanskem letu zapustilo kar 540 pripadnikov. Pripadniki Slovenske vojske, ki delajo v vojašnicah v Celju in Mariboru, opisujejo trenutno stanje kot eksodus zaposlenih v Avstrijo zaradi prenizkih plač, zaradi česar težko preživijo sebe in družino v regiji, kjer je brezposelnost visoka in je marsikateri partner vojaka brez službe. Več kot 100 pripadnikov Slovenske vojske je, kot smo lahko zasledili v medijih, prejelo humanitarno pomoč v obliki najosnovnejših sredstev za preživetje. Drzmem si trditi, da je Vlada Republike Slovenije v oskrbo migrantov, ki so nelegalno prečkali ozemlje Republike Slovenije in medtem uničevali vlake in drugo opremo ter nevhvaležno po tleh metali hrano, vložila

neprimerno več napora, skrbi in sredstev kot v lastne državljane, ki na svoji delovni uniformi vsak dan nosijo simbole države, ki mnogim med njimi za pošteno delo ne omogoči več človeka vrednega preživetja.

Okoli tisoč 200 zaposlenih v Slovenski vojski je uvrščenih okoli 20. plačnega razreda. Da boste imeli predstavo: vojak začetnik v 19. plačnem razredu ima 890 evrov bruto plače oziroma okrog 620 evrov neto plače. Vojak v pehoti z več kot 10-letnimi izkušnjami je v 21. plačnem razredu in zasluži malce manj kot 700 evrov neto. Še za ekonomskega migranta, ki je prosilec za azil, Vlada nameni več denarja mesečno kot za plačilo vojaka, kar je absurdno. Zaradi plačne politike na Ministrstvu za obrambo se nadure skorajda nikoli ne izplačujejo. Področje obrambe je tudi glede nadurnega urnika v javni upravi. Pripadniki prejemajo presežke opravljenih ur v obliki kompenzacijskih ur, ki jih nato koristijo med tednom v skladu z ukazom nadrejenega. Na blagajni v trgovini pa se plenice za dojenčke na žalost ne da plačati s kompenzacijskimi urami. Trditev sekretarja Bizjaka, da se sedaj po 6 mesecih kompenzacijske ure izplačujejo, je čisto zavajanje, saj je nadrejenim ukazano, da morajo vojaki – razen v ekstremnih pogojih – vse ure koristiti, preden jim po 6 mesecih zapadejo.

Trenutno se v Slovenski vojski kljub dodatnim napotitvam v Sredozemlje in Irak zmanjšuje število pripadnikov na misijah v tujini, na primer na Kosovu. Misije, ki so predstavljale socialni korektiv, so sedaj vse težje dostopne in tako se katastrofalno stanje v Slovenski vojski še slabša. Dodatno k slabemu socialnemu stanju prispeva pomanjkanje denarja na ministrstvu za opremo, ki bi bila bolj varna in prijazna do vojaka. Vojaki si tako iz že sedaj nizkih plač sami kupujejo nahrbtnike, obutev, rokavice, oblačila za hladno vreme in podobno. Med migrantsko krizo se je pokazalo žalostno stanje na področju obrambe, ko so vojaki za krizne primere prejeli razpadajočo opremo za nadzor množic. S tem smo bili seznanjeni člani Odbora za obrambo tudi na terenu s strani pripadnikov in pa tudi poveljujočih.

V Slovenski demokratični stranki smo prepričani, da bi si, če bi imeli vojaki višje plače, sami kupili še ta zaščitna sredstva. V zadnjih letih Ministrstvo za obrambo več sredstev namenja za oglaševalske kampanje na radiu, televiziji, internetu in drugod. Potencialnim vojakom sporoča, da je delo v vojski častno, da je polno izzivov in osebnega zadovoljstva. Česar reklama ne pokaže, je stanje na vojakovem računu 5. v mesecu. Ne pokaže tudi vojaka, ki prejema pakete dobrodelnih pomoči. Ne pokaže vojaka, ki ga za mizerno plačo nikoli ni doma. Namesto da Ministrstvo za obrambo zapravlja milijone evrov za oglaševalske kampanje, ki očitno nimajo haska, naj raje denar nameni za dvig plač vojakov in izplačilo nadur za vsako dodatno oddelano uro. Na tak način se bo marsikateri mlad fant ali dekle raje pridružil

vojski, pa tudi tisti, ki so že sedaj zaposleni, bi svoje delo opravljali bolje in z večjim zadovoljstvom.

Kljub zavajajočim trditvam sekretarja Bizjaka in ministrice Katičeve socialnega dialoga med sindikati in ministrstvom ni, saj pogovori o načinu registracije delovnega časa sindikalnih delavcev ne morejo biti del socialnega dialoga. Odločitve pogajanj med Vlado in sindikati vplivajo na plačno politiko v vojski, kljub temu, da se sindikati obrambnega sektorja z vsebinskimi zaključki pogajanj niso strinjali. Predstavniki vojaških sindikatov že skoraj leto in pol ne morejo več sodelovati na formalnih in neformalnih pogajanjih z Vlado, kar pomeni, da je možnost kakršnegakoli dogovora med Vlado in vojniki enaka ničli. Potrebna je takojšnja vključitev sindikatov v pogajanja z Vlado, saj bodo le tako lahko izpogajane rešitve tudi v dobro obrambnega sektorja, ne samo učiteljev in drugih zaposlenih v javnem sektorju.

Varnostne razmere v naši bližnji in daljni okolici se slabšajo iz dneva v dan. Razmere se slabšajo v vzhodni Evropi, na Bližnjem vzhodu, v Turčiji, Sredozemlju, Afriki in drugod. Ustanavljajo se Natove sile za hitro posredovanje, zavezniki krepijo svojo prisotnost na Baltiku, Vlada pa stoji križem rok in ne uredi osnovnih pogojev za življenje vojakov, ki nas bodo v primeru poslabšanja razmer morali braniti. Ne samo to, zaradi slabih pogojev je odhodov iz dneva v dan več in upravičeno se lahko vprašamo, ali nas bodo v primeru oboroženega konflikta branili generalštabni podčastniki in častniki. Ker če se bodo stvari nadalje v to smer odvijale, v katero gredo sedaj, bodo čez nekaj let samo še oni zaposleni v vojski, bojne enote pa bodo prazne.

Varnost je dobrina, ki se je ne da nenadoma vzpostaviti takrat, ko so krizne razmere v polnem razmahu. V času relativnega miru je treba vojsko usposobiti, jo opremiti, plačati in pripraviti na boj. Mizerno plačani vojaki in nizka morala, ki iz tega izhaja, močno spodkopava obrambne sposobnosti države, Republike Slovenije. Boj za boljše socialno stanje v Slovenski vojski ne bi smel biti boj Slovenske demokratične stranke, temveč bi si Vlada morala za čim boljše socialno stanje v vojski iskreno prizadevati, ne pa da tako na Odboru za obrambo kot v Državnem zboru naše pozive in predloge za izboljšanje stanja nenehno zavrača. Predsednik Vlade dr. Miro Cerar se je med intervjujem na komercialni televiziji ta teden pohvalil, da smo z njegovo vlado ponovno postali kredibilen sogovornik v mednarodnih povezavah in da naša beseda zopet nekaj šteje. Z manj kot 1 % BDP, namenjenega za vojsko – in to vojsko, ki jo bosta očitno čez nekaj let po velikosti prehitela celo Luksemburg in Malta –, je dejstvo, da bo ta kredibilnost, če je bo pod to vlado v Natu dejansko sploh še kaj, dokaj hitro izpuhtela. Pred meseci je Vlada Republike Slovenije ugodila zahtevam policistov. Ta teden je to storila v primeru zdravnikov. Kolegice in kolegi,

kdaj pridejo na vrsto vojaki? Na katastrofalno stanje v Slovenski vojski opozarjamo že od začetka mandata te vlade, pa se zdi, da tako pozivi opozicije kot tudi strokovne javnosti pri Vladi ne zaležejo. Denar se pri Vladi najde za vse, razen za tiste najslabše plačane in tiste, ki so pripravljene na ukaz postaviti svoje življenje za državo, za njene državljanke in državljane na nitko.

Kolegice in kolegi! Več kot dovolj razlogov je, da smo predlagali sklic izredne seje Državnega zbora, ki bo minila samo z razpravo, žal pa se ne bomo razšli s konkretno sprejetimi sklepi. Čez dober mesec bo tu novo leto 2017. Ministrica je rekla, da bodo nekatere stvari do konca decembra urejene. Do konca decembra tako v Slovenski demokratični stranki dajemo čas, da se seznanimo z dokumenti, ki jih je ministrica obljubila, in z dokumenti, ki se trenutno pripravljajo. Kot sem bil seznanjen, naj bi do konca decembra dobili tudi Zakon o obrambi. No, in kako je s tem? Niti še ni bilo nobenih predlogov za srečanje v poslanskih skupinah, tako verjetno Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski ne bo. Kljub temu, če bi slučajno enkrat v prihodnosti dobili ta zakon – če bo tak kot osnutek, ne izboljšuje stanja v Slovenski vojski, ampak trenutni položaj, kakršen je, uzakonja. To se pravi, ne gledamo naprej, ne vidimo naprej, gremo v nasprotju z vsemi srednjeročnimi in dolgoročnimi programi in pač stanje, kakršno je, opravičujemo. Pogovarjamo se o proračunih za obrambo za prihodnji dve leti. Naslednje leto bo vojska dobila dobrih 18 milijonov evrov več za nekaj škornjev, za nekaj bojnih uniform. Kaj pa je z opremo? Kaj pa je z vsem ostalim? Ne samo, da vojski pada morala zaradi tega, ker v vojski ni stimulativne plačne politike. Vojski pada morala tudi zaradi tega, ker ni potrebne opreme, ker ni sodobne opreme. Ker ko se pogovarjaš z vojaki, ko gredo na misijo v tujino, lahko en dan potem, ko greš z njimi na kavo, poslušaj samo, kaj so videli, kako so oboroženi bili njihove kolegice in kolegi iz zavezniških vojsk, in da jih je sram, da morajo s takšno opremo predstavljati državo v tujini. Na to je verjetno mislil predsednik Vlade, ko je govoril o tem, kako smo si dvignili ugled v tujini. Na Štajerskem se odpre še kakšna firma, kakšno podjetje, ki bo zaposlilo nekaj sto ali tisoč ljudi, bodo odšli še tisti, ki sedaj za mizerne plače delajo v 72. brigadi Slovenske vojske. Čedalje več je odhodov; ne samo tistih, ki prejemajo mizerne plače, ampak tudi tistih z visokimi izobrazbami, tudi tistih, ki so se šolali na elitnih vojaških šolah v tujini. Ampak če si z elitno vojaško šolo v tujini, 5 let na činu poročnika, vodiš vod, logično da boš šel, ko ti bo nekdo ponudil tisoč 500 evrov plače neto, ker pač delodajalci se zavedajo, kakšne izkušnje imajo častniki Slovenske vojske, sploh tisti, ki potrebujejo kader za pospeševanje procesov itn. – potrebujejo kader, ki ima odlične vodstvene izkušnje. Naši častniki to imajo in takšni se odločajo, da zapuščajo Slovensko vojsko.

Slovenska vojska se čedalje bolj bliža tistemu, kar so nekoč govorili Socialni demokrati: meja 5 tisoč pripadnic in pripadnikov. Že če bi sedaj sešteli tiste, ki lahko gredo na teren, pridemo na številko 4 tisoč 200, več dvomim. To se je pokazalo tudi v migrantski krizi, katero smo z zadnjimi napori – govorim predvsem v kadrovskega smislu – še kolikor toliko obvladali, da je niso čutili državljanke in državljani, z izjemo tistih pač tam v Rigoncah, katerim so migranti dobesedno prečkali dvorišče. Verjetno ste vsi videli, kaj je izjavil turški predsednik Erdoğan. Gospe in gospodje, kaj bomo storili ob tem, da imamo eksodus pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, ko bo ta islamistični diktator odprl vrata in spustil na sto tisoče, na milijone migrantov v Evropo? Takrat bomo klicali na pomoč policijo, takrat bomo klicali na pomoč vojsko. Policistom ste dvignili plače. Prav je tako. Že prej so bili bolje plačani od vojakov. Gospe in gospodje, sedaj je pa res čas, da nekaj naredite še za pripadnice in pripadnike Slovenske vojske. Že to, da so uvrščeni v plačni sistem skupaj z ostalimi javnimi uslužbenci, je anomalija, o kateri vejo pripadnice in pripadniki sami največ povedati. Da ne gre na teren, ker dobi tistih 80 centov dodatka, da raje ostane doma, vzame bolniško, se sklicuje na člen, da ima majhne otroke in zaradi tega ne gre na teren. Zakaj? Ker več dobi s potnimi stroški, če vsak dan pride v službo v enem tednu, kot pa če gre za en teden na Mlake ali pa Poček. To je realna situacija. Ker če so tam, ne dobijo dodatkov za prevoz in druge stvari in je na koncu plača nižja. To so anomalije, zaradi katerih – ko sem šel brat magnetograme – je Slovenska demokratična stranka sklicala sejo že v januarju leta 2014, torej še pod prejšnjo vlado. Ampak da se da, ste dokazali v primeru policistov in zdravnikov. Sedaj pa pričakujemo, da boste enako storili tudi s tistimi, ki imajo najbolj mizerne plače, hkrati pa največjo odgovornost za varnost in pa obrambo naše domovine, naše države Republike Slovenije.

Veselim se konca decembra, ko bomo lahko pogledali, kaj je ministrstvo storilo. In veselim se januarja in februarja, ko bomo v Slovenski demokratični stranki zopet predlagali priporočila za izboljšanje stanja. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je na 43. nujni seji 14. 11. 2016 obravnaval Odbor za obrambo kot matično delovno telo. Ker po končani razpravi odbor točk predloga priporočila ni sprejel, je bila obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo članu odbora gospodu Francu Brezniku.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, spoštovana slovenska javnost!

Odbor za obrambo je na 43. nujni seji 14. novembra 2016 kot matično delovno telo

obravnava predlog priporočila Vlade Republike Slovenije v zvezi z socialnim položajem pripadnikov Slovenske vojske, ki ga je Državnemu zboru v obravnavo predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisanim Jožetom Tankom in je objavljen na spletni strani Državnega zbora. Dopolnilno obrazložitev je v imenu predlagatelja takrat podal predsednik odbora gospod Žan Mahnič, ki je poudaril, da so poslanci že spomladi zahtevali izredno sejo o stanju pripravljenosti Slovenske vojske, saj se stanje na področju obrambe izrazi poslabšuje že vse od leta 2009, ko je bil predsednik Vlade prav sedanj predstnik republike Borut Pahor.

Na 31. izredno sejo Državnega zbora, ki se je začela 25. aprila 2016, je bil povabljen tudi vrhovni poveljnik obrambnih sil predsednik republike Borut Pahor, ki je Državni zbor in Vlado opozoril, da mora Slovenija tudi zaradi poslabšanja mednarodnih varnostnih razmer in nalog v Natu sprejeti ukrepe za izboljšanje ravni pripravljenosti Slovenske vojske. Pred razpravo na seji Državnega zbora je Odbor Državnega zbora za obrambo zavrnil predlog Slovenske demokratske stranke in Nove Slovenije, naj Državni zbor Vlado pozove k zagotovitvi dodatnih 46 milijonov evrov za Slovensko vojsko. Zavrnjeni sta bili tako priporočili o tem, da naj Ministrstvo za obrambo pripravi strateški pregled obrambe in naj ministrstvo konkretizira vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine s končno operativno zmogljivostjo vsaj v letu 2018. Kljub opozorilom odgovorni ne storijo torej ničesar, da bi se katastrofalno stanje v Slovenski vojski v kakršnikoli meri začelo reševati. Predstavniki vojaških sindikatov poleg tega opozarjajo še na nekatere druge anomalije, ki so že dlje časa prisotne v Slovenski vojski. Predlagatelj pri tem spomni, da je več kot tisoč 200 zaposlenih v Slovenski vojski uvrščenih pod 20. plačnim razredom in da je povprečna neto plača vojaka začetnika 700 evrov in da se po 10 letih ne povzpne na več kot 840 evrov in da je za humanitarno pomoč tokrat, torej v letošnjem letu zaprosilo več kot 100 vojakov Slovenske vojske. Posledica trenutnega katastrofalnega stanja v Slovenski vojski je tudi nikoli izvedena strukturna reforma na Ministrstvu za obrambo, na katerem se v preteklih dveh desetletjih zaposlovalo zato, da se je na splošno zmanjševala brezposelnost države, ne pa zato, da bi ta kader služil za podporo in razvoj Slovenske vojske.

Predstavniki Zakonodajno-pravne službe dr. Samo Divjak je v predstavitvi njihovega pisnega pravnega mnenja povedal, da Zakonodajno-pravna služba ugotavlja, da bi 1. točka priporočila v enem delu lahko imela vsebino sklepa. V zvezi z 2. in 3. točko priporočila ugotavljajo, da v razlogih za sklic izredne seje Državnega zbora oziroma v obrazložitvi predlaganega priporočila ni navedb, ki bi utemeljevale sprejem teh dveh točk. Zakonodajno-pravna služba je mnenja, da bi bilo

treba predlagano priporočilo v tem delu dopolniti.

Državni sekretar gospod mag. Miloš Bizjak je predstavil pisno mnenje Vlade: Varčevalni ukrepi in posledično zmanjševanje obrambnega proračuna. Po letu 2010 so imeli vpliv na razvoj načrtovanih zmogljivosti Slovenske vojske, uresničevanje sprejetih zavez v okviru Nata ter sposobnosti izvajanja zakonsko opredeljenih nalog Slovenske vojske. Ena od posledic varčevalnih ukrepov se kaže tudi v Slovenski vojski. Vlada RS je že v svojem mnenju o predlogu priporočila v zvezi s stanjem v Slovenski vojski poudarila, da spremembe v širšem varnostnem okolju, katerim smo priča v zadnjem obdobju, in s tem povezana potreba po učinkovitemu soočanju z varnostnimi tveganji zahtevajo oblikovanje celovitih sistemskih rešitev z ciljem zagotoviti učinkovitega vzdržljivega obrambnega sistema, ki bo zagotovil ustrezno raven obrambne sposobnosti države. Vlada Republike Slovenije je v tem okviru izvajala naslednje ukrepe: Ministrstvo za obrambo je že končalo Strateški pregled obrambe, pripravlja se prenova temeljnih normativnih dokumentov obrambnega sistema, predvsem pa se skupaj z zavezniki oblikuje nov paket ciljnih zmogljivosti v Natu.

V nadaljevanju je odbor glasoval o vseh točkah predloga priporočila skupaj in jih torej ni sprejel. Na podlagi razlage Komisije za Poslovnik v zvezi z drugim odstavkom 61. člena Poslovnika Državnega zbora z dne 9. decembra 2009 je predsednik odbora ugotovil, da je obravnava predloga priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s socialnim položajem pripadnikov Slovenske vojske na matičnem delovnem telesu končana. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade ministrici za obrambo gospe Andreji Katič.

ANDREJA KATIČ: Spoštovani!

Že na 31. izredni seji Državnega zbora 5. maja letos, na kateri se je obravnavalo stanje v Slovenski vojski, sem predstavila stališče, da se Vlada zaveda, da spremembe v širšem varnostnem okolju zahtevajo oblikovanje celovitih sistemskih rešitev s ciljem zagotovitve učinkovitega in vzdržljivega obrambnega sistema, ki bo zagotovil ustrezno raven obrambne sposobnosti države. Takrat sem poudarila, da Ministrstvo za obrambo v tem okviru deluje v treh smereh. Prvič, pripravlja se strateški pregled obrambe. Drugič, pripravlja se prenova normativnih dokumentov, od katerih je predlog zakona o obrambi že v javni obravnavi, hkrati pa se pripravljajo spremembe Zakona o službi v Slovenski vojski. In tretjič, skupaj z zavezniki bo oblikovan nov paket ciljnih zmogljivosti v Natu.

Poleg navedenega sem poudarila, da je zaustavitev padca obrambnih izdatkov in

njihovo postopno zviševanje cilj, ki ga bo Vlada zasledovala v srednjeročnem obdobju in je zajet tudi v srednjeročnem obrambnem programu za obdobje 2016–2020. V nasprotju s trditvami predlagateljev te izredne seje, ki trdijo, da odgovorni ne storijo ničesar, vas lahko obvestim o pomembnem napredku na vseh navedenih področjih. Seveda pa vseh težav, ki so se nakopičile v obrambnem sistemu, ni mogoče rešiti takoj. Prav tako sta javnofinančni okvir in sistem plač v javnem sektorju dva pomembna okvira, znotraj katerih se nahaja tudi Slovenska vojska.

Danes lahko poročam, prvič, da je Strateški pregled obrambe 2016 zaključen in da so predlagani ukrepi v medresorskem usklajevanju. Na podlagi analiz, ki zajemajo tudi kadrovske področje v Slovenski vojski, so bile oblikovane ključne ugotovitve ter pripravljene predlogi ukrepov, ki bodo v postopek obravnave na Vladi posredovani predvidoma v mesecu decembru. Drugič, glede prenove normativnih dokumentov; zaključena je bila javna obravnava Predloga zakona o obrambi ter medresorsko usklajevanje. Z osnutkom zakona smo seznanili že pred poletjem tudi poslanske skupine in z nekaterimi, med drugim tudi z SDS opravili sestanke na to temo. Nov Zakon o službi v Slovenski vojski je tudi pripravljen in bo naslednji četrtek najprej predstavljen sindikatom, saj želimo z njimi naprej uskladiti določene rešitve.

In tretjič, pri usklajevanju novih ciljev zmogljivosti smo v t. i. tretji fazi obrambnega načrtovanja, ko se oblikujejo ciljne zmogljivosti Nata. V septembru smo sprejeli formalni predlog ciljev, na podlagi katerih je opravljena analiza. Naš odgovor bo poslan Natu v začetku decembra, v januarju pa bo v Ljubljani potekalo bilateralno usklajevanje.

Vlada sledi tudi cilju zaustavitve padanja obrambnih izdatkov in postopnega zviševanja sredstev, saj se v proračunih za naslednji dve leti področju obrambe daje prioriteto. Sredstva se v letu 2017 zvišujejo za 22 milijonov evrov ter v proračunu za 2018 še 22,8 milijona evrov glede na predlog za leto 2017, torej skupaj v dveh letih za 67 milijonov evrov. Za Slovensko vojsko bo od tega zagotovljenih v 2017 dodatnih 19 milijonov, v letu 2018 pa še dodatnih 18 milijonov, kar v dveh letih pomeni 55 milijonov evrov. Zviševanje finančnih sredstev za Slovensko vojsko bo vplivalo tudi na položaj njenih pripadnikov. Za izboljšanje pripravljenosti Slovenske vojske pa so bili v letu 2016 izvedeni konkretni ukrepi. Na kadrovske področju so bili sprejeti ukrepi, usmerjeni v izboljšanje stanja popolnitve Slovenske vojske ter v pomlajevanje strukture. Na področju logistike je bila nabavljena določena medicinska oprema, JRKBO oprema, oprema za neeksplozivna ubojna sredstva, 1200 kompletov bojnih uniform, tisoč zaščitnih jopičev, glušniki za zaščito sluha, elektronska komunikacijska oprema ter brezpilotna letala z izgradnjo modula v motorizirani bataljonski bojni skupini.

Na področju usposabljanja so bile s ciljem dviga strelske usposobljenosti izvedene spremembe na področju izvajanja streljanj, izvajajo se aktivnosti s ciljem podpore jamstvenim ukrepom zavezništva skozi vaje in kolektivno usposabljanje za dvig interoperabilnosti. Povprečno število dni terenskega usposabljanja na pripadnika Slovenske vojske se je zvišalo in bo v letu 2016 presegló normativni kriterij 7 dni. Ustrezna ureditev položaja pripadnikov Slovenske vojske je eden izmed ciljev, ki ga pri urejanju stanja v Slovenski vojski zasleduje Vlada. Skozi prenavo sistemske zakonodaje na obrambnem področju se načrtuje nadgradnja obstoječih rešitev v zvezi s položajem pripadnikov, predvsem v tistih delih, kjer so se pokazale določene pomanjkljivosti in kjer je bilo ugotovljeno, da določene specifičnosti, kot so sklepanje pogodb za določen čas, pravice po dopolnjenem 45. letu starosti, omejitve ter prepovedi in podobno, za pripadnike niso ustrezno rešene in ne delujejo stimulatивно pri zaposlovanju v Slovenski vojski. Že večkrat sem tudi sama poudarila, da je ureditev ustreznega statusa vojakov eden od pogojev za kadrovske popolnjevanje in konsolidacijo Slovenske vojske. Če se je pred leti z Zakonom o službi v Slovenski vojski uspelo doseči pozitivne učinke pri pridobivanju in nagrajevanju kadra, jih je kasnejša finančna kriza praktično izničila. Restrikcije pri nadurah, potnih stroških, nagradah za podaljševanje pogodb, nagradah pogodbene rezerve in pripadnikov na služenju vojaškega roka, ki so bile pretežno uvedene leta 2012, so pustile globoke posledice v vseh strukturah Slovenske vojske, ki jih je mogoče odpraviti le postopoma.

Ob tem pa je treba ponovno povedati, da socialnega položaja vojakov ne opredeljuje samo plača, čeprav gre za najpomembnejši element. Vojaški poklic je zahteven in specifičen. Strinjam se z vsemi tistimi, ki trdijo, da položaj vojakov ni ustrezno urejen, hkrati pa bi rada poudarila, da je po drugi strani socialni položaj vojakov enako slab kot socialni položaj vseh tistih javnih uslužbencev s primerljivo ali nižjo stopnjo izobrazbe. To je posledica nizkih plač v enotnem plačnem sistemu. Povprečna plača vojaka je v prvi polovici leta 2016 znašala 1.085,30 evra bruto ali 750,53 neto. Sicer pa povprečna plača v Slovenski vojski znaša 1.726,68 evra bruto oziroma 1.126,89 neto. Nobeden od vojakov ne prejema minimalne plače, prejemajo pa jo civilne osebe v Slovenski vojski v skupini J. Število pripadnikov, ki so uvrščeni nižje od 20. plačnega razreda, je trenutno 227 in ne tisoč 200, kot je navedeno v zahtevi predlagateljev. Število pripadnikov na minimalni plači pod 15. plačnim razredom pa se giblje med 81 in 93. Za izboljšanje plač in posledično večjo stimulativnost vojaškega poklica smo izvedli že znotraj veljavne zakonodaje kar nekaj ukrepov. Tako smo izplačevanje dodatka po 59. členu Zakona o službi v Slovenski vojski uskladili z zakonskimi

določbami. Obseg izplačevanja tega dodatka je zaradi spremembe izplačevanja in migrantske krize od enega milijona v letu 2015 poskočil na 4,5 milijona v letošnjem letu. Prejemajo ga med drugim vsi pripadniki, ki so angažirani pri pomoči policiji pri obvladovanju migrantske problematike. Pogodbe o zaposlitvi sklepamo tudi za obdobje 10 let. Izplačujemo nagrade tako za sklenitev pogodbe – za 10 let 5 povprečnih plač ter za 5 let 1 povprečno plačo –, pa tudi za njeno podaljšanje. V Slovenski vojski se od 1. 3. 2016 izplačujejo odrejene nadure in ure prerazporejenega delovnega časa, ki jih pripadniki ne izkoristijo v 6-mesečnem referenčnem obdobju. Plačna masa je letos v Slovenski vojski glede na preteklo leto višja za 17 milijonov evrov, pri čemer je upoštevano tudi angažiranje vojske pri migrantski problematiki. Seveda pa povečevanje plačne mase takoj odpira vprašanje razmerja s stroški operativnega delovanja in investicijami.

V zvezi z urejanjem plač primerljivih poklicnih skupin je Vlada 3. 6. Letos, upošteva stavkovni sporazum med Vlado, Policijskim sindikatom in Sindikatom policistov imenovala medresorsko delovno skupino za pripravo poročila o primerljivih delovnih mestih policistov s finančnimi posledicami in predlogi rešitev za odpravo plačnih anomalij. V tem okviru so bila obravnavana tudi delovna mesta pripadnikov Slovenske vojske. Vlada je naložila medresorski delovni skupini za odpravo anomalij pri vrednotenju in nazivov v plačnem sistemu javnega sektorja, da obravnava ugotovitve iz poročila ter do konca letošnjega leta Vladi predloži zaključno poročilo. Prizadevamo si, da bi se plačni razredi pripadnikov Slovenske vojske uskladili z novimi plačnimi razredi policistov po sklenitvi stavkovnega sporazuma in glede na spremembo Zakona o organiziranosti in delu v policiji. Včeraj smo v vladni postopek vložili spremembo Uredbe o uvrstitvi formacijskih dolžnosti in nazivov v Slovenski vojski v plačne razrede, kjer se za dva plačna razreda predlaga povečanje plač vojaškim osebam do čina stotnik, kar bo imelo vpliv na plačno maso v višini 7,8 milijona evrov letno. S tem bi zagotovili primerljivost, ki je bila vzpostavljena v letu 2007 oziroma v 2008 s policisti.

Obžalujem vsak primer, ko se mora kateri koli državljani Republike Slovenije zaradi svojega socialnega položaja po pomoč zatekati k humanitarnim organizacijam. Posebej se mi zdi nesprejemljivo, da so se prisiljeni takšne pomoči poslužiti zaposleni za polni delovni čas, vključno z zaposlenimi v Slovenski vojski. Seveda pa se v vsakem sistemu lahko znajdejo posamezniki na socialnem robu iz različnih razlogov, na katere delodajalec pogosto nima neposrednega vpliva. Kljub večkratnim pojasnilom se v zvezi z delitvijo socialne pomoči s strani Karitasa Vojaškega vikariata v gradivu predlagateljev navaja posplošene podatke, s katerimi se poskuša ustvarjati vtis, da skoraj vsi vojaki prejemajo pakete Karitasa, kar ne drži. Po podatkih

Karitasa Vojaškega vikariata v Slovenski vojski njihovo pomoč prejema okoli 100 posameznikov in družin, ki so se znašli v finančni stiski zaradi daljšega bolniškega staleža, pripadniki, katerih partner je izgubil službo, pripadniki, ki imajo številčno družino, štiri ali več otrok, družine, ki so jih prizadele naravne nesreče, civilne osebe, zaposlene v Slovenski vojski z zajamčenim osebnim dohodkom in nekateri upokojeanci.

Dovolite, da se na kratko dotaknem še socialnega dialoga s sindikati. Postopek pridobivanja in obravnavanja mnenja reprezentativnih sindikatov na obrambnem področju ureja četrti odstavek 100.b člena Zakona o obrambi, in sicer: "Če je z zakonom ali kolektivno pogodbo ali pogodbo med ministrstvom in reprezentativnim sindikatom določeno, da mora minister pred odločitvijo pridobiti mnenje reprezentativnega sindikata, mora poslati predlog odločitve ali akta v mnenje sindikatu in določiti razumen rok za oblikovanje mnenja, ki praviloma ne sme biti krajši kot 15 dni. Če minister ne uspe doseči uskladitve predloga odločitve z mnenjem sindikata, lahko sprejme neusklajeno odločitev, vendar mora pisno obrazložiti razloge, zaradi katerih ni bilo upoštevano mnenje sindikata, in s tem seznaniti sindikat." Podobno postopek pridobivanja mnenja ureja tudi 26. člen Zakona o javnih uslužbencih.

Tudi iz sklenjenih pogodb med ministrstvom in sindikati ne izhajajo drugačne obveznosti ministrstva. Na ministrstvu za obrambo pri usklajevanju predpisov in drugih aktov dosledno upoštevamo določbo četrtega odstavka 100.b člena ZObr, ki določa okvir za vodenje socialnega dialoga pri sprejemanju predpisov na obrambnem področju, zato je priporočilo nepotrebno. Hkrati pa je treba dodati, da niti določba ZObr niti 26. člen Zakona o javnih uslužbencih ne določata pravice do kolektivnega dogovarjanja na obrambnem področju. Pri pripravi novega Zakona o obrambi smo predlog najprej predstavili sindikatom in se začeli z njimi usklajevati. Enako bo tudi z novim Zakonom o službi v Slovenski vojski, ko smo najprej povabili sindikate v četrtek naslednjega teden, da jim predstavimo nove rešitve in z njimi jih bomo poskušali tudi v največji možni meri uskladiti. Žal pa nekateri od njih namesto vsebinskih zahtev raje izpostavljajo formalne, proceduralne razloge ter se usklajevanja nekaterih pomembnih predpisov, kot je na primer prej omenjena sprememba plačne uredbe Slovenske vojske, niti ne udeležujejo.

In če se dotaknem še predloga za pripravo zakona o odpravi škodljivih posledic, ostaja naše mnenje nespremenjeno. Priporočilo je glede na sodno prakso nesprejemljivo. Niti Zakon o obrambi niti Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju ne določata prisilnega upokojevanja na obrambnem področju, temveč le prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju, kar je bistvena razlika. Vsak posameznik pa se lahko odloči, ali se bo

poklicno upokojil, ali bo to pokojnino uveljavil ali ne. Da v konkretnih primerih ne gre za nezakonito in neustavno odpuščanje vojaških oseb, potrjuje tudi sodna praksa. Poudariti je treba tudi, da je Ustavno sodišče v postopkih za oceno ustavnosti ugotovilo, da predlagatelja sindikata nista izkazala pogojev ogroženosti pravic pripadnikov Slovenske vojske, zaradi česar je obe zahtevi zavrglo. Z novelo ZPIZ v letu 2015 smo določilo glede poklicnega upokojevanja, ki je bilo vzpostavljeno v letu 2012, na naš predlog tudi spremenili in upokojevanje izenačili z ostalimi primerljivimi poklici.

In na koncu naj zaključim. Vlada Republike Slovenije meni, da je glede na predstavljene aktivnosti, ki jih že izvajamo, predlagano priporočilo nepotrebno oziroma v delu, ki se nanaša na pripravo predloga zakona o odpravi škodljivih posledic po njihovem mnenju nezakonito in neustavno predčasno odpuščenih vojaških oseb nesprejemljivo in ga zavrača. Sama pozdravljam vsako razpravo, ki gre v to, da se izboljša stanje v Slovenski vojski, v obrambnem sistemu, da se izboljša položaj pripadnikov in pripadnic Slovenski vojski. Zagotovo pa pričakujem tudi po tem, ko bomo obravnavali konkretne rešitve, ko bo dana možnost, da sooblikujemo posamezne člene, konstruktivno sodelovanje, tako kot danes tukaj na seji. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin.

Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Drage poslanke in poslanci, dober dan!

Temeljno vprašanje je, ali Slovensko vojsko želimo, ali jo potrebujemo? Če je odgovor pozitiven, potem je jasno, da je treba naše vojake primerno obleči, jih obuti, jih oborožiti in omogočiti primerno usposabljanje in na koncu jih tudi primerno plačati. V nasprotnem primeru, če si tega ne želimo, če ocenjujete, da Slovenska vojska ni potrebna, potem je bolje, da jo nemudoma ukinemo, saj ni pošteno do vojakov in tudi ne vredno, da pripadniki Slovenske vojske hodijo naokrog s strganimi uniformami, s čevlji slabe kvalitete, brez streliva in poleg tega še z družinami vred životarijo in hodijo na Karitas in Rdeči križ. Če je naša ocena ... Vsaj ocena poslanske skupine Nove Slovenije je, da je Slovenska vojska še kako potrebna, potem je treba zanjo tudi zagotoviti primerna sredstva. Zdi pa se, da nekateri to željo izkazujejo zgolj v besedah, ne pa tudi v dejanjih in jo na en tak neprimeren, zamegljen način ukinjajo. Če ti nekomu vzameš sredstva, da se razvija, potem boš to organizacijo na dolgi rok uničil in jo na tak način tudi ugasnil. Če je to želja tistih, ki danes odločate o finančah, potem bi bilo bolje, da te stvari jasno neposredno izpričate in to tudi

poveste. Bili so že primeri v slovenski zgodovini, ko so se posamezniki in nevladne organizacije zavzemale za Slovenijo brez vojske. Če je to vaš končni cilj, potem je, mislim, pošteno, da te stvari jasno in glasno poveste, ne pa da to poskušate de facto oziroma v praksi storiti tako, da vojski jemljete sredstva oziroma ji ne zagotovite ustreznih sredstev.

Prepogosto se žal na vojake in vojakinje spomnimo samo takrat, ko nas prizadenejo naravne nesreče in takrat, ko smo navdušeni nad njihovo pomočjo doma ali v tujini, pa naj gre to za čisto osnovno polnjenje protipoplavnih vreč, čiščenje blata po poplavih ali sanacijo žledu.

Zakaj bi se nekdo odločil, da postane pripadnik Slovenske vojske? Po naši oceni so to trije glavni razlogi in trije ključni kriteriji. Eno je domoljubje, drugo je socialna varnost in tretja je razburljivost tega poklica. Na domovinski pogon žal ta Slovenska vojska ne bo mogla dolgo funkcionirati. Ta tank se je že dodobra izpraznil in gre na zadnje zadnje atome oziroma hlape goriva. Drugi segment, socialna varnost. Če se je še v kakšni bivši državi zdelo, da je zaposlitev v vojski izjemno varna – morda tudi v 90. se je zdelo, da je zaposlitev vsaj s socialnega vidika v Slovenski vojski varna –, je danes zadeva obratna. Vojaki, ki so zaposleni v Slovenski vojski, včasih nimajo zagotovljene niti osnovne socialne varnosti. Če se dotaknem še tretjega razloga, zakaj se posamezniki odločajo za postati slovenski vojak, razburljivost. Težko bi tukaj kaj karkoli konkretnega rekli, ker praktično ni opreme, ni usposabljanj, zastarela oprema, da bi vojaki lahko videli tukaj neko veliko priložnost. V primerjavi z drugimi vojskami je to popolna razlika.

Včasih se komu že obrača v želodcu, zakaj v tem parlamentu tako pogosto govorimo o razmerah v Slovenski vojski, zakaj to nenehno izpostavljamo, zakaj je to potrebno, ali ni to zgolj črtnjenje oziroma slikanje negativne podobe Slovenske vojske. Če govoriš s posamezniki, ki so del Slovenske vojske, pravijo, da je v tem trenutku sistem na dnu in da je treba o teh zadevah govoriti, ker če bomo še naprej molčali, potem sprememb ne bo. In začelo se je letošnjega februarja, ko smo na našo pobudo začeli govoriti o povečanju obrambnega proračuna – zagotovo pravočasen trenutek, mnogo pred sprejemom državnega proračuna za leti 2017 in 2018. In žalostni izplen vseh teh prizadevanj, vseh teh sej je ta, da se v deklarativnem, načelnem smislu vsi strinjamo, da je treba za Slovensko vojsko oziroma za obrambni proračun zagotoviti več sredstev. Ko pa pridemo do točke, ko bi morali to potrditi tudi z glasovi za, pa se koalicijske roke zatresejo. Zatresejo se v smislu, da ne uspejo zagotoviti ustreznih sredstev za obrambi proračun, in to ne tistih, ki si jih želi opozicija, ampak tistih, ki jih je zahtevala stroka. Načelnik slovenskega generalštaba je prišel v parlament in v parlamentu sporočil številko 46 milijon evrov, ki

so potrebni za to, da zgolj obstoječe sisteme, ki jih ima Slovenska vojska, spravimo v delujoče stanje, ne da bi še kaj bistveno dograjevali in nadgrajevali ta sistem. In če kaj, potem bi od koalicijskih poslancev pričakoval vsaj to – in v Novi Sloveniji smo to absolutno pričakovali –, da bodo vsaj tem navodilom oziroma priporočilom stroke sledili. Ker zadeva je takšna: če mi pustimo, da sistem zelo dolgo časa propada, se ga ne obnavlja, se ga ne usposablja, potem je škoda mnogo večja, kot pa če te stvari počnemo sproti. Vsaj kar se tiče financ, je jasno, da je bilo ogromno besed v tem parlamentu izrečenih. Celotno predsednik republike kot vrhovni poveljnik je prišel v ta parlament in povedal, da tako kot je šlo doslej, ne gre več. Jaz sem tudi že večkrat v imenu poslanske skupine povedal in tudi danes poslanska skupina trdi isto, da mi ne želimo biti sodišče in iskati krivca, kdo je za tako stanje odgovoren, ker je jasno, da smo vsi za to odgovorni, vsi, ki sedimo v tej hiši. Seveda pa imamo danes različne možnosti, da to stanje tudi saniramo in popravimo.

Če vse skupaj postavimo še v kontekst sedaj zadnjih volitev v Ameriki, ko je bodoči oziroma že izvoljeni predsednik Trump dejal, da bo morala Evropa v večji meri poskrbeti za svojo varnost, je to lahko sporočilo, ki nas mora v Evropi, zlasti pa v Sloveniji, ki namenjamo izrazito nizka sredstva za obrambni proračun, skrbeti. Ker so nam naši zavezniki tam čez lužo povedali, da bo prišel čas, ko bo treba prevzemati tudi odgovornost in da niti ni pošteno, da nekateri plačujejo za skupno varnost, drugi pa smo zgolj prosti sovozniki oziroma koristniki te skupne varnosti. Če pogledate strukturo našega obrambnega proračuna, mislim, da smo med zadnjimi oziroma ne mislim, vem, da smo med zadnjimi – vsaj med tistimi, ki imajo najbolj neprijetno, če želite, strukturo obrambnih proračunov, ker naj bi vsaj znotraj Nata veljalo, da naj bi bilo 50 % obrambnega proračuna za plače, 30 % za delovanje in 20% za razvoj. V Sloveniji pa gre 80 % za plače, 19 % za delovanje in 1 % za investicije. In za obrambni proračun namenjamo manj kot odstotek BDP. In to se ne spreminja bistveno v proračunih 2017, 2018 – kljub zavezam, ki smo jih dali našim zaveznikom. Kljub zavezam se te stvari ne spreminjajo. Celotna država, s katerimi se mi lahko tako po številu prebivalcev kot tudi po kakšnem zgodovinskem kontekstu primerjamo – baltske države, nekatere vzhodnoevropske države –, to stvar povečujejo, to stvar zvišujejo. In pridemo v tako zanimivo, včasih shizofreno situacijo, kar se tiče našega obrambnega proračuna, ko imamo v tem parlamentu nekatere izrazito agresivne kritike Nata in tudi Amerike, po drugi strani pa ti isti ljudje niso pripravljeni potrditi oziroma zagotoviti več sredstev, da bi si Slovenija očitno po njihovo lahko to varnost zagotavljala sama. Tako da se ponovno vračam na tisto moje izhodišče: če je želja nekaterih v tej hiši, da se Slovensko vojsko ukine, potem je treba te stvari jasno povedati, se

tudi politično odločiti, ne pa mrcvariti vojakov in celotne Slovenske vojske v smislu, da životarijo na robu in da jim ne zagotovite niti toliko sredstev, kot je bilo zahtevanih in nujno potrebnih za normalno delovanje obstoječih sistemov.

Kakšna je karierna pot pripadnikov Slovenske vojske? Ta bi morala omogočati pripravo in izvajanje ustreznega sistema celovitega razvoja pripadnika. Sistem kariere poti bi moral biti zgrajen tako, da bo primerljiv z ostalimi obrambnimi silami zaveznic Nata. Za doseg tega cilja je seveda treba opredeliti temeljne elemente in postopke, ki bodo opredeljevali proces razvoja kadrov, in ta bi moral biti zelo jasen in pregleden. Predvsem pa morajo imeti slovenski vojaki možnost, da se razvijajo, da napredujejo in da dobijo ustrezne odgovornosti in pristojnosti. Predvsem pa morajo v takšnem sistemu napredovati tisti, ki so dobri, ki so se izkazali s svojim delom, in ne tisti, ki simpatizirajo s to ali ono politično opcijo.

Ena zadeva, ki nas bo v prihodnjih letih še hudo udarila in nas bo bolela glava, je tudi, kaj z vojaki po 45. letu starosti. Danes in v teh dneh se predvsem ukvarjamo z njihovimi plačami, ki so neustrezne in prenizke. V prihodnjih dveh, treh, štirih letih se bomo soočili z novim velikim problemom, kaj z vojaki po 45. letu starosti. Generalštab je že izdal nekatere napovedi oziroma bom zelo natančno rekel izračune, kakšna bo dinamika pripadnikov Slovenske vojske, ki bodo dopolnili 45 let in po sedanji zakonodaji ne bodo smeli več opravljati vojaškega poklica. V Novi Sloveniji se nam zdi to nesprejemljivo, da postavljamo fiksno omejitev na starost, ampak bi morala biti omejitev vezana na vojakovo usposobljenost in sposobnost. Zato si vsaj v Novi Sloveniji želimo, da bi ministrica za obrambo pri pripravi novega Zakona o obrambi ta dejstva upoštevala in že danes pripravila naš sistem na prihodnja tri, štiri leta, ko se bomo s tem problemom vojakov, ki bodo dopolnili 45. leto, izrazito soočili. Nerazumljivo je, da Slovenska vojska v vzgajanje, v usposabljanje vojakov vlaga sredstva in ko vojake usposobi – nekatere naredi tudi za izrazite specialiste na določenem področju –, pa jim pri 45. letu starosti reče, "zdaj pa dovolj, zdaj pa hvala lepa, nasvidenje", in da hkrati ob tem še nima urejenega sistema, kaj potem s temi ljudmi postoriti – jih vreči na cesto, jih prezaposliti v kakšne druge službe v javni upravi. Skratka, ni nobenega resnega sistema, ki bi odgovarjal na te izzive, ki nas čakajo. Sem pa prepričan, da bi morali uporabiti isti sistem oziroma iste vatlje, kot veljajo za podčastnike in častnike. Oni lahko nadaljujejo svojo karierno pot tudi po 45. letu starosti, seveda če izpolnjujejo in zadostijo določenim standardom, ki so postavljeni za to, da to službo lahko opravljajo. In če zdaj zelo plastično in tehnično povem: ne razumem ali težko je razumeti določilo, fiksno, administrativno, da po 45. letu vojak ne sme več

služiti domovini. Imate lahko pri starosti 45 let nekoga, ki je psihofizično mnogo bolj pripravljen in usposobljen, kot pa nekdo pri 30. ali celo 25. letih. To je danes popolnoma mogoče. In na ta izziv bo seveda treba odgovoriti, in to zelo hitro.

Glede na spremenjene varnostne okoliščine je tudi za Slovenijo jasno, da mi nismo nič več nek mehurček, nek varnostni balon, kjer lahko gledamo tragične in neprijetne slike zgolj na televizijskih poročilih, ampak da se neprijetne stvari, žal, slej kot prej lahko zgodijo tudi v Sloveniji. Ena izmed takšnih zadev, ki se nas je že dotaknila, je bila migrantska kriza, in prav ta migrantska kriza se po vseh do sedaj znanih podatkih lahko zelo hitro ponovi. In takrat bo ponovno prišel trenutek, ko bomo potrebovali slovenske vojake, in to primerno usposobljene in tudi primerno motivirane. In zlasti motivacija me skrbi in tudi usposobljenost glede na to, da se je v zadnjih letih, petih, šestih letih največ rezalo in najbolj zmanjševalo prav usposabljanje in tudi vzdrževanje.

V Novi Sloveniji si torej želimo, da bi ministrica za obrambo našla to politično moč oziroma da bi našla neko širše politično soglasje tudi znotraj koalicije, da je treba bolje poskrbeti za vojake in vojakinje, da je treba tudi njihove plače izboljšati. Če je to mogoče pri policistih, če je to mogoče pri zdravnikih, potem mora biti to mogoče tudi pri vojakih. Če je Vlada odprla to Pandorino skrinjico, potem se mora s temi posledicami tudi soočiti, ker je nemogoče ljudem razložiti, kako da za nekatere je, za druge pa ni. Jaz sem prepričan, da bo to velik izziv za ministrico. In kot pravi ministrica, je optimistka in borka, in upam, čeprav sem v opoziciji, da ji bo na tej točki uspelo in da vendarle se situacija izboljša. Da bo morda šlo kaj na boljše, bomo lahko spremljali v prihodnjih mesecih. Ministrica je v svojem uvodnem nastopu povedala nekaj stvari, ki jih ona ocenjuje, da bodo te zadeve izboljšale situacijo. Bomo videli, ali se bo to zares zgodilo, predvsem bomo zelo pozorno spremljali celotno situacijo. Vsekakor pa lahko računate, da vsaj v opoziciji ne bomo obupali nad tem, da bi znova in znova ministrico in tudi celotno njeno vladno koalicijo opozarjali na stanje v Slovenski vojski. Naj pa že zdaj opozorim, naj se potem nekateri ne čudijo, zakaj imamo te teme, zakaj imamo te nujne seje odborov, izredne seje Državnega zbora ves čas. To ni problem opozicije, to je problem koalicije. Problem zaradi tega, ker vsi vemo, da so težave, da je treba zadeve izboljšati, jih reševati, ampak konkretnih dejanj ni. In ko bodo prišla konkretna dejanja, takrat bodo tudi razlogi za tovrstne seje in razprave ugasnili. Jaz vam želim, da vam uspe.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Marjan Dolinšek, predstavil bo stališče Poslanske skupine Stranke modernega centra. Izvolite.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala, predsedujoči. Lep pozdrav, spoštovana ministrica, spoštovani načelnik generalštaba, kolegice in kolegi!

Današnja izredna seja je še ena v nizu razprav o Slovenski vojski. Slednje so v Državnem zboru po zaslugi Poslanske skupine SDS, ki se ji občasno pridruži tudi Nova Slovenija, prerasle v stalno točko dnevnega reda. V zadnjem letu dni se je težišče teh razprav od pripravljenosti Slovenske vojske za obrambno delovanje premaknilo na socialni položaj njenih pripadnic in pripadnikov. V dobrem mesecu dni je to že tretja razprava na to temo, za katero lahko že ta trenutek rečemo, da ne bo imela epiloga, vsaj ne takega, kot bi si želeli predlagatelji te izredne seje, saj je Odbor za obrambo predlog priporočila Vladi Republike Slovenije v celoti zavrnil kot nepotrebne in v posameznih točkah neumestnega. V Poslanski skupini Stranke modernega centra se, ne glede na vse, na vsako razpravo skrbno pripravimo in se trudimo v njej konstruktivno sodelovati. Na današnji izredni seji se bodo tudi z naše strani nujno ponovili argumenti, ki so bili podani že v okviru razprave na omenjenih sejah Odbora za obrambo in na podlagi katerih smo lahko zaključili, da se Vlada zaveda odprtih vprašanj, ki vplivajo tudi na položaj pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, ter jih tudi rešuje. Edina, a ne nepomembna dodana vrednost, ki si jo obetamo od današnje plenarne razprave, je, da bodo argumenti, pojasnila in informacije dosegle širšo javnost ter pripadnice in pripadnike Slovenske vojske, ki jih najbolj neposredno zadevajo.

Ko razpravljamo o položaju pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske, ne moremo mimo tega, da so nanj negativno vplivali varčevalni ukrepi, ki so se začeli uveljavljati po letu 2009. Danes lahko upravičeno podvomimo v neznosno lahkost jemanja sredstev obrambnemu sektorju za reševanje finančne krize. Če pa skušamo pustiti preteklost za sabo, potem moramo pokazati na nesporno dejstvo, da se je v času vlade dr. Mira Cerarja prvič po letu 2010 zaustavilo nominalno padanje obrambnih izdatkov. Po tem, ko se je obrambni proračun med leti 2010 in 2015 znižal za celih 40 %, so se sredstva za obrambo z letom 2015 začela povečevati. Za leto 2017 je zagotovljeno povečanje razpoložljivih sredstev za Ministrstvo za obrambo za več kot 22 milijonov, v širšem smislu je za področje varnosti za leto 2017 zagotovljeno 16 % več sredstev. Še več sredstev bo za izvajanje obrambne politike na razpolago z letom 2018, ko bo na voljo še dodatnih 22,8 milijona evrov več kot s proračunom za leto 2017. Kakor Vlada ponovno zagotavlja v svojem odgovoru na podani predlog priporočila, bo zvišanje finančnih sredstev za obrambo izboljšalo položaj pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Najprej se bo odražalo posredno, skozi nabavo nove opreme ter boljše vzdrževanje obstoječe.

Hkrati s povečevanjem razpoložljivih sredstev se na obrambnem področju spreminja tudi temeljna normativna podlaga. V Poslanski skupini Stranke modernega centra vidimo pripravo novega Zakona o obrambi, ki je že bil v javni razpravi, predvsem pa Zakon o službi v Slovenski vojski kot idealno priložnost za odpravo že ugotovljenih pomanjkljivosti in anomalij glede vojaške službe. Pri tem verjamemo v odprt dialog in zmožnost dogovarjanja med ministrstvom ter sindikati z obrambnega področja, ki bo v korist Slovenske vojske ter vseh njenih pripadnic ter pripadnikov. Medtem ko smo poslanci zagotovo poslani za to, da skrbno spremljamo stanje v Slovenski vojski in skozi zakonodajne aktivnosti storimo vse za to, da bi se položaj pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske izboljšal, pa nam zdrav razum pravi, da se politika ne sme vmešavati v vojsko. Odgovornost do izrečenega in storjenega velja tudi obratno. V Poslanski skupini Stranke modernega centra z zaskrbljenostjo spremljamo trditvene nekaterih sindikalnih predstavnikov z obrambnega področja, da naj bi vladni predstavniki zavajali pripadnice in pripadnike Slovenske vojske ter jih ovirali pri dostopanju do njihovih pravic. Prav tako smo negativno presenečeni nad napovedanimi aktivnostmi, ki bi škodovalle zunanjemu političnemu ugledu Republike Slovenije. Današnje razpravo torej izkoriščamo tudi za to, da apeliramo na racionalno delovanje vseh deležnikov, da bi skupaj poiskali najboljše možne rešitve. To je namreč to, kar od nas pričakujejo pripadnice in pripadniki Slovenske vojske ter vsi naši državljani, v službi katerih smo. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert. Predstavila bo stališče Poslanske skupine Slovenske demokratske stranke.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Predsedujoči, hvala za besedo. Lep pozdrav ministrici, državnemu sekretarju, načelniku, kolegom sindikalistom na balkonu, državljanke in državljanom in seveda vsem vam, zbranim v dvorani.

Pokojni Žarko Petan je zapisal: "Če država greši, opravljajo pokoro njeni državljani." Številni v tej državi opozarjajo, da tako kot je sedaj, ne gre več in da je pot te koalicije oziroma vlade povsem zgrešena. Zgrešena tudi na področju Slovenske vojske in slovenskega vojaka. Slovenska vojska je za to vlado pravzaprav še ena drugorazredna tema. Na to nas ne opozarjajo več le številni poznavalci razmer in sindikati, ampak se na nas obračajo tudi vojaki sami in njihove družine. Na naše elektronske naslove prihajajo številna pisma, številne prošnje in tudi klicev ni malo.

Naj ob tem spomnim na predsednika države in vrhovnega poveljnika obrambnih sil Boruta Pahorja, ki je ob izreku letošnje ocene pripravljenosti Slovenske vojske izjavil: "Glede

na predstavljeno poročilo sem kot vrhovni poveljnik obrambnih sil dolžan javnosti sporočiti, da je Slovenska vojska na najnižji ravni sposobnosti delovanja." Ključni dejavniki, na podlagi katerih se poda ocena, so: kadrovska popolnjenost enot, stanje opreme in njena razpoložljivost ter možen obseg usposabljanja. V poročilu je pripravljenost za delovanje v miru ocenjena s povprečno oceno zadostno, medtem ko je povprečna ocena za pripravljenost za delovanje v krizi ali v vojni ocenjena z nezadostno oceno. Spoštovani, ponavljam, nezadostna ocena v času krize! Poudariti je treba, da gre za oceno pripravljenosti Slovenske vojske v času velikih varnostnih tveganj, tudi za našo državo. Gre za čas, ko je bilo treba Slovenski vojski s spremembo oziroma dopolnitvijo člena Zakona o obrambi dodeliti dodatna pooblastila. Gre za čas, ko se tako kot od slovenskih policistov tudi od vojakov pričakuje mnogo več kot sicer. Predsednik države je ob izreku letošnje ocene pripravljenosti Slovenske vojske tudi izjavil, da pa obstaja tudi veder obraz Slovenske vojske. To so predvsem njeni pripadniki in pripadnice. Izpostavil je njihovo profesionalnost, predanost in pripravnost in predvsem to, da svojo nalogo opravljajo z odliko. Na tem mestu, spoštovani, želim zelo jasno opozoriti tudi predsednika države Republike Slovenije, da slovenskega vojaka in vojakinjo veder obraz zapušča in da je treba razmere urediti takoj, zdaj, tukaj in ne enkrat v prihodnje v času, ko niti te vlade več ne bo na položaju. Dejstvo je, da je večletno lomastenje SD na obrambnem resorju pokazalo zaskrbljujoče rezultate. In ti so dejstva – razmere se slabšajo in grejo pravzaprav v smer razkroja sistema. Lahko bi tudi rekli, da gre vse po načrtih in željah urednika Mladine Repovža, ki je bil tudi eden od pobudnikov peticije Ukinimo vojsko. Mimogrede, so bili pobudniki tudi vsi ostali uredniki tega časopisa.

V Slovenski demokratski stranki smo v želji, da vendarle pride do sprememb in izboljšanja socialnega položaja pripadnikov Slovenske vojske, predlagali priporočila, ki pa so bila na matičnem Odboru za obrambo s strani koalicije zavrnjena. Zavrnitev priporočil, spoštovani, pa je zgolj še en dokaz praznih besed predsednika Vlade Mira Cerarja, ki je ob zaključku sredine interpelacije o delu Vlade izpostavljajal, da si želi boljšega sodelovanja z nami. Naj izpostavim le nekaj konkretnih dejstev, zakaj smo predlagali to razpravo o socialnem položaju pripadnikov Slovenske vojske in zakaj še do danes ni konkretnih odgovorov in rešitev.

Spoštovani, razmere – to je bilo danes že večkrat izpostavljeno – se slabšajo in še poslabšujejo vse od leta 2009. Nenazadnje je treba poudariti, da je bil takrat predsednik Vlade sedanji predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Koalicija je letos spomladi zavrnila tudi predlog Slovenske demokratske stranke in takrat tudi Nove Slovenije, da Vlada zagotovi dodatnih 46 milijonov evrov za Slovensko vojsko.

Dodatna sredstva je koalicija zavrnila v času, ko se Vlada pred javnostjo hvali, da se ekonomski položaj v državi izboljšuje. Zato v Slovenski demokratski stranki to zavrnitev razumemo kot popolno nezainteresiranost te vlade, da se razmere v vojski izboljšajo, in da vojsko vodi pravzaprav po sistemu umiranja na obroke. Naj spomnim, spoštovani, da smo v tem času, ko je bilo treba zagotoviti teh 46 milijonov, namenili v proračunu toliko denarja za informacijski oblak. In veste, ta informacijski oblak je še vedno samo v oblakih. Denarja ni, celo leta 2015 je bilo porabljenega več kot je bilo načrtovanega, slovenski vojaki pa smo slišali, kje so in v kakšnih razmerah delujejo. Prav tako pristojno ministrstvo ni pričelo z reševanjem situacije na podlagi smernic, ki jih je predstavil načelnik Generalštaba Slovenske vojske, medtem pa se od njega zahteva, da je slovenski vojak motiviran, da je slovenski vojak dobro pripravljen in da slovenski vojak s svojim izgledom ne sramoti naše države v lastni državi in nenazadnje tudi na mednarodnih misijah. Na nesodelovanje, spoštovana ministrica, na ključnih področjih, na ključnih področjih opozarjajo stanovski sindikati. Dva sindikata. Opozarjajo vas, da se pogovarjate in želite pogovarjati o stvareh, ki niso tako zelo prioritete, medtem ko do tistih ključnih dogovorov ne pride. Prav tako me zanima, kaj je s kvaliteto samih oblačil in obutve. Ali imamo ustrezne preverbe, ali smo naredili kaj na tem področju, da se ta kakovost izboljša? Kdo je za to poklican in odgovoren? Kajti ne gre samo za to, da vojaki hodijo raztrgani in s podrapanimi šlapami, če tako rečemo, ampak gre za to, kakšna je tudi zmogljivost opreme. Prav tako, ministrica, me zanima, kaj je na primer z obračunanimi plačili za vojake, ki so napoteni bili sedaj pred kratkim na Baltik, in ali se ve in ali se spoštuje, da imajo zagotovljen prost dan? Na to bi želela konkretne odgovore. Ali je res, da se je masa plač, spoštovani, povečala v civilnem delu obrambnih sil? Civilnem delu, ki je že tako in tako po cenah strokovnjakov za nekje 50 % prevelik. Kaj je z maso plač slovenskih vojakov? Ali je res, da na vprašanje finančnega resorja v resornem obrambnem ministrstvu niste znali odgovoriti oziroma se niste znali poenotiti, koliko streliva sploh potrebuje Slovenska vojska? In tega poenotenja ni bilo, vsaj v tistem času ne, ko so od vas to želeli.

Skratka, razlogov za današnjo sejo je več kot preveč. Na področju obrambnega resorja so prižgane vse rdeče luči. Razmere še nikoli niso bile slabše. Stanje dobesedno kaže: ali ministrica svojo ekipo noče ali pa ni kos nalogam in zahtevam tega resorja. Zato bomo v Slovenski demokratski stranki kot opozicijska stranka storili vse, kar je v naši moči, da se takšno stanje spremeni in da se drugorazrednost pripadnikov Slovenske vojske odpravi. To smo dolžni vsem – tistim v službi domovine kot tudi vsem državljanom Republike Slovenije, ki od nas pričakujejo, da bo zagotovljena varnost v tej

državi. In res je, sklicevali bomo seje, sklicevali bomo toliko seji in tolikokrat, dokler ne bo prišlo do ureditve oziroma izboljšanje stanja. Zato koalicijo pozivam, naj se ne ukvarja s tem, koliko seji smo imeli, ampak predvsem, kakšni rezultati so po teh sejah. Sindikati so na matičnem odboru opozorili, da je tega dovolj in da imajo tudi oni nekatere ustavne pravice. In res jih imajo. Zato pričakujemo v Slovenski demokratski stranki od te seje vsaj konkretne rešitve, konkretne predloge, če že ni prevladal nek zdrav razum, da bi sprejeli tiste predloge ukrepov, ki smo jih predlagali v Slovenski demokratski stranki. Povsem pa zavračam mnenje Vlade, ki je v svoji obrazložitvi enega od predlogov zavrnila, češ da je preveč blizu in podoben mnenju sindikata. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije, zanjo gospod Benedikt Kopmajer.

BENEDIKT KOPMAJER (PS DeSUS): Spoštovani gospod podpredsednik, spoštovana ministrica, spoštovani načelnik generalštaba, državni sekretar!

Stališče Poslanske skupine Desus do predloga priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s socialnim položajem pripadnikov Slovenske vojske je naslednje.

S predlogom priporočila bi predlagatelj med drugim Vladi in ministrstvu naložili pripravo poročila o socialnem položaju pripadnikov Slovenske vojske in sprejem ukrepov za izboljšanje tega položaja. V gradivu navajajo, da je stanje v Slovenski vojski katastrofalno, odgovorni pa da ne storijo nič, da bi se kaj izboljšalo. V Poslanski skupini Desus se načeloma strinjamo s predlagatelji, strinjamo se, da s stanjem v Slovenski vojski ne moremo biti zadovoljni, kakor tudi ne s tem, da nekateri pripadniki Slovenske vojske prejemajo prenizke plače. Zavedamo pa se tudi tega, da so se nekateri posamezniki, ki so zaposleni v Slovenski vojski, zaradi nizke plače in drugih okoliščin znašli v zelo slabem socialnem položaju. Dejstvo je, da so sredstva, namenjena za obrambo, leta in leta padala. Res je tudi, da sta kriza in z njo povezani varčevalni ukrepi pustila posledice tako na področju obrambe kot tudi na številnih drugih področjih. Ni pa res, da odgovorni niso storili ničesar oziroma ne delajo ničesar za popravilo stanja v obrambnem sistemu in Slovenski vojski. Sprejetih je bilo kar nekaj ukrepov, ki gredo tudi v smeri izboljšanja tega stanja. Tako je bil med drugim sprejet srednjeročni obrambni program Republike Slovenije 2016-2020, v katerem je kot en najpomembnejših ciljev opredeljena ustavitev padanja obrambnih izdatkov oziroma njihova postopno zviševanje. Neposredno se to odraža že v finančnem načrtu Ministrstva za obrambo za leto 2016, saj se zvišujejo integralna sredstva. Prav tako se sredstva za obrambo

zvišujejo v proračunih za leti 2017 in 2018, in sicer za vsako leto za več kot 20 milijonov. Med ukrepe, ki bodo pripomogli k izboljšanju stanja v Slovenski vojski, pa lahko štejemo tudi predvideno prenovo zakonodaje. V pripravi sta namreč nov Zakon o obrambi, ki je že v javni obravnavi, v zaključni fazi pa je tudi nov Zakon o službi v Slovenski vojski. Sprejeti so bili tudi že konkretni ukrepi, ki odpravljajo posledice varčevalnih ukrepov, ki se nanašajo na plače in druge pravice pripadnikov Slovenske vojske. Tako se denimo izplačuje dodatek vsem njenim pripadnikom, ki so vključeni v aktivnosti v zvezi z migrantsko krizo. Izplačujejo pa se tudi odrejene nadure ter ure prerazporejenega delovnega časa. Torej, Vlada in ministrstvo že izvajata ukrepe za izboljšanje stanja na tem področju. V Poslanski skupini Desus predloga priporočila na matičnem odboru nismo podprli. Prepričani smo, da bodo ukrepi, ki so že bili sprejeti in tudi tisti, ki so še v pripravi, vplivali na izboljšanje stanja v Slovenski vojski in sprejem priporočila ni potreben. Sicer pa tudi Zakonodajno-pravna služba ugotavlja, da predlagatelji niso zadostno utemeljili razlogov za sprejem priporočila. Hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Jan Škoberne.

Preidemo naprej. Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo dr. Matej T. Vatovec. Izvolite.

DR. MATEJ T. VATOVEC (PS ZL): Hvala, podpredsednik.

Pred nekaj tedni je bila objavljena novica, da bo Švedska spet uvedla naborniški sistem. Za to se ni odločila zaradi morebitne ruske grožnje, ampak zato, ker si s profesionalno vojsko enostavno ne more zagotoviti dovolj kadra. Švedska vlada bo ukrepala pravočasno, naša vlada o tem ne upa niti razmišljati. Ampak dejstva so jasna. Kljub požrtvovalnosti vojakov in vojakinj Slovenska vojska ni sposobna izvajati večjih obrambnih operacij. Hkrati je vojska največji zaposlovalec prekarnih delavcev v tej državi. Odgovorni bodo to seveda zanikali. Ta opredelitev bo zvenela tuje tudi številnim vojakom, vendar je žal resnična. Zaposlitev vojakov ima vse elemente prekarnega dela: osnovne plače so nizke, pogodbe o zaposlitvi se sklepajo za določen čas, vojaka odpustijo že zaradi manjšega poslabšanja zdravja, vojaki nimajo pravice do stavke niti v mirnem času, vojak je edini javni uslužbenec, ki že vnaprej ve, da se ne bo mogel upokojiti na svojem delovnem mestu. Skratka, gre za izjemno fleksibilno obliko zaposlitve z izredno malo socialne varnosti.

V Združeni levici vseskozi opozarjamo, da sta oba problema – majhna obrambna sposobnost vojske in prekarnost vojakov – povezana z istima vzrokoma, to pa sta profesionalizacija vojske in članstvo Slovenije v zvezi Nato. V družbi kot je naša je zanimanje za

vojaški poklic preprosto premajhno, da bi na ta način dosegli kritično maso za resne oborožene sile. To ne velja samo za Slovenijo, velja tudi za Švedsko, Norveško, Finsko ali Avstrijo. Skratka za razvite, socialno usmerjene družbe. Po drugi strani danes Slovenska vojska ni več homogena oborožena sila, ki bi lahko ubranila državo. Postala je skupek enot, ki lahko smiselno delujejo samo v okviru večjih enot Nata. Če hočemo vojsko, ki ne bo sama sebi namen, potem to ne more biti popolnoma profesionalna vojska niti pomožna sila Nata.

Preden se opredelim do alternativ, se moram opredeliti do zatečenega stanja, zlasti do socialnega položaja in delavskih pravic pripadnikov Slovenske vojske. Ne glede na to, kaj bo v prihodnje s Slovenske vojsko, je treba njenim pripadnikom zagotoviti vse delavske in socialne pravice, in zagotoviti jih je treba tu in zdaj. S tem mislim naslednje: v času miru bi morali imeti vojake enake sindikalne pravice kot drugi javni uslužbenci. Če imajo pravico do stavke v omejenem obsegu tudi delavci v energetiki, zdravniki in drugi, brez katerih bi se družba v hipu ustavila, potem jo lahko imajo tudi vojaki, brez katerih se – z vsem dolžnim spoštovanjem – ne bi. Če imajo vsi javni uslužbenci možnost, da si prislužijo pokojnino v javnem sektorju, potem bi jo bilo treba zagotoviti tudi vojakom in vojakinjam. Za to sta potrebna dva ukrepa. Namesto da vojakom brezpogojno preneha služba takoj, ko dopolnijo 45 let, bi jim morali omogočiti delo toliko časa, dokler izpolnjujejo psihofizične zahteve svojega delovnega mesta. Predvsem pa bi moral biti za vsakega vojaka in vojakinjo pripravljen karierni načrt, ki bi jima omogočil prezaposlitev v javnem sektorju po končani vojaški karieri. To bi moralo veljati za vse podobne poklice in vojaki bi morali imeti tudi določeno možnost izbire. To pomeni, da jih ne bi silili v zaposlovanje na najslabše plačanih delovnih mestih civilnih uslužbencev v vojski ali pa v najbolj nevhvaležnih poklicih, kot so pazniki v zaporih in podobno. Zlasti pa moramo doseči, da bodo vsi, ponavljam, vsi javni uslužbenci pošteno plačani, tako da ne bi bilo delovnih mest pod 20. plačnim razredom.

Če hočemo vojakom in vojakinjam zagotoviti socialni položaj, kot si ga zasluži vsak delovni človek v Sloveniji, potrebujemo bistveno več sredstev na vojaka. Teh sredstev pa za 7 tisoč 600 poklicnih vojakov in starešin, ki jih predvidevajo vladni načrti, verjetno sploh nimamo. Za to imamo dve možnosti: lahko vztrajamo na sedanji poti z nekaj kozmetičnimi popravki, lahko pa po naravni poti zmanjšamo profesionalno sestavo in jo nadomestimo z večjo in cenejšo rezervno sestavo. Če bi bila stalna sestava manjša, bi lahko vsem njenim pripadnikom in pripadnicam zagotovili boljši status. Vlada trmasto vztraja pri prvem scenariju, pri podrejanju Natu in pri popolnoma profesionalni vojski, to pa preverjeno vodi k hiranju Slovenske vojske.

V zadnjih petih letih se je stalna sestava skrčila za 560 pripadnikov in pripadnic, večinoma vojakov in vojakinj. To se je zgodilo v času, ko je brezposelnost presegla rekord iz leta 1993 in ko bi moralo biti zanimanje za vojaški poklic iz ekonomskih razlogov največje. Da je stanje res kritično, kaže tudi podatek, da sta lani Slovensko vojsko zaradi dopolnjenega 45. leta zapustila samo dva pripadnika. To pa pomeni, da se resnične kadrovske težave Slovenske vojske sploh še niso zares začele. Seveda se lahko odzovemo tako, kot se namerava odzvati Vlada: uvedla bo nekaj dodatnih stimulacij za vojake, vojake bo pošiljala na nesmiselne Natove operacije v Latvijo, da si bodo nekateri izboljšali zaslužek, Vlada bo delila socialnostatusne privilegije, kot se je menda izrazil naš prvi človek v Natu brigadir Škerbinc. Ampak Vlada nima veliko sredstev za te socialnostatusne privilegije. Če bo delila privilegije samo nekaterim skupinam, kot so zdravniki in pa sami politiki, si bo hitro zminirala socialni mir. Zato je ta slepa ulica tudi s čisto pragmatičnega stališča. Predvsem pa je treba opozoriti na obrambno funkcijo vojske. Recimo, da bi Vladi s socialnostatusnimi privilegiji uspelo povečati številčno stanje vojske na 7 tisoč 600 namesto sedanjih 6 tisoč 951 pripadnikov, ampak kaj bi s tem dosegla? Teh 7 tisoč 600 ljudi, med katerimi bi bilo še vedno več kot polovica starešin in civilnih oseb, bi bilo še vedno premalo za resno odvratanje vojaških groženj. In ravno zato bi morala Vlada začeti razmišljati o planu B. Plan B pa je naborniška vojska z majhno stalno sestavo. V nasprotju s tem, kar govorijo naši politiki, naborniške vojske niso nekaj zastarelega; trenutno jih ima 64 držav, in to ne katerekoli. Med njimi so tudi take, ki zelo resno jemljejo svojo obrambo, hkrati pa so znane po visokih civilizacijskih standardih. Pri teh državah naborništvo ni ostanek tradicije, ampak živa praksa. Konec koncev so tako švicarski kot avstrijski državljani na referendumih leta 2013 glasovali za naborništvo. Norveška je z letošnjim letom uvedla vojaško obveznost za ženske. Tu se ne morem spuščati v podrobnosti, zato bom omenil samo štiri zneske. Leta 2001 je bil povprečni strošek na nabornika tisoč 900 evrov letno. Potem je bil nabornik 25 let rezervist zastoj, medtem ko vojak sedanje pogodbene rezerve za vsako leto dobi 2 tisoč 161 evrov neto. Pri povprečni plači tisoč 85 evrov je letni izdatek za vojaka stalne sestave vsaj 17 tisoč evrov. Zato je jasno – profesionalna vojska ustvarja prekamnost, je draga in ne zagotavlja varnosti državnega ozemlja. Ker se tu vsi radi primerjate z Avstrijo, bom omenil še to primerjavo. Avstrija za svoj naborniški in nevtralni Bundesheer nameni samo 1,1 % svojih javnih izdatkov, Slovenija pa za svojo profesionalno Natovo vojsko kar 1,7 %. Nihče mi ne bo rekel, da Avstrija ne dobi bistveno več za svoj denar.

Čisto na koncu pa moram zavrtni še tezo, ki jo širijo naši birokrati v Natu pa SDS in tudi NSI,

namreč tezo, da za našo varnost plačujejo druge članice Nata. To je popolna neumnost. Nato ne obstaja za to, da bi varoval Slovenijo, ampak za to, da uveljavlja interese velikih zahodnih držav in predvsem njihove vojaške industrije. Slovenski državljani za članstvo v Natu v različnih oblikah plačamo več kot 46 milijonov evrov letno. Med drugim plačujemo tudi gradnjo Natovega sedeža v Bruslju. In če ima kdo korist od našega članstva v Natu, to zagotovo nismo mi, pač pa sam Nato. Naši državljani pa – mislim, da bi bilo treba to poudariti – niso nobeni zastojkarji.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev o predlogu priporočila. Besedo dajem gospodu Francu Jurši.

FRANC JURŠA (PS DeSUS): Podpredsednik, hvala za besedo. Tudi z moje strani lep pozdrav ministrici, državnemu sekretarju in načelniku Generalštaba Slovenske vojske!

V tem domu demokracije, kot ga radi imenujemo, smo na matičnem delovnem telesu Odboru za obrambo ogromno govorili že o tej problematiki in temi in danes se je ta tematika znašla tudi na parlamentarnem zasedanju Državnega zbora. Ogromno besed je bilo izrečenih in verjetno nobeden izmed nas tukaj, ki spremljamo to razpravo in želimo sodelovati v razpravi, ne bo povedal kaj bistveno novega. Stvari se bodo vedno bolj ponavljale in v vsakem primeru bodo na eni strani tisti, ki bodo dajali podporo Ministrstvu za obrambo in vodstvu ministrstva, na drugi strani pa bodo ljudje, predstavniki ljudstva, ki bodo malo o tej zadevi tudi povedali kaj bolj trdega, seveda za vladajočo stran neprijetnega. Ampak v obziru moramo imeti vedno vprašanje o socialnem položaju nasploh Slovenk in Slovencev. In s tem je močno povezano seveda tudi vprašanje socialnega položaja tistih, ki so zaposleni v obrambnem in tudi zaščitnem sistemu naše države.

Vam bom najprej v začetku povedal, da se z nekaterimi zadevami predlagatelja moram strinjati. In strinjam se, da je socialni položaj pripadnikov eden od najbolj perečih problemov, s katerimi se sooča obrambni sistem, saj je povezan tudi s kadrovsko popolnitvijo Slovenske vojske. S tem se v celoti strinjam. Strinjam se tudi, da je varnostni problem in da eskalirajo ti problemi predvsem zaradi tega, ker so vojne na Bližnjem vzhodu in tudi v srednji Afriki. Te vojne povzročajo migracije in seveda mimo Slovenije se te migracije tudi niso zgodile. Ta migracija je potekala po ozemlju Slovenije prek tako imenovane Balkanske poti. Zdaj nekateri ocenjujejo, da takrat naš sistem obrambe, zaščite, varnosti ni tako deloval, kot bi moral. Moje stališče je temu nasprotno. Ocenjujem, da so varnostno-zaščitne službe v naši državi odigrale takrat zelo pomembno nalogo in da marsikateri Slovenec ni videl migranta, ki je bil

na tej poti preko Slovenije. Ampak veste, takrat ni najpomembnejše vloge odigral samo ta profesionalni sistem, v katerem so bili tudi slovenski vojaki in je bilo vključeno tudi Ministrstvo za obrambo, ampak so zelo pomembno vlogo odigrale humanitarne organizacije, še posebej pa seveda tudi drugi prostovoljci, ki so se prostovoljno vključili v te aktivnosti. In tem moram osebno kakor tudi v imenu naše poslanske skupine izreči seveda veliko zahvalo. In če bo treba – po napovedih nekaterih se bo to skoraj zgodilo, jaz mislim v tem trenutku, da še malo drugače –, jih ponovno vabim, če jih bomo potrebovali, da se na tak način odzovejo, kot so se v preteklosti. Očitka, da odgovorni nič ne storijo, da bi se stanje popravilo, tega očitka pa enostavno in preprosto ne morem sprejeti. Tu predvsem mislim na upokojevanje vojakov, potem na težave, ki so povezane s pogajanji. Ja, pogajanja so mnogokrat zelo naporna, v zadnjem času lahko ogromno beremo okoli pogajanj. In če temu nisi kos, potem so pogajanja zelo naporna. In jaz upam, predstavniki ministrstva, se pravi najbolj odgovorni, da poslušate v teh pogajanjih dovolj tudi vojake, predstavnike sindikatov vojakov, in ne da samo poslušate in da jih tudi slišite. Če bomo tako počeli, seveda tudi oni z nasprotne strani, potem bomo lahko prišli v prihodnosti do nekkih skupnih rešitev. Te skupne rešitve pa bom še malo mogoče pozneje ampak ne bistveno bolj pozneje tudi še omenil.

Zdaj pa h konkretni zadevi. Zdaj jaz ne vem, če imam točne podatke, ampak iz podatkov, ki sem jih slišal za gospo s strani ministrice, ni zaznati, da bi imeli vojaki minimalne plače. Imajo pa minimalne plače nekateri, ki so zaposleni v Slovenski vojski in ki imajo ta plačni razred J. Ampak če nimaš minimalne plače, to še zdaleč ne pomeni, da ne moreš priti na socialni rob ali pa čez njega. Ampak tu so že neke druge posledice, ki jih dejansko lahko imajo posamezniki, pripadniki, vojaki Slovenske vojske.

Zdaj bi pa še mogoče omenjal ta skupni plačni sistem v javnem sektorju. Zadnje dni se ogromno govori o plačah v javnem sektorju in tu imam tudi en podatek, da se reševalci, medicinske sestre pritožujejo, da imajo še nižje plače, kot jih imajo – jaz primerjam zdaj s to tematiko, ki jo obravnavamo –, nižje plače od vojakov. In so rekli, da neki sindikati njim sorodni njih nič ne poslušajo, ampak zastopajo neke druge interese, njih pa puščajo. Jaz mislim, da v Slovenski vojski in v ministrstvu takih sindikatov nimamo, da bi stremeli samo za interese tistih, ki imajo bistvene položaje ali pa pomembne položaje v ministrstvu oziroma Slovenski vojski.

Oče enotnega plačnega sistema v Sloveniji je bil nekdanji minister za javno upravo Gregor Virant. V enem izmed časopisov je izjavil, da če eden izstopi iz tega sistema, potem je tega sistema konec. Na nek način se s tem tudi strinjam. Ampak na nek način pa moramo razumeti tudi vojake, ki pač specifično delajo, da

jim bomo znotraj sistema, pa znotraj predlogov zakonov oziroma dveh zakonov, ki jih mislimo v kratkem sprejemati v Državnem zboru, našli tudi to možnost, da fantje ne bodo tako razmišljali, da je boljše ostati v svoji enoti, ne iti na teren zaradi tega, ker potem dobijo prevozne stroške. To je omenjal eden izmed razpravljavcev.

V pripravi je novi Zakon o obrambi, pa tudi novi Zakon o službi v Slovenski vojski. Jaz upam, da bomo tu našli možne vsaj delne rešitve, mislim to delne, da bodo tudi sindikati zadovoljni s temi rešitvami. Je pa res in zelo pomembno, da bomo v tej državi enkrat se res morali pogovoriti. Zdaj govorimo o profesionalnosti Slovenske vojske, na drugi strani nekdo ponuja, levica neko drugo obliko, takšno, ki smo jo v preteklosti že imeli. Jaz se ne bom opredeljeval v tem trenutku. Če bom imel priložnost takrat, se bom opredelil, ampak bom rekel takole: mi se moramo opredeliti, da bomo financirali Slovensko vojsko tako, da bodo tudi pripadniki znotraj te Slovenske vojske zadovoljni. Ta razmerja – vojak, podčastnik, častnik, potem število služb v ministrstvu in še bi lahko našteval – temu enkrat moramo reči bobu bob. Zmoremo toliko, pogače imamo toliko in je več nimamo.

Veste, kriza v Slovenski vojski glede financ ni nastala izven splošne krize, ki smo jo imeli v tej državi. Tudi nekateri ministri, ki so pripadali desnici, takrat niso mogli bistveno nič spremeniti zaradi tega, ker smo vsepovsod rezali. Danes se stvari spreminjajo. Nekateri predhodniki so tudi opozorili, da dobivamo za ta sistem nekaj več plače, in če bomo sprejeli tudi nove zakone, bomo potem tudi to problematiko lažje reševali. Veste, če pa zdaj mene nekdo vpraša, kot osebek, v vsakem primeru bom rekel, da bi dal vojakom večjo, tudi bistveno večjo plačo. Ampak na drugi strani pa je treba zopet razumeti, da je ta kolaček tako velik kot je in da ga moramo razrezati na več delov in dati toliko, kolikor je teh možnosti. Vsi dobro vemo, da bi na vseh področjih radi zadevo reševali in da bi radi dali več, ampak na žalost ne gre.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Jan Škoberne, pripravi naj se gospod Marko Ferluga. Izvolite.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovana ministrica, načelnik generalštaba, kolegice in kolegi!

Vsaka razprava, ki zadeva socialni in materialni status ljudi, je seveda mnogi širša zgolj od resorja, ki ga naslavlja. Če bi se tako pogovarjali danes ne le o vojaki, ampak tudi o medicinskih sestrah, vzgojiteljicah, o zaposlenih v komunalnih podjetjih in še kom, bi hitro ugotovili, da materialni in socialni status uokvirjajo horizontalno vse politike vlade, predvsem pa situacija, v kateri država je in proračun, s katerim država razpolaga. Osnovni okvir razprave, ki jo danes imamo, mora zato biti tudi sposobnost

države, da izvaja politike spodbujanja, podpore in posodabljanja. In ta okvir v realnosti je tak, da tretji največji strošek v okviru proračuna predstavljajo obresti za zadolževanje in da se bomo v prihodnjem dvoletnem okviru proračuna dodatno ob zmanjševanju primanjkljaja še vedno tekoče zadolževali za približno 700 milijonov evrov, torej povečevali skupni dolg. In seveda v kontekstu izkušnje, ki jo imajo številne države, kaj prinese prekomerno dolgoročno zadolževanje, moramo tudi kljub velikim željam in kljub gospodarski rasti ravnati racionalno in premišljeno. Ker scenarija, kot si ga je dovolila Grčija tako z levimi kot desnimi vladami, da zaradi svoje končne in trajne prezadolženosti v nekem trenutku ni bilo mogoče dvigovati denarja iz bankomata ni bilo mogoče izplačevati pokojnin in da še danes Grčija v resnici ni suveren na svojem teritoriju, si odgovorne slovenske vlade preprosto ne morejo dovoliti.

Ko govorimo ožje o urejanju položaja znotraj Slovenske vojske – materialnem in socialnem položaju vojakinj in vojakov –, je seveda prvo vprašanje, ki zadeva vsako vlado ali stara dilema maslo ali topovi; v današnji situaciji – ali najprej v posodobitev opreme, tehnologije in infrastrukture ali najprej v pripravo uredbe, ki bo zagotovila višje plače vojakinjam in vojakom, v pripravo Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski, ki lahko edina zagotovita primerno podstat za dolgoročno izboljšanje položaja slovenskih vojakinj in vojakov. Nekatere vlade, tudi Vlada Republike Slovenije, so se odločale za velike nakupe, nekatere druge vlade, kot denimo v okviru politike, ki jo na Ministrstvu za obrambo trenutno vodi ministrica Andreja Katič, pa pač za to, da se najprej poskrbi, da se ustrezno uredi položaj ljudi, ki so ključni del Slovenske vojske. Ker tudi sama posodobitev opreme bo bore malo pomagala, če ljudje, ki jim je ta oprema namenjena, se ne počutijo dovolj motivirane, imajo občutek, da niso dovolj dobro plačani ali pa, bog ne daj, na vaje in misije odhajajo z neustrezno opremo. Zato je na nek način ključno to, kar smo danes slišali od ministrice – in to je vsekakor vredno podpore tako s strani koalicijskih strank kot tudi opozicijskih, to trdno verjamem –, da je v vladni proceduri že uredba o uvrstitvi formacijskih nazivov tudi v plačne razrede, ki prinaša, da je na obstoječe stanje, kjer je za IV. in V. stopnjo izobrazbe, kar mimogrede v industriji ni dano dejstvo, mogoče pričakovati v kratkem še dodaten dvig za dva plačna razreda. Ni veliko, je pa korak naprej. In v okviru zmožnosti, o katerih sem govoril prej, gre v resnici za izjemno zahtevno potezo Ministrstva za obrambo, ki bo sredstva za uresničevanje uredbe, ki bo prinesla dodatna dva plačna razreda vojakinjam in vojakom, morala zagotoviti v okviru svojega obstoječega proračuna in v okviru dviga, ki je zagotovljen, tako ustrezno razporediti tudi druge pomembne investicije, ki Slovensko vojsko še čakajo. In ključni napredek pri upravljanju politik in politike v okviru

Ministrstva za obrambo je seveda v njegovih sistematičnosti in v vrstnem redu, torej najprej skozi dvig plačnih razredov in neobhodno tudi izboljšanje materialnega in socialnega položaja vojakinj in vojakov izboljšati tako stanje morale kakor tudi privlačnost službe v Slovenski vojski, potem ko je potrjen in sprejet tudi Strateški pregled obrambe določiti prioritete na infrastrukturnem področju, na področju opreme, in šele nato investirati v tiste sisteme, ki ta trenutek niso prioritetni. Ker ministrica seveda razume, da so prioriteta najprej ljudje, in da brez ljudi oprema seveda bore malo pomaga. In ni naključje, da prihaja, čeprav v zaostrenih fiskalnih razmerah, do bistvenega nominalnega dviga proračuna za obrambo in za varnost v Republiki Sloveniji. V prihajajočih dveh proračunih tako skoraj 60 milijonov evrov namenimo dodatnih sredstev, kar je več kot v nekaterih vladah, ki so razpolagale morda celo z boljšim fiskalnim okvirom, čeprav samo začasno. In tisto, kar ni nepomembno; Vlada lahko za 60 milijonov dvigne sredstva za Slovensko vojsko, Vlada lahko določi dodatna dva plačna razreda, Vlada lahko celo poskrbi za materialno ustreznost opreme, za materialno ustreznost in sposobnost infrastrukture, ne more pa poskrbeti za vse okoliščine, ki so Slovensko vojsko in slovenske vojakinje in vojake v zadnjem obdobju zadele. Govorimo seveda o vprašanju poklicnih pokojnin in enkratnem dvigu poklicnih pokojnin. Če bi večina vojakinj in vojakov sledila priporočilu tako Ministrstva za obrambo kakor tudi Ministrstva za delo, družino in enake možnosti, bi sredstva, ki so v skladu za poklicne pokojnine, obdržali in s tem izkoristili potencial in možnost, ki jo je ustvarila država, da si ohranijo tako eksistenčni okvir, da si omogočijo možnost varnega prehoda in da po koncu izteka svojega poklicnega dela do starostne pokojnine ne ostanejo brez vsega. To je bila ena možnost. Možnost, ki so jo imeli slovenske vojakinje in vojaki, je seveda, da poslušajo tudi drugo možnost. Lahko so se odločili za dvig; na to Vlada kot taka ni imela vpliva, potem ko je sodišče odločilo, da se to lahko zgodi. Kaj je situacija, ki se zgodi po tem? Na eni strani imamo državo, ki skozi sistem poklicnih pokojnin zagotavlja ustrezen eksistenčni materialni in socialni status vojaka, na drugi strani pa imamo odpoved, prostovoljen temu sistemu in ukrepu, ki bo pa sedaj prinesel dvoje. Zaradi enkratnega dviga bo to podvrženo obdavčitvi, skozi katero se bo izgubila več kot polovica teh sredstev, kar je, če plastično prikažemo, okvir višine stroška štirih let namestitve za študij v glavnem mestu Ljubljani. To bo izgubljeno nemudoma. Naslednja posledica bo, da zaradi enkratnega dviga številne vojakinje in vojaki ne bodo več upravičeni do vseh ostalih transferjev in mehanizmov, ki jih Republika Slovenija zagotavlja za to, da imajo ustrezen socialni in materialni status – tako vojakinje in vojaki kot njihove družine. Govorim o državnih štipendijah, na kar se bo vplivalo, prekoračitev cenzusa bo

marsikomu onemogočila dostop do te štipendije, govorim o denarni socialni pomoči. Govorimo nenazadnje tudi o otroških dodatkih, ki jih je ta vlada dvignila ravno z namenom, da se izboljša materialni in socialni status ljudi. In poteza, ki so jo nekateri toplo priporočali slovenskim vojakinjam in vojakom, bo v enem samem trenutku izničila številne ukrepe, številne manevre Vlade, ministrstva – tako tega za obrambo kot tistega za delo, družino in socialne zadeve – za izboljšanje in ustrezno raven socialnega statusa zaposlenih v Slovenski vojski, pa tudi širše. Še bolj se bojim, da utegne tovrstni manever na daljši rok ogroziti tudi sam obstoj sistema poklicnih zavarovanj, kar se lahko zgodi in kar je pogosto logika konservativnih in neoliberalnih politik, in ljudje bodo pač ostali sami na svojem. In to je v popolnem nasprotju s tem, kar zagovarja tako ministrica Katičeva kot ministrica Kopač Mrak, z njima pa celotna Vlada Republike Slovenije, ki želi in je vzpostavila ustrezne podpirne mehanizme. Seveda bi si želeli, da bi v teh podpornih mehanizmih bilo več denarja. Ampak ponovno ponavljam – ob vsem, kar se je v zadnjem desetletju dogajalo ne le v Sloveniji, ampak tudi širše v Evropski skupnosti in globalno, smo soočeni s situacijo, ko se bomo v prihodnjem letu še vedno zadolžili za 700 milijonov. In lahko danes vse želje in zahteve izpolnimo, ampak jih čez dve leti ne bomo mogli zagotavljati niti v najmanjšem niti v minimalnem obsegu in ljudje bodo ostali sami.

Tisto, kar je eden izmed bolj zaskrbljujočih razlogov za sklic te seje in ni nepomemben in ga je treba nasloviti, je seveda vprašanje, zakaj pripadnice in pripadniki Slovenske vojske prejemajo pomoč s strani Karitasa, pomoč, ki jo v okviru svojih mehanizmov zagotavlja Suvereni malteški viteški red. Žal ne samo v Sloveniji, tudi v Avstriji, tudi v Nemčiji in še kje ljudje pridejo v stisko iz takšnih in drugačnih razlogov. Ne nujno iz razlogov, ker so na svojem delovnem mestu podplačani; pride bolezen, pride izguba delovnega mesta in tisto, čemur se pogosto vsi izogibamo v razpravah – zgodi se nasilje v družini, razkroj družine, zgodi se alkoholizem, zgodi se odvisnost od drog. In vse to bistveno vpliva tako na sposobnost družine kot na sposobnost posameznika, da si zagotavlja svojo lastno eksistenco skozi delo in skozi realen okvir, ki ga ponuja država za to, da so ljudje nad pragom revščine, da ne le preživijo, ampak da lahko živijo tudi dostojno življenje.

Glede na današnji svetovni dan je pomembno postaviti v kontekst tudi samo vprašanje nasilja v družini. Nismo vsi oziroma niso vsi v Državnem zboru glasovali za Zakon o preprečevanju nasilja v družini. In ne boste verjeli, pogosto je ravno nasilje v družini razlog za to, da v družini ne moreta delati oba starša. Pogosto je alkoholizem razlog za to, da se sredstva, ki so na razpolago znotraj družine za normalno življenje, porabljajo za vse drugo, samo za kosilo otrok ne. In ko želimo z Zakonom o

preprečevanju nasilja v družini vplivati tudi na raven tega statusa življenja ljudi, torej socialnega dela statusa ljudi, ta zbor ni bil sposoben tega izglasovati s podporo vseh poslanskih skupin. K sreči vsaj tudi največja opozicijska poslanska skupina v tej točki ni bila proti, mi je pa žal, da ni podprla ukrepa, ki bi v pomembnem delu, ker gre za horizontalnost urejanja socialnega in materialnega statusa ljudi v tej državi, pripomogel k temu, da bi bilo tudi vojakinjam in vojakom v Slovenski vojski bolje in da bi lažje delali.

Seveda se je mogoče strinjati z oceno predlagatelja, da je treba narediti več, s tem se vsi strinjamo. Mogoče se je strinjati z mnogimi argumenti, ki jih postavlja predlagatelj. Težko pa sprejememo preprosto kritiko, da priporočil ne sprejemo. Dovolite mi, da preberem zgolj en odstavek iz mnenja Zakonodajno-pravne službe, zaradi katerega nam preprosto ni mogoče podpreti priporočil, ker ugotavlja, da so najmanj neprimerna, če že ne zakonita. Glede tretje točke predlaganega priporočila, ki se sklicuje na Zakon o javnih uslužbencih, tako Zakonodajno-pravna služba opozarja, da v tretjem odstavku 22. člena določa, da se lahko posamezna vprašanja za določene osebe, med katerimi našteva tudi javne uslužbenke na področju obrambe in zaščite, stvari urejajo drugače. Zato Zakonodajno-pravna služba meni, da drugi odstavek te točke ni v skladu z veljavno zakonodajo v delu, kjer od Vlade zahteva, da mora pred predložitvijo aktov v sprejem pravice uskladiti z reprezentativnimi sindikati obrambnega področja oziroma da je dopustno sprejeti le usklajen akt. Ta zahteva, ki je v 3. točki priporočila, bi tako po mnenju Zakonodajno-pravne službe bila v neskladju s petim odstavkom 26. člena Zakona o javnih uslužbencih, pa tudi s četrtrim odstavkom 100.b člena zakona o obrambi, ki vsebujeta določene varovalne mehanizme, v končni fazi pa predvidevata, da se določeni akti lahko sprejemajo oziroma posredno sprejmejo, ne da bi bili s tem usklajeni tudi na sindikalni strani. Pričakovati, da bomo sprejeli priporočila, za katera Zakonodajno-pravna služba meni, da so nezakonita, hkrati pa da v končni posledici pomenijo, da Vlada lahko sprejema odločitve, ki niso sprejete v socialnem dialogu, ki niso usklajene s sindikati, ki niso vsaj bile dane sindikatom v razpravo in oceno, je pač zmotno. Vsaj Socialni demokrati, če že ne večji del koalicije tega seveda ne moremo sprejeti.

In dovolite mi, da zaključim s tezo, da so stvari seveda daleč od idealnih. Ampak v državi se zmanjšuje stopnja brezposelnosti. Veliko sredstev je bilo namenjenih aktivni politiki zaposlovanja. Sproščeni so bili otroški dodatki. Tisoč štipendij je bilo dodatno danih za deficitarne poklice. Investira se v internacionalizacijo in odpiranje novih trgov. Vse to bistveno vpliva na socialni in materialni položaj državljanek in državljanov, tudi pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. In pomembno

je, da danes v kontekst te razprave postavimo tudi uredbo, ki jo je pripravilo Ministrstvo za obrambo, ki za dva plačna razreda dviguje osnovno plačo vojakov in vojakinj. Seveda ostaja naloga, da se – kar je bil tudi dogovor, javno skomuniciran in usklajen – primerljivi poklici urejajo in plačujejo na primerljiv oziroma enakovreden način. Ko smo uredili status oziroma popravili status policistk in policistov, je nujno in neobhodno, da se na enak način uredi tudi status zaposlenih v Slovenski vojski, tudi status gasilk in gasilcev, tudi status pravosodnih policistk in policistov. In vse to bo bistveno vplivalo na stanje, ki ga imamo danes. Vse to lahko bistveno izboljša položaj slovenskih vojakinj in vojakov. In ocena, da bo ministrica v dobrem letu in pol naredila bistveno več od tega, kar že danes pomeni bistveno spremembo v odnosu do vodenja politike na obrambnem resorju v zadnjih desetih letih, v resnici – če realno pogledamo dani okvir, tudi proračunski in globalni – ni mogoče. In jaz se veselim, prav tako se socialni demokrati veselimo tudi vseh nadaljnjih sej, ki jih je kolega Mahnič v uvodu že napovedal. Ker seveda večkrat, ko bomo stanje prevetrili, večkrat ko se bomo o ukrepih tako Vlade kot drugih sektorjev pogovarjali, lažje bomo skupaj našli prave rešitve in odgovore za naprej. In srčno upam, da bomo znali, ko bo ministrica v ta cenjeni zbor prinesla tudi Zakon o obrambi, Zakon o službi v Slovenski vojski, o njem doseči konsenz in da ne bomo lomili kopij tam, kjer se vsi strinjamo, da je dodaten napor potreben. Mnogo stvari je bilo narejenih, horizontalno. Ne govorim samo o delu Ministrstva za obrambo, govorim o delu celotne Vlade – ne te, tudi kakšne izmed predhodnih. In to seveda ni razlog za počitek, ampak je razlog za to, da delamo naprej. In vsaj s strani socialnih demokratov – pa kolikor razumem razpravo, tudi širše – ima ministrica Katičeva, ko govorimo o vprašanju resorja obrambe in tudi širše varnosti nasploh, našo podporo za nadaljevanje aktivnosti. Hvala lepa.

PODPREDSEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima predstavnik predlagatelja gospod Žan Mahnič. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik. Še enkrat lep pozdrav vsem skupaj!

Moram reči, da je zanimivo; glede na vsa ta stališča, ki sem jih slišal tako s strani koalicijskih kot tudi opozicijskih poslanskih skupin, lahko pod črto potegnem nekaj. Vsi se strinjamo, da stanje ni takšno, kot bi moralo biti. Vsi se strinjamo, da je treba nekaj narediti, naredi se pa nič ne oziroma se dela prepočasi. Jaz se strinjam s tem, kar je rekel kolega Škoberne. Kaj bo zdaj? Ali bo maslo ali bodo topovi? Mi je odtaval spomin na faks, ko smo imeli pri predmetu Temelji ekonomije tam en citat Goeringa, ki je nekoč dejal: "S topovi bomo mogočni, z maslom bomo le debeli." Problem je,

ker mi nismo ne debeli ne mogočni. Nimamo ne masla, nimamo ne topov. To je glavni problem. Naša vojska nima masla in ne topov. Imamo vojake, za katere – če pač vi trdite na podlagi številčk, za katere verjamem, da jih imate in da za njimi stojite, da ni vojakov pod dvajsetim plačnim razredom – pa lahko rečemo, da so pa vojaki okrog dvajsetega plačnega razreda.

In to je tisto, kar sem prej v stališču tudi povedal. Nekdo, ki dela že 10 let, dobi 760 evrov plače. Jaz sem govoril o konkretnih primerih, ministrica je prej govorila o povprečnih bruto plačah, neto plačah vojakov in tako naprej. J skupino tokrat pustimo, ampak ravno vlada Mira Cerarja je pred mislim da letom in pol – zdaj ne vem, ali je bila takrat ministrica gospa Andreja Katič ali je bil gospod Veber – dejala, da urejajo trenutno zadevo tako, da bi še bolj stimulirali poklice, ki bodo sodili v to J skupino.

Kako to uspeva, ne vem. Glede na to, da ni kadrovskega manjka samo na področju uniformiranih oseb, ampak tudi drugje, očitno ta zadeva ne deluje. In seja, ki jo imamo, je posledica nekaterih prejšnjih sej in pa posledica tega, da se nič ne spremeni. Mene veselijo besede ministrice, gospe Andreje Katič, ki je dejala – zdaj je ni več –, da bo v decembru ... Ampak zdaj je že predvidoma decembra. Videli bomo tudi, kaj bo čez 14 dni, čez 3 tedne, ko bo 12. december, ko bo zazvonil zvonček ministrici, ki sedi tam, kjer je trenutno general Osterman, ministrici za zdravje. Tudi ona je obljubila, da bo vse 12. decembra v tej hiši. Konec decembra bo zvonilo ministrici za obrambo za besede, ki jih je dejala sama.

Pravim pa, da sam močno dvomim o tem, da bodo akti, ki so nam bili obljubljeni oziroma predvidoma ... Saj niti ne vem, kako bi temu rekel, ali je to obljuba ali ni obljuba, ker Vlada Mira Cerarja pogosto govori tako, da si s kakšnim pridevnikom, predvsem s kakšnim dodatnim glagolom stvari pusti široko odprte. Ampak poglejte, čez dober mesec bo novo leto. V drugi polovici leta 2017, če bodo volitve redne, bo tukaj volilna kampanja. In to se bo poznalo tudi v tem državnem zboru. Odmislite takrat, da bodo kakršnekoli reforme, da bodo kakršnikoli premiki v neke spremembe, ki jih potrebujemo. In slišati je bilo od ministrice, kot sem že prej dejal, da pa ko bodo ti dokumenti predloženi, pričakuje konstruktivno razpravo.

Gospa ministrica, povejte mi, kaj je za vas konstruktivna razprava, če v tem mandatu, če odvezamemo Zakon o policiji, ki je bil nedolgo nazaj sprejet, zavračate vse predloge, ki jih predlagamo v Slovenski demokratični stranki? Če je konstruktivno sodelovanje to, da nekdo pride predstaviti zakon v poslansko skupino, da se tam pogovarjamo in da se potem nobenega predloga, ki ga poslanska skupina da, ne upošteva, to zame ni konstruktivno sodelovanje. To je sodelovanje samo v tej smeri, da se lahko reče, "bili smo tam, predstavili smo jim zakon, predstavili smo jim spremembe, ki jih načrtujemo, oni so imeli neke pripombe, lahko

rečemo, da smo se pogovarjali z vsemi". Ampak, kolegice in kolegi, samo pogovarjanje, žal, ni dovolj. Zakaj je Slovenska vojska, če lahko temu tako rečemo, tako na tnalu Državnega zbora v zadnjih dveh letih? Zaradi tega, ker so se poslabšale varnostne razmere. Če ne bi bilo aneksije Krima, če ne bi bilo napada na vzhodni del Ukrajine, če ne bi bilo čedalje večjih problemov v Transdnistriji, Abhaziji, Južni Osetiji, če ne bi bilo čedalje več oboroženih konfliktov, ki potem generirajo migracije v severnem delu Afrike, sem prepričan, da bi se vojski jemalo še naprej, da bi se vojski jemalo še naprej tako na področju plačne politike kot na področju opreme.

In ko sem prej rekel, da ni več sploh vprašanje, ali maslo ali topovi, ker nimamo ne masla ne topov – ne samo v vojski, tudi kje drugje ne –, bi spomnil na proračuna Republike Slovenije za leti 2017 in 2018, ki ste ju sprejeli. Kolega Škoberne je rekel, "ta ministrica se je odločila, da najprej poskrbi za ljudi". Podpiram, podpiram. Ampak, treba je vedeti, ker se je na to nanašalo, kakšna druga vlada se je odločila, da bo raje kupovala patrije. Veste, zakaj je prva vlada Janeza Janše kupovala patrije? Zato, ker so bili takrat vojaki oblečeni in obuti. V letih 2004–2008 ni bilo vprašanja neustrezne opreme. Takrat so ravno prišle nove puške, jurišne puške Slovenske vojske F 2000S. Takrat je bil Bojevnik 21. stoletja, ki je bil zagotovljen za vse pripadnike Slovenske vojske, se pravi, ta osnovna oprema. Škornji so bili, obleke so bile in tako naprej. Takrat osnovna oprema ni bila vprašanje. Je pa bilo vprašanje, kako bomo to vojsko modernizirali. In patrije se je kupilo, ker je tako odločila prejšnja vlada, ker je bilo tako zapisano v strateških dokumentih in ker ko smo vstopali v zvezo Nato, smo dejali, da bomo prispevali srednjo bataljonsko bojno skupino. Mi smo bili optimistični, smo rekli, bomo prispevali dve, ne bomo kupili samo 70, 60 patrij, kolikor je treba za en bataljon, ampak jih bomo kupili 135, bomo dali dva bataljona, to je potem res profesionalna vojska. In kako je bilo s patrijami, vemo. Naredila se je škoda predsedniku Slovenske demokratske stranke Janezu Janši, naredila se je škoda stranki, naredila se je škoda Sloveniji, predvsem pa se je naredila škoda Slovenski vojski. Ker če bi danes mi imeli, gospe in gospodje, dva bataljona, opremljena s takšnimi vozili – glejte, klanjali bi se nam vsi, od Washingtona do baltskih držav. Klanjali bi se nam vsi, ker bi uresničevali tisto, kar smo takrat obljubili. Ampak danes nimamo ne dveh ne ene, danes nimamo nobene. Zaradi tega je takrat tista vlada bolj dajala denar v modernizacijo in pa v opremljenost Slovenske vojske- Pač je bil čas konjunktura. V štirih letih je vlada Janeza Janše za Slovensko vojsko namenila 200 milijonov evrov več. Povprečna gospodarska rast je bila takrat 5 %. Ja, ker je denar bil, smo lahko namenili. Ampak nismo namenili tako, da smo se zadolževali; naredilo se je razporeditev oziroma prerazporeditev tistih sredstev, ki so

bila. In danes imamo proračun, kakršnega imamo, in lahko bi naredili drugačno razporeditev. Je pa res, da bi zato kdo dobil manj. In ko smo takrat z amandmaji predlagali tistih dodatnih 46 milijonov evrov, smo predlagali, kje jih vzeti. To je naše videnje, kako bi delali porazdelitev, ampak pač vi vladate, vi delate to porazdelitev. Da pa se, ker ste dali tudi policistom kar nekaj 10 milijonov evrov več. In prav je tako, ne me narobe razumeti, prav je tako. Ampak tudi ta denar, teh 70, 80, kolikor ste dali policistom, bi recimo lahko dali drugam. Pač, odvisno je od prioritet, od tega, kakšna je porazdelitev. In takrat, 2004–2008 je bila porazdelitev takšna, da se je dalo 200 milijonov evrov sem in se je kupovalo oborožitveno opremo. Takrat se je menjala jurišna puška, ki je bila tudi prej sprejeta. O tej jurišni puški F 2000S vprašajte pripadnice in pripadnike in pa višje častnike, kaj si mislijo o njej oziroma kaj so si mislili takrat, ko smo jo dobili, in kaj si mislijo danes. Mi smo od Belgijcev dobili puško, ki je bila v katastrofalnem stanju. Ta puška je plod slovenskega znanja. Mi smo bili tisti, ki smo Belgijcem nadgradili to puško, da je danes res puška, da lahko greš nekam z njo. To je vse plod slovenskega znanja. To je plod slovenskih inženirjev, to ni plod Belgijcev. Oni so prodali osnovni model, kakršnega so nam prodali. Isto je bilo s tanki T55 oziroma danes M-55 S. Znanje Slovencev, ki pa je žal konzervirano in zaenkrat neuporabno, vendar se ta zadeva da spremeniti.

Malo stvari bi bilo potrebnih – jaz mislim, da niti ne toliko denarja, kot ste ga dali policiji –, da bi bilo v Slovenski vojski marsikaj drugače. Da bi bilo drugače tako na področju plač, da bi bilo drugače na področju oborožitve in opreme in da bi bilo drugače na področju ognjene moči, kjer žal upadamo. Marsikaj je prinesla tudi plačna reforma, se strinjamo, ampak v vseh teh letih samo gledamo, kaj se pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske dogaja. Pred to plačno reformo leta 2008 so vojakinje in vojaki za dodatek za pripravljenost dobivali 60 %. Takrat so recimo univerzitetni profesorji dobivali 10 %. Potem je prišla sprememba, tudi ostale spremembe še; opozarjalo se je na to, tudi mi smo na to opozarjali, ko se je zgodilo to, da je šlo univerzitetnim profesorjem in drugim primerljivim poklicem za pripravljenost z 10 na 20 %, vojakom pa je padlo s 60 na 20 %. In tako tisti z mizernimi plačami dobijo 80 % denarja za pripravljenost. Žal. Bivši minister Mramor je dobil 25, 26 tisoč evrov – ne vem, koliko. Takšna pa je potem realnost. In to je ta primerljivost poklicev. Predstavljajte si profesorje – pred katerimi lahko rečem, kapo dol, jih spoštujem, tudi moja mama je v tem fohu –, ampak predstavljajte si njihovo pripravljenost in pa pripravljenost nekoga, ki na mlakah spi zunaj, sedajle ko bo nič stopinj. Pa si predstavljajte po 80 centov na vsak dan pripravljenosti. In pa profesorjev v parih letih za 25 tisoč evrov. Pripravljenost doma,

pripravljenost v službi. To je ta problem, ki se še kako nanaša na socialni status.

Jaz imam tukaj veliko člankov – da mi ne bo kdo očital, sem jih sprintal samo iz dela pa Dnevnika –, ki govorijo o stanju v Slovenski vojski, predvsem na socialnem področju. In to se je pisalo že v decembru leta 2015, takrat ko je bila ta znana afera z dodatki v javnem sektorju. In takrat se je aktiviral tudi Sindikat vojakov Slovenije; s predstavniki Evropske komisije se je ta sindikat pogovarjal in ugotovili so, da ministrstvo oziroma Vlada krši evropsko direktivo o delovnem času, saj je treba čas, prebit na delovnem mestu ali na določenem kraju, šteti kot redni delovni čas, torej ne gre za tipično pripravljenost, kot jo poznajo drugi javni uslužbenci – se pravi pripravljenost tako na delovnem mestu kot tudi doma, da se odzoveš takrat, ko to potrebuje služba oziroma da si pripravljen za prihod na delo zunaj rednega delovnega časa.

Žal od vseh teh razprav, ki jih imamo v zadnjih dveh letih, zaradi položaja, takšnega kot ga imamo, nismo prišli dlje kot do razprav. Nismo prišli dlje kot do razprav oziroma sedaj se bližamo tistim mesecem, datumom, ko naj bi dobili na mizo zakone. Ampak glejte, v teh zakonih ne bodo rešene anomalije. Da imamo tudi zaradi tega vojsko, ki ni usposobljena na takšni ravni, kot bi morala biti, ker vojaki ko gredo na teren, rečejo, da imajo doma majhne otroke in da bodo ostali doma. S tema dvema zakonoma, Zakonom o službi v Slovenski vojski in pa Zakonom o obrambi tudi ne bo rešen problem bolniških odsotnosti. Dajte mi, načelnik, povedati, pa če ne za danes, pa mi dajte za prejšnji teden povedati, koliko je bilo povprečno bolniških odsotnosti? Kakšna je potem pripravljenost in pa tista realna številka vojske, ki jo imamo v vojašnicah in ki bi jo lahko zdaj takole poklicali? In to je problem. Če boste pa šli pogledat, kaj ti, ki so na bolniških, počnejo – tisti na Štajerskem hodijo čez mejo opravljat težja in pa tudi lažja fizična dela. Pa ne zato, da bi izigravali sistem. Saj lahko rečemo na nek način, da ga izigravajo. Ampak ne izigravajo ga zato, da bi šli za vikend v kakšne toplice, da bi šli na morje, da bi si kupili kakšen avto. Izigravanje je zato, da lahko preživijo. Pa niti ne sebe. Svoje družine. Prej je ministrica rekla, da se skuša prikazati, da je cela vojska na Karitasu. Ni res, ni res! Mi smo v zahtevo za sklic izredne seje Državnega zbora točno zapisali, da okoli sto pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske prejema karitativno pomoč. Ne tisti v plačni skupini J. Pripadniki in pripadnice Slovenske vojske redne sestave. Ne tisti vojak, kot sem prej omenil, da je že deset let v pehoti in ima 760 evrov plače. Tisti vojak, ki ima to plačo in zraven tri majhne otroke, stare 12, 7 in pa 4 leta in pa dve leti brezposelno ženo. Ti, gospa ministrica. To ni plačna skupina J, to so uslužbenci Slovenske vojske, pripadniki stalne sestave. Med devetnajstim in dvajsetim razredom je trideset evrov razlike. Ne zato govoriti, da noben

pripadnik Slovenske vojske nima plače pod dvajset evrov.

Verjetno se vsi strinjamo, da je bilo v preteklih dveh letih veliko vložene v promocijo vojaškega poklica. Že prej sem omenil, da ne pomaga samo to, da se milijone zmeče v to promocijo, da se kaže opremo, ki jo imamo, ki jo bomo imeli v najboljšem primeru še tri, štiri naslednja leta – zastarelo opremo, ki jo "sfotošopamo" za tisti posnetek. Bistva se pa tukaj ne pove, kar je tisto, kar ljudi najbolj zanima. Saj mi lahko rečemo, da se gre v nek poklic zaradi zanimanja, zaradi interesa, ker je atraktivno, ker predstavlja določen izziv. Pod črto je glavni faktor plača. Ker se za to hodi v službo, da boš zaslužil denar, da boš lahko živel. Dajte prosim v te videoposnetke na Facebooku in drugje še plačni razred, ki ga bo dobil tisti, ki bo podpisal pogodbo s Slovensko vojsko takrat, ko bo končal s temeljnim usposabljanjem v Vipavi. Dajte še to notri napisati. Ne objavljati zavajajočih posnetkov in promocij. Pred časom sem bil skupaj s Patricijo Šulin, z našo evropsko poslanko na delovnem obisku v Železnikih. Takrat je bila ravno promocija Slovenske vojske pred občino. Mladi so se zanimali, seveda. Tam ste imeli parkirano, mislim da je bila Kobra, nekaj opreme – mislim, da je bila tudi ostrostrelna puška 12,7 mm kalibra. In sem mlade vprašal, "ali boste šli v vojsko, vas zadeva zanima?". So rekli, "ja, zanima nas, ampak plača je problem". Plača je problem. Tukaj ni stimulacije.

Jaz moram reči, da sem bil danes zelo presenečen nad stališčem, ki ga je podala Združena levica. Možno tudi zato, ker ni predstavljal član Združene levice, ki je sicer v Odboru za obrambo, pa vendarle. Točno za to gre. Mi trenutno nimamo vojske, kakršno bi morali imeti glede na dokumente. Dajmo se skupaj usesti pa se pogovoriti, kakšno vojsko si sploh želimo, kakšno vojsko sploh potrebujemo. Če je cilj 5 tisoč – ker s tem denarjem 8 tisoč 500, kakor je zapisano v vseh strateških dokumentih, ne more biti –, recimo, da bomo imeli 5 tisoč. V Turčiji sem bil za vikend na redni letni skupščini parlamentarni Zveze Nato, sem imel čast govoriti z enim nizozemskim generalom – pozna Slovenijo, sedaj je senator –, in mi je dejal, "veš, Žan, glede na to, kakšno državo imate" – na velikost in glede na vse je mislil, seveda, o politiki niti nisva razpredala –, je rekel, "poglejte, vi ne potrebujete nekih zračnih sil. Če bi jaz dobil v roko vašo vojsko kaj bi naredil?" To, kar jaz že nekaj časa govorim. Je rekel, "vi ne potrebujete mornarice, skupaj s policijo in z vojsko naredite neko obalno stražo in imejte to". Je rekel, "kakšna letala? Eno maksimalno, dve eskadrilji bojnih helikopterjev in helikopterjev, ki so potrebni še v namene civilne zaščite. Profesionalno jedro", je rekel, "če že nimate denarja za 8 tisoč 500, naredite na ta način, da boste imeli med 4 in 5 tisoč pripadnic in pripadnikov profesionalne sestave, ki bodo usposobljeni naravi ESD, enote za specialno

delovanje, okoli pa zgradite neko nacionalno gardo", ali kakorkoli jo bomo pač že poimenovali. Predlog podoben, ki smo ga mi dali oziroma aktivacija vojaške strateške rezerve, kakršno imamo zapisano v dokumentih, da se jo realizira v praksi, in to je to. Dobro se to zadevo da opremiti. O tem bi se morali pogovoriti in narediti izračun, koliko bi nas to stalo, predvsem pa do katere mere lahko to uresničimo v okviru danih finančnih sredstev.

Situacija se še poslabšuje. Kaj kmalu se lahko zgodi, da bo zaradi včeraj izglasovane resolucije v Evropskem parlamentu, da se pač zamrzne pogajanja s Turčijo, nov migrantski val. V Turčiji nas je v ponedeljek, ko smo bili, nagovoril tudi turški predsednik Erdoğan, pač v njegovem arogantnem diktatorskem stilu, pa vendarle. Rekel je, "države ki danes tukaj sedite, ste podpornice, mnoge izmed vas, teroristov. S tem, ko oborožujete Kurde, ki se borijo proti nam, podpirate teroriste". Kdo je že dal orožje Kurdom? Mi. Tudi mi smo to podprli, ker je treba Kurde oborožiti. Ampak kaj hočem reči? Zaveznica kakršna je Turčija, ki je trenutno neka tampon cona med kaosom in kolikor toliko še normalnim stanjem, lahko kaj kmalu izgubi status te tamponske cone. Bodo Grki zaustavili migrante? Jih bodo Makedonci sami? Ne. Prišli bodo k nam. Koga bomo poklicali? Slovensko vojsko. In kaj bomo spet gledali? Policiste, ki jejo tople obroke v gostilnah in vojake, ki sedijo pred gostilno v avtu in jejo sendvič s suho salamo. Kakšna je to stimulacija? Ampak to so zgodbe, gospe in gospodje, ki so se vrtele po televiziji. To so zgodbe, katere so nam pripadnice in pripadniki Slovenske vojske zaupali, ko smo bili na obisku na terenu. Dva tedna so potrebovali, da so dobili primerne rokavice. Ne vem točno imen ampak mislim, da nas je bilo enih sedem, osem članov Odbora za obrambo. Smo šli na mejo in smo pogledali. Pridni fantje in dekleta tam. Ampak veste, kaj so rekli? Zdaj je v redu, ampak prvih 14 dni je bila pa katastrofa. Po 3, 4 rokavice na dan je bilo treba zamenjati. Poškodovali so se zraven! Pa to je oprema, rokavice; to ni puška, to ni nož, to so rokavice, ki jih v Merkurju za 10 evrov kvalitetne kupiš. Slovenska vojska pa ne vem, kakšne ste jim dali. Tiste kirurške, tiste v lekarni, tiste ki so, ne vem, kaj je tisti material. Takšno je stanje in to je nestimulativno.

In smo predlagali priporočila na področju finančnih sredstev, smo predlagali priporočila na področju oborožitve in opreme, sedaj predlagamo priporočila oziroma smo jih predlagali, ki smo jih na Odboru za obrambo že obravnavali, na področju sociale. Vse zavrnilo. Ko smo govorili o socialni problematiki, sva morala pred koncem seje s kolegom Škobrnatom iti tjele v predverje, kjer sva imela izjavo za Odmeve. Takrat sva se s cenjenim kolegom strinjala, da bova oba podprla sklep, ki nalaga ministrstvu oziroma ne nalaga, daje podporo temu, kar je ministrica rekla, da se sedaj bori za to, da bodo vsaj tisti od čina

poročnik do stotnik dobili dva plačna razreda več. Sklep je bil zavrnil. In je sklep govoril o tem, da Odbor za obrambo daje podporo ministrici v prizadevanjih, da se to zgodi. In je bil sklep zavrnil.

Gospe in gospodje, to si lahko razlagam samo v luči političnega prestiža. Da slučajno ne bi bilo kaj sprejeto, kar se ne spomnimo mi. Da ne bi bilo sprejeto nekaj, kar ne predlagamo mi. Glejte, res se ne dela na ta način. Saj vem, da imamo koalicijo, opozicijo. Da imamo različna mnenja in prav je tako. Če bi morali imeti vsi isto mnenje, potem ne rabimo tega parlamenta, ne rabimo demokracije, uvedimo nazaj skupščino, kjer se bomo vsi strinjali z vsem in samo kimali. Takšne sisteme poznamo, takšni sistemi vidimo, kako delujejo. Parlament je za to, da se krešejo mnenja, da se poslanci tukaj tudi kregamo. Kje se pa boš, če ne v parlamentu, kjer je prostor, da se soočijo različna mnenja? Ampak če pa nekaj predlaga ministrica in jo želi odbor v tem podpreti, glasuje se pa proti temu, potem pa jaz res več ne vem, kje smo.

In toliko pogajanj, govorjenja o teh 7,9 milijona evrov. Zdaj bom pa pač uporabil besednjak Združene levice, "ko je pa bilo treba dati 80 milijonov evrov za tiste, ki pa že nekaj imajo, pa ni problem". To je socialna politika te vlade. To je socialna politika ministrice za finance gospe Vraničar Erman in pa predsednika Vlade Mira Cerarja. Tako pa zadeva "zagusti" do te mere, da pač več naprej ne gre, "pojdite ven, pa se zmenite, potem pa pridite nazaj". Tudi jaz imam svoje mnenje o sindikatih. Vemo, kakšni znajo biti. V naši vladi, ko je bilo vse v redu, ko so plače rastle, ko se je zaposlenost višala, so organizirali proteste, da jih je 30 tisoč tamle hodilo po Ljubljani. Danes, ko je situacija mnogo slabša, ni nikjer nobenega. Tudi sam sem mnogokrat mnenja, da so sindikati tisti, ki prej ovirajo napredek družbe kot pa k njemu prispevajo. Ampak znotraj tega sindikalnega gibanja imamo pa danes tudi na tem balkonu – in jih lepo pozdravljam – sindikate, ki ne morejo ne zavirati napredka Slovenije ne k njemu prispevati zaradi tega, ker so brezzobi tigri, in to so sindikati, ki se ukvarjajo z obrambnim področjem. In zato je tudi stanje takšno, kot je, ker se stalno sklicuje na nek člen zakona, na neka mnenja, da se nimajo pravice pogajati. In zaradi tega, ker pač ne morejo oziroma ne smejo, ker jim je zakonsko to prepovedano, organizirati stavke, je stanje v Slovenski vojski takšno, kot je. Slovenski vojak je lahko samo ponižen in tiho. Ampak veste, kaj je največji, verjetno pa tudi edini element stavke slovenskega vojaka? To, da da odpoved. To, da da odpoved. In teh odpovedi in prekinjenih pogodb je bilo v letu 2015 več kot 500. Se pravi, več kot 10 % uslužbencev Slovenske vojske je v preteklem letu stavkalo, če sledim tej prispodobi. Če se ne želite pogovarjati s sindikati ... Ker vidim, da je tudi problem, če se jih povabi na Odbor za obrambo; jaz sem jasno povedal, da

sindikato ne bom vabil na Odbor za obrambo, razen v primerih, ko so teme, ki se tičejo direktno socialnega, materialnega položaja pripadnic in pripadnikov Slovenske vojske. Saj ti fantje, ki tam gor sedijo, saj drugje nikjer nimajo možnosti nič povedati. Če jim jaz ne dam možnosti, da pridejo sem, saj se jih nikjer ne sliši. Mediji jih itak ignorirajo, mogoče kdaj dasta gospod Novak pa gospod Lah kakšno izjavo, to je pa to, ker se s tem aparatom medijskim uspešno pokriva to vrenje, ki je trenutno med pripadnicami in pripadniki Slovenske vojske. Ko dobimo predloge, da bi prišel kdo kaj povedat, se mu na Ministrstvu ne dovoli. Tarča kritik je edini človek, edini človek, ki si je v zadnjih letih upal postaviti se na stran vojakov in povedati, da tako ne gre več naprej, da je Slovenska vojska v eksistenčni krizi, da so vojaki nestimulirani, da odhajajo in da je treba nekaj spremeniti. In to je njen načelnik general Andrej Osterman. To je edini človek, ki si je v zadnjih letih na takšnem položaju upal javno spregovoriti o tem, kakšna je situacija v vojski. Če spremljate seje Odbora za obrambo, tudi vedno pove nasprotno stališče ministrstva oziroma dopolnitev, ki ni ravno svetla. Od gospoda Bizjaka vedno slišimo, "to pa to sedaj urejamo, to pa to sedaj urejamo". Poslušaj sindikate, stvari se ne izboljšujejo. Tožbe glede izplačevanja nadur se vlagajo glede na sodbo Vrhovnega sodišča. Koliko bomo še tam morali plačati za to? Veste, namesto da bi se vse to uredilo – da bi se, pa ne z nekimi by passi, ampak samo ravnalo tako kot piše v zakonu, ker sodišče vam je sedaj povedalo, kako si je treba razlagati zakon –, bi bil tudi tisti ostanek denarja, ki se ga potem vrže v te procedure, ko je treba stvari plačati, bi od tistega denarja tudi lahko financirali in pa dali nekaj za to, da se izboljša socialni status pripadnic in pripadnikov. In načelnik generalštaba je tisti, ki vedno reče, "stanje je takšno, razlogi za to so takšni, vojaki odhajajo". In to je problem. In to je problem. Ampak ne naredi se pa nič, da tega problema ne bi več bilo in jaz se bojim glede na trende, ki jih imamo trenutno, da bomo čez eno leto spet imeli podobne razprave, da bomo že tam spomladi morali zopet odpreti razpravo o socialnem položaju vojakov. Ker tudi če boste pripravili tisti Zakon o službi v Slovenski vojski, se stvari ne bodo spremenile. Na boljše gotovo ne. Prav je, da se sedaj naredi to, kar je ministrica rekla, za teh če sem prav slišal slabih 8 milijonov evrov za častnike od poročnika do stotnika. Ne vem pa, če sem prav razumel, ali to zadeva tudi tiste vojake, ki imajo najnižje plače. Oziroma če govorimo o činih, kako bo s poddesetniki, desetniki in naddesetniki, se pravi navadnimi vojaki, ki imajo čin, niso pa ne podčastniki ne častniki Slovenske vojske.

In še ena zadeva. Tisti denar, ki so si ga dali izplačati v enkratnem znesku, za katerega jim je bilo očitano, pripadnicam in pripadnikom, da bi ga morali tam pustiti – saj ga niso porabili za nakup avtomobila. Verjetno ne. Ampak za lažji

prehod, za to, da bodo vsaj tisti prvi požar, ko nastopi po tistem 45. letu oziroma tistim ... To je tudi najbolj smešno, da je bil to glavni očitek, kako smo v sklepih poimenovali – prisilno odpuščenih in tako naprej. Ampak veste, kjer je slovnica problem, to pomeni, da je vsebina O. K. In takrat, ko je vsebina O. K., se po navadi na slovnico obesijo, uporabijo za to, da se lahko gre naprej. Naslednjič, v naslednjih letih, ko bo eksodus tistih, ko bodo dosegli 45 let starosti, ko jih bo treba upokojiti, takrat bomo šele imeli problem. Rešitve za to pa še vedno ni na vidiku. Če jih boste pa pošiljali po državni upravi, jim dali neka mesta samo zato, da se tega problema rešimo, se pa, oprostite, gospe in gospodje, tega problema nismo rešili. Tudi v Slovenski demokratični strani smo rekli, dajte povedati za vse te državne objekte, koliko denarja se zmeče Sintalu in ostalim firmam za varovanje državnih in drugih objektov, namesto da bi se ustanovil nek organ – bodisi v okviru policije bodisi kje drugje –, kamor bi se recimo dalo možnost tem osebam odpuščenim, da lahko gredo tja. To je neko alternativno reševanje, ki bo potrebno takrat, ko bomo prišli do številke po nekaj 100.

Toliko zaenkrat, podpredsednik.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Replika gospod Jan Škoberne. Izvolite.

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Najlepša hvala, spoštovani podpredsednik.

V pomembnem delu se seveda strinjam z razpravo predlagatelja, v enem manjšem delu pa ne in se mi zdi pomembno, da na to odgovorim. Konstruktivnost je seveda izjemno pomembna in konstruktivnost lahko razumem tudi tako, da ko je danes ob podpori poslanca Mahniča Slovenska demokratična mladina predlagala, da se študentskim organizacijam – tudi iz razloga netransparentnosti in koruptivnosti – vzame 10 % in se ga podeli Uradu za mladino za namen, da iz tega financira delo mladinskih organizacij, to absolutno podpre, čeprav ne pripadava isti ideološki skupini in čeprav bi sam znesek in mehanizem postavil drugače. Ampak v odsotnosti drugih predlogov je seveda pomembno to podpreti in pomembno je nadaljevati pogovor tudi tam, kjer morda kolega Mahnič na dotičnem primeru meni, da mora to na Urad za mladino, sam pa bi to dal na enovit razpis in sklad za mladinske organizacije. Ampak ne bistveno, namen je dosežen. In srčno upam, da bo tudi v primeru Zakona o obrambi razprava potekala na enak način in da se nam ne bo dogajalo to, da priporočila usklajujemo in o njih razpravljamo takrat, ko že imamo mnenje Zakonodajno-pravne službe, da so morda nezakonita, ali ko gredo v pomembnem in temeljnem delu v celoti v nasprotju s tem, kar je naš osnovni princip, torej socialdemokratske politike – socialni dialog in sodelovanje tudi s sindikati. In v duhu tudi te korektnosti se mi ne zdi prav, da se postavljajo teze, da nič ni bilo narejeno – če je obrambni

proračun v prihodnjih dveh letih močnejši za 60 milijonov, če smo za to, da bi zagotovili socialni status ljudi, ne samo vojakin in vojakov, dvignili otroške dodatke, dvignili minimalni dohodek, povečali število štipendij, uspeli doseči realno rast plač, za sicer mizerijo uskladiti pokojnine, pa vendar. 60 milijonov, vsi ukrepi, ki sem jih naštel, niso enaki nič. In tudi tožbe, o katerih se govori, seveda niso posledice v pomembnem delu dela te vlade. Ta vlada posledice, zaradi katerih so nastale tudi tožbe, zdaj rešuje. Nadure, kot je povedala ministrica, se izplačujejo od marca letos. In stvari je seveda treba gledati skozi realni okvir in tukaj se strinjam s kolegom Mahničem: še veliko razprave bo potrebne in tudi mi se bomo eden do drugega morali naučiti korektnosti. Je pa res, da imamo in razumemo razlike v vodenju politike. Če je denimo neka vlada razumela, da je namesto ene mogoče bojne skupine, ker je takrat razpoložljiv denar, mogoče kupiti dve, bi kakšna druga politika rekla: "ena je dovolj, ker več ne potrebujemo, razliko pa lahko prihranimo za čas, ko bomo to potrebovali". In tretji najvišji strošek v proračunu so obresti ravno zaradi tega, ker morda nismo ...

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Škoberne, je čas ...

JAN ŠKOBERNE (PS SD): Se opravičujem, spoštovani podpredsednik. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Gospod Žan Mahnič, predstavnik predlagatelja. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Ja, hvala.

No, me veseli, da je kolega pozdravil ta zakon, ki smo ga danes vložili v našem podmladku oziroma v poslanski skupini. Možno je tudi, da se usedemo, da se pogovorimo v drugem branju; če bo šlo to skozi, so možni amandmaji, ker je zakon prikladen v tem smislu, da se lahko samo številke drugače razporedi in pa tudi seveda tistega, ki ta znesek prejme.

Jaz nisem rekel, da ni bilo čisto nič narejenega, rekel pa sem, da se veliko pogovarjamo, o rezultatih je pa zelo malo oziroma praktično nič. In bojim se, to je bil moj glavni namen, da tudi s tem zakonom – ker vemo pač, da so vojaki javni uslužbenci – ne bomo rešili tistih bistvenih problemov. Še vedno mi ne smemo gledati na ta način tako. Dajmo zdaj vojakom, ki imajo majhne otroke, prepovedati, da ostanejo doma, da se na to sklicujejo. To se pravi, primer: imam majhnega otroka, naslednji teden gremo z enoto za en teden na Poček ali pa na Mlake, se bom temu izognil, se bom skliceval na to, da imam majhne otroke. Ne, ne tega prepovedati. Ampak mi moramo najti način, kako jih bomo stimulirali, da ne bodo tega rekli. Da se bo njemu splačalo iti na ta terenska usposabljanja. Ne da bo a priori

ostal doma. Zakaj pa ostaja doma? Ob katere dodatke je, sem pa že prej povedal.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Marko Ferluga, pripravi naj se gospod Janko Veber in gospod Franc Breznik. Izvolite.

MARKO FERLUGA (PS SMC): Hvala za besedo. Pozdrav ministrici in državnemu sekretarju, načelniku.

Tukaj pri nas je treba začeti vedno govoriti z leve in z desne. Bistvene stvari pa vedno pozabljamo. In jaz bi začel najprej pri pohvali Slovenski vojski absolutno za njeno pripadnost, profesionalnost in odnos kljub vsemu temu, kar je bilo danes slišati. Včasih tule se govori, pa kot bi rekel Tonin, mrcvari to Slovensko vojsko, ampak treba je nekaj opozoriti. Da to mrcvarjenje ni od danes. Je kar nekaj časa preteklo, so določeni momenti v naši zgodovini, ko so se na veliko rezali proračuni Ministrstva za obrambo. In licemerno pa svetohlinsko bi bilo govoriti, da se to da v času te vlade naenkrat vse popraviti. Mislim, da tukaj moramo biti vsi realni pa malo si vzeti neko distanco, pa reči: "ja, možno je neko povečanje, ampak v skladu z nekimi resursi in danimi možnostmi, ki jih ima ta država". Ja, je bil čas debelih krav, ja, se je nabavljalo orožje, je bilo vse lepo in prav, ampak po tistih sedmih letih debelih krav pride tudi 7 let krize in ta kriza je tudi pri nas prišla.

Se strinjam tudi z besedami Žana, da zakon ne bo nič rešil. Jaz se tudi absolutno ... Mi s temi zakoni praktično ne rešujemo nič. Je pa bistveno, kako določene stvari vseeno dajo neko vrednost ali pa neko možnost nečesa. Tako kot je rekel tudi Jan – ni treba gledati samo ozko na segment Ministrstva za obrambo, ampak so tudi druga ministrstva vključena v vso to neko socialno politiko ali pa neko boljše življenjsko okolje, ki ga ustvarjajo.

Da se stvari počasi odvijajo, se ve, ampak moramo pa biti res toliko korektni in pa pošteni, pa reči: "ja, nekaj pa se le premika". Da je vse idealno, je daleč od tega. Tudi z naše strani koalicijske nekako pritiskamo in na Vlado in na ministrico, da se tale socialni status Slovenske vojske izboljšuje. In tukaj imamo vsi tole enako skrb. Vsi bi imeli radi dobro oboroženo, zadovoljno vojsko in to, ampak stvari so takšne, kakršne so in jih je treba tako vzeti. Če pa naredimo določene korake v tej smeri, da to lahko, bom rekel, sčasoma popravimo, jaz mislim, da so to pozitivni koraki. Pozitivni koraki so glede sociale, glede določenih teh malenkosti, ki se nekako urejajo. In če smo pošteni, 2015, 2016 smo uredili status policije in smo ji dali dobršen del sredstev, in 2017 in 2018 bomo dali 2017 22 milijonov in 2018 še 22,8 milijonov, da se uredijo te zadeve. Da je to dovolj za nek velik razvoj ali pa neke velike investicije, moramo biti vsi iskreni, ni. Ampak dejansko se bo vsaj status samih vojakov, vsaj

tako računamo mi, popravil. In če bo še kaj ostalo, da se lahko da tudi v opremo in v kakšne investicije, bo to super za nas, za vse nas.

Ko se govori o tem, kdo bo šel v vojsko; ja ponavadi je vedno tako, vsaj jaz tako gledam, da ko se ti zanimaš za neko zaposlitev, vedno tudi vprašaš približno, vsaj okvirno, kakšna je plača. Če ti ta plača in tisti pogoji, ki ti jih nudijo, ne ustreza, rečeš, poglejte, žal tako je. Se pa strinjam z Žanom in ostalimi tu, tudi Jurša je načel to debato, da pa bi morali enkrat resnično načeti pogovore, kakšno vojsko si želimo, ali 5 tisoč ali 8 tisoč, kaj lahko zmoremo. Ali bo obalna straža, ali rabimo vso letalstvo? Jaz se strinjam, ampak to je stvar za v prihodnje, da nekako naredimo neke okvire.

Da pa je vse enostavno, tako kot izgleda in da je samo na eni strani negativno – moramo si priznati, da ni. Jaz mislim in upam, da bo ministrica in njena ekipa, ki zagotovo ve, kakšna je situacija v vojski, primerno ukrepala, da se izboljšuje. Jasno je, da je na nas, še bolj pa itak na opoziciji, da bo na to opozarjala in jasno tudi zahtevala ukrepe.

In da še enkrat povem, mislim, to je moje mnenje, da si delamo resnično slabo uslugo s tem, ko nonstop in v medijih in vsepovsod govorimo, kako je slaba naša vojska. Naša vojska ni slaba. Da je super, ne moremo reči. Ampak vseeno, drugi ljudje in drugi veleposlaniki to poslušajo in druga ušesa poslušajo in žal to ni dobra reklama. S tem da naša vojska kljub vsemu temu, kar sem povedal, deluje v tujini in ima nešteto pohval, ki si jih zasluži, in mislim, da je tu res za dati kapo dol vsem vodilnim in vsem vojakom, da to počenjajo s takim žarom.

Tudi okoli sindikatov je vedno ta debata, ali so bili dovolj vpeti ali v zakonodajo ali v pogovore z ministrstvom. Jaz mislim, da za pogovore z ministrstvom bi morali imeti odprta vrata. Sindikati pravijo, da ne, ministrstvo pravi, da ja. Komu verjeti, ne vem. Ampak jaz mislim, da v današnji družbi tudi sindikati imajo možnost, tudi prek interneta – gospod Novak nam redno pošilja, tako da smo seznanjeni, jaz mislim, da tudi medijem to pošilja – mislim, da tudi oni imajo neko možnost nekje nekaj svojega povedati. Si je pa treba vseeno tudi naliti čistega vina; jaz mislim, da kot vsi sindikati morajo pa točno vedeti tudi približno, kje so njihove meje vsega skupaj. S strani ministrice je bilo zagotovljeno in državnega sekretarja, da so bili vabljeni na pogovore in dogovore okoli sociale in okoli zakonodaje. Jaz ne vidim, zakaj ne bi njim verjel. Da so različna razmišljanja, da morata biti vedno dve strani, ki si želita in hočeta pogovarjati, je pa spet ena od teh zadev.

In če lahko zaključim. Mislim, da je prav, da se pogovarjamo o socialnem položaju vojske. Jaz sem tudi dobil nek odgovor, ki sem ga zahteval in ki ga imam pred seboj in se zahvaljujem načelniku gospodu Petku, odgovor okoli opreme za mornariški odred, kako je z njim in kaj je z njim. Tako da bom posredoval tudi

fantom dol, če to že ni bilo njim posredovano. In kaže na to, da tudi na naše pobude se ministrstvo odziva in tukaj imam po številkah, kakšne so dobave v decembru, v marcu 2017 in kakšne so za 2017 še naročene količine. Tako da jaz mislim, da če je narejen ta papir iz ministrstva, da to mora držati.

Tako da hvala za odgovore in želim vam dobro delo. Mi pa bomo itak poskrbeli za to, da bo sociala boljša. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravita naj se ... Se opravičujem, najprej dam besedo, gospod Veber, gospodu Žanu Mahničju, predstavniku predlagatelja. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala.

V roku enega meseca je kolega Ferluga že drugič rekel, "načelnik gospod Petek". Zdaj ne vem, ... / oglašanje iz dvorane/ ali kaj prejucira ali se zmotil.

Dobro, kakorkoli.

Marko, se strinjam, ampak saj mi ne sklicujemo teh sej zaradi tega, ker bi se nam fino zdelo, da vsi vidijo in slišijo, kakšno vojsko imamo. Saj ni moja ocena, da je vojska zanič. Daleč od tega, da bi bila zanič zaradi njenih pripadnikov, glede na opremo pa to smo si blizu. Ampak kdo je že dal oceno nezadostno vojski? Njen vrhovni poveljnik. Jaz ne vem, če mi lahko kdo pove, jaz ne poznam države, kjer bi vrhovni poveljnik njenih obrambnih sil dal vojski oceno nezadostno. Potem sta pa samo dve možnosti: ali to dajati na vse zvonove, vklopiti vse alarme, da se kaj spremeni – ker v tej državi vemo, kako se spremeni, samo tako, da se skliče medije, da se naredi pritisk, potem se nekaj premakne, poglejte si kakšne lokalne ceste, kakšne nevarne zadeve, kako ljudje žal morajo to reševati, ker vsak minister ne želi, da se ga javno sprašuje o nekaterih zadevah –, ali pa zadevo preprosto pomesti pod preprogo. O. K., ocena je bila, kakršna je, sindikati govorijo, kar govorijo, nas to ne zanima, da ne bo slučajno kdo mislil, da je v vojski res kaj narobe in da je situacija res tako slaba, se o tem ne bomo pogovarjali. Jaz mislim, da je to napačen pristop. Mi smo jasno povedali, in tukaj je moje vprašanje. Gospa ministrica, zakaj ne rešujemo stvari tako, kot jih rešujejo v Nemčiji? V zahtevi za sklic te seje smo napisali, s katerimi težavami so se srečevali v Nemčiji in kaj je nemški Bundestag naredil. Za vsako težavo je sprejel svoj zakon, zadeve so rešili s področnimi zakoni. Ti zakoni so napisani notri. Usedli so se, zadeva je bila v primeru enega zakona v treh mesecih rešena. Mi pa samo čakamo, da se bo nekaj tam s Fidesom dogovorilo, da se bo nekaj s Svizom dogovorilo, da bo nekaj tam, nekaj tam, potem vse skupaj padlo. Vojaki so od tega odvisni, vojaki so odvisni od tega, kakšni dogovori bodo zdaj, pa se nihče ne pogovarja v njihovem imenu, ker se ne more, ker se ne sme. Ampak a veste, kaj je ironično? Da to, kar se izpogajajo

učitelji, da to velja za vojake. Pa če bi vsaj vsi sedeli za mizo in imeli enake izhodiščne pogoje, pa jih nimajo. Pa jih žal nimajo.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Besedo ima gospod Janko Veber, pripravi naj se gospod Franc Breznik. Izvolite.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem!

O pomenu delovanja Slovenske vojske govori že samo dejstvo, da pripadniki Slovenske vojske ne smejo stavkati. Torej izjemno zavedanje, kako pomembna je varnost države in znotraj tega sistema položaj pripadnikov Slovenske vojske. Seveda se mnoga dejanja in spreminjanja zakonodaje in ustave potem sprejemajo na način, da tega ne upoštevajo. Zato ne preseneča dejstvo, da imamo danes razpravo o socialnem položaju pripadnikov Slovenske vojske. Ampak vendarle bi opozoril ponovno na dejstvo, na katero sem opozarjal tudi, ko se je spreminjala ustava in ko se je vpisalo v ustavo fiskalno pravilo. Nikoli ne sme biti predmet fiskalnega pravila varnost države v smislu omejevanja zagotavljanja varnosti države. In v tistem trenutku ko se je vpisalo v ustavo fiskalno pravilo, smo ogrozili tudi socialni položaj pripadnikov Slovenske vojske, ogrozili njihovo usposabljanje, ogrozili njihovo opremljanje in seveda posledično ogrozili tudi svoj varnostni položaj.

Opozorila, ki jih lahko slišimo s strani vrhovnega poveljnika, seveda je treba po mojem mnenju prenesti tudi v Svet za nacionalno varnost; če je varnost ogrožena, potem mora o tem razpravljati tudi Svet za nacionalno varnost, v katerem so prav vsi odgovorni – tudi za to, da se zagotovijo sredstva. Vendar poudarjam, treba bo spremeniti ustavo, črtati fiskalno pravilo iz ustave, če želimo ta položaj rešiti. In tukaj moram spomniti predlagatelje, da so bili pravzaprav eni največjih zagovornikov vpisa fiskalnega pravila v ustavo, danes pa opozarjajo na socialni položaj pripadnikov Slovenske vojske. Ti dve zadevi ne gresta skupaj in opozarjam, odpraviti je treba fiskalno pravilo oziroma varnost države spraviti iz tega fiskalnega pravila ven.

Drugo, kar tudi ves čas opozarjam, je dejstvo, da ne moremo v Bruselj poslati nacionalnega reformnega programa, v katerem zapišemo, da se nam javni izdatki ne bodo poviševali oziroma da jih bomo zmanjševali in da bomo seveda upoštevali maastrichtske kriterije. Ne gre.

Na drugi strani se dajejo zaveze Natu, da bomo poskušali povečevati izdatke za delovanje Slovenske vojske, tam do 2 % bruto domačega proizvoda. Ne gre skupaj. In prav zanimiva situacija bo nastala, če bo novi predsednik Združenih držav Amerike res postavil ta pogoj, da morajo članice izpolnjevati svoje zaveze. Kako bomo takrat to zavezo izpolnili? Menim, da bo tisti trenutek treba resno razmisliti

ali o izstopu iz Nata ali pa zagotovo o spremembi ustave oziroma o črtanju fiskalnega pravila iz ustave. Druge rešitve ni.

In ta nedoslednost pri razmišljanju, kako je treba upravljati in voditi državo, se seveda v veliki meri odraža prav v socialnem položaju pripadnikov Slovenske vojske. In to je posledica tega, da se pravzaprav, ko se sprejemajo odločitve, ne zavedamo dovolj vseh elementov te odločitve, ampak se sledi samo nek fiskalni, finančni interes, interes zasebnikov in hitrih zaslužkov. Cena tega je tudi socialni položaj pripadnikov Slovenske vojske.

In poglejte, v bančni sistem smo dali preko 5,1 milijarde evrov in danes nismo v stanju izčistiti vprašanja, ki je zelo jasno opredeljeno, da je ta sanacija bila previsoka, predraga. 1,5 milijarde je ocena, da je preveč sredstev vloženi v bančni sistem. Posledično plačujemo 200 milijonov evrov obresti zaradi te sanacije. Slovenska vojska oziroma sam varnostni sistem potrebuje mogoče v prvi fazi 50, v naslednji 100 milijonov, in tudi ves drugi sistem neke podobne zneske. In to so rešitve, ki so bile zgrešene in ogrožajo varnost države. Zato menim, da bi Svet za nacionalno varnost moral govoriti tudi o finančni luknji in o posledicah za varnost države.

Samo dobro delujoče gospodarstvo in bančni sistem je tisti, ki lahko zagotavlja tudi dobro izvajanje celotnega varnostnega sistema. In če ugotovimo ponovno, da tudi ta denar, ki je bil vложен v bančni sistem, se ne vrača nazaj v gospodarstvo in da se še naprej želimo pogovarjati o tem, kako bo treba dodatno poseči v ta sistem zaradi slabih terjatev do malih in srednjih podjetij, po drugi strani pa 1,5 milijarde evrov leži denarja v tujini, na bankah, za katere pravzaprav plačujemo, da je ta denar tam; ta denar bi moral iti čim prej nazaj v gospodarstvo in samo gospodarska rast je tista, ki lahko zagotavlja tudi učinkovit obrambni sistem.

In nenazadnje, samo za hip bom spomnil tudi na dejstvo, kako pomembno je delovanje gospodarstva za varnost države v luči neizgradnje drugega tira. Samo zaradi možnosti naravne nesreče ali druge kalvarije, ki se lahko zgodi na tem edinem tiru, ki povezuje Luko Koper z vsem srednjeevropskim, bi rekel, železniškim koridorjem in gospodarstvom, ki je odvisno od tega, bi morala biti že zaradi spoštovanja obrambnega načrta, varnostne ocene ta investicija že zdavnaj narejena, ne pa da se pogovarjamo o tem, koliko bomo zasebnikom omogočili iz državnega proračuna denarja, da bodo pristopili k tej izgradnji, ali da bomo celo prepustili ta pomemben potencial države drugim državam, ki bodo z veseljem to prevzele in zagotavljale svojo varnost, ogrožale pa našo. To so te zgrešene odločitve in nerazjasnjeni pojmi o tem, kaj je država in kaj pomeni varnost države in to je treba presekati in se bomo nehali pogovarjati o tem, kakšen je položaj pripadnikov Slovenske vojske. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Breznik, pripravita naj se gospoda Marijan Pojbič in Andrej Čuš.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala, gospod predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi!

Bi bilo zelo dobro, če bi mi z drugega tira prešli nazaj k socialni skrbi za naše vojake, za podčastnike, častnike, vojaške uslužbence in civilne osebe v Slovenski vojski. To je tista struktura, ki je kompletno zaposlena v Slovenski vojski in vsaka od njih v bistvu ima svoje probleme, svoje socialne stiske in vsi ti ljudje predstavljajo velik del slovenske nacionalne varnosti. Svetovne razsežnosti – tudi priložnosti, ne samo nevarnosti – kažejo na bistveni dve prioriteti, ki jih nakazuje Slovenska demokratska stranka kot opozicijska stranka v tem mandatu. Prvi problem, o katerem je že danes kolega Mahnič govoril in tudi ostali kolegi, so spremenjene varnostne razmere v svetu, kjer moramo posebej, poudarjamo še enkrat, posebej paziti in dvigovati materialne podlage slovenske nacionalne varnosti. Drugi del, ki prinaša v bistvu pozitiven val, je pa sprememba, lahko rečem digitalizacija Evrope, predvsem naše največje partnerice Nemčije; kompletna sprememba tehnologij, integracija tehnologij, ki predstavlja podstat četrte industrijske revolucije, o kateri govorim kot inženir dva mandata v tem parlamentu, in ki vrača kompletno industrijo iz držav tretjega sveta, kjer so izkoriščali totalno naravo, kjer so izkoriščali delovno silo, predvsem tisto otroško delovno silo, nazaj v Evropo. Evropa bo, če bo obstala – za kar je pa predpogoj nacionalna varnost – postala daleč najbolj konkurenčen del sveta z izredno dodano vrednostjo in z izredno blaginjo ljudi. Zaradi tega je tudi naval migrantov na to področje tisti, ki – ne samo, da bežijo iz vojn –, daje močno podlago, da lahko tudi materialno preživijo.

Na žalost letos praznujemo, morali bi z veseljem praznovati 25 let ne samo svoje države, ampak 25 let naše velike zmage. Naše velike zmage, Slovenska vojska je zmagovala vojska. To je vojska, ki je pred 25 leti na sramoten način porazila neko armado, ki je leta 1945 vršila množične likvidacije, pobila več kot pol milijona ljudi, dobesedno začela svoj propad v genocidu. In ta ista armada, kot smo lahko videli pred nekaj dnevi na slovenski nacionalni televiziji v izrednem prispevku Valentina Areha, končala v bistvu tudi z genocidom. Po porazu v Sloveniji in na Hrvaškem je končala z genocidom v Srebrnici, čeprav je bila formalno razpuščena že leta 1992, ampak določene vojaške enote z novim poveljstvom so končale v genocidu v Srebrnici. Zaradi tega moramo spoštljivo govoriti o Slovenski vojski, predvsem pa njenih pripadnikih. Slovenska vojska je doživela tisti svoj razcvet v tistih letih po letu 1991, tam do nekje leta 1994 do afere Depala vas. Takrat so bili predvsem vojaki, podčastniki in častniki cenjeni. Cenjeni so bili v slovenski družbi. Bolj se je odmikalo neko prepričanje, da smo

zmagali, bolj so prišle v ospredje gospodarske teme, manj se je opazilo, kaj se dogaja v slovenskem nacionalnovarnostnem sistemu, predvsem v obrambnem varnostnem sistemu. Slovenska vojska je v tistem času doživljala prepород, kupovali smo orožja, izobraževali svoje častnike, podčastnike in vojake in optimizem je bil na višku. Po aferi Depala vas, kar lahko rečem za takratno rušenje takratnega ministra za obrambo gospoda Janeza Janše, ki je genialno izpeljal Slovensko osamosvojitve skupaj z brigadnim generalom Tonetom Krkovičem in ostalimi poveljniki Teritorialne obrambe, pokrajinskimi in vsemi ostalimi, je seveda sledila protiofenziva. Protiofenziva kadrov, ki so predstavljali peto kolono. Te protiofenzive kadrov – ne bom rekel vseh, ponavljam še enkrat, ne vseh –, ki smo jih milostno zaposlili v Slovenski vojski kot nekdanje indoktrinirane pripadnike nekdanje neke druge armade. Ampak moram priznati, da tudi med to armado, ki smo jih zaposlili, obstaja cela vrsta slovenskih domoljubov in bivših JLA častnikov, ki zelo dobro opravljajo svojo nalogo. Je pa bil del tistih, ki so lahko po letu 1994 izredno napredovali.

Sam sem bil 14 let del tega sistema. Lahko rečem, da sem sodeloval pri začetku te armade, bil sem vojak, začel sem v Pekrah. Kasneje, kot veste, sem delal kot inženir v tujini, bil sem v Siemensu, v Hugin-Swedi, Multicardu, torej v multinacionalnih podjetjih, in sem se vrnil v Slovensko vojsko kot ekspert za optično elektroniko, predvsem na takratni prenovi slovenskih tankov, in sem deloval vsa leta: prvo v tankovskem bataljonu, 74. oklepno-mehaniziranem, kasneje v artilerijskem, kasneje sem prišel v logistiko in v letu 2010 zapustil Slovensko vojsko z že takrat žalostnim obrazom. Kakšna je sploh situacija? Zdaj vam bom povedal iz prve roke, kako izgleda situacija v Slovenski vojski, kako sem jo sam videl kot eden izmed poveljnikov, kot eden izmed na koncu vodij, ki je vodil skupino, ki je vodil velik del slovenske logistike, in kakšne so bile že takrat tudi socialne stiske pripadnikov.

Slovenski vojak je izredno izobražen. Kot veste, že slovenski vojak ima najmanj srednjo strokovno izobrazbo; največ jih imamo tistih s peto stopnjo izobrazbe. Imamo celo vrsto vojakov, ki imajo višjo ali visoko izobrazbo, pa so na mestu vojaka. In kot je danes tudi že kolega Mahnič govoril, njihovi plačilni razredi so začetni, od 19 do 21. Ti pripadniki ne samo da imajo nizko plačo v primerjavi z drugimi javnimi uslužbenci, imajo tudi nenormalne razmere, torej morajo biti izredno fizično pripravljene. Pripadnik Slovenske vojske ne moreš biti, če nisi varnostno preverjen. Torej, vojaška obveščevalna služba lahko izda mnenje s pridržkom in nekoga se lahko odpusti, se mu ne podaljša pogodbe ali tudi ne more biti sprejet v Slovensko vojsko in na to mnenje ni pritožbe. Na kakršnokoli mnenje. Torej cela vrsta zavor obstaja, da lahko nekdo sploh opravlja službo

vojaško. Vojak, častnik in podčastnik je vsako leto tudi fizično testiran. Imamo tako imenovani Cooperjev test, kot mu pravimo. Torej, gre za specifično službo in še vedno sem prepričan, da Slovenska vojska nikoli ne bi smela biti sploh spravljena pod neko hišo javnih uslužbencev. Gre za poklic, ki ga lahko opravljaš samo začasno, v svojih najboljših letih in v teh najboljših letih imaš pogodbo samo za določen čas in v teh najboljših letih si ti plačan mizerno. Zaradi tega gre za razgradnjo Slovenske vojske. Po drugi strani torej gre za zmanjšanje sredstev. In ko sem poslušal tukaj tudi vrhovnega poveljnika gospoda Pahorja; v njegovi vladi takrat je bil človek, ki je najbolj rapidno znižal sredstva za Slovensko vojsko, torej v krizi. In seveda je to ena cinična izjava potem, ko nekdo pride in reče, da je sedaj pa treba dvigniti sredstva. In na koncu slovenski vojaški ali pa obrambni sistem dobiva negativno konotacijo, dobiva tudi negativno varnostno oceno, kar seveda mora biti alarm za vse nas, in lahko rečem doživlja leta 2016 svojo najnižjo stopnjo. Slovenski vojaki odhajajo. Odhajajo tudi podčastniki, častniki Slovenske vojske, tudi o tem ne govorimo. Visoko izobraženi, s strašnimi izkušnjami, s celo vrsto izobraževanj, in to je negativna reklama. Po eni strani mečemo denar za reklamo, da pridobimo pripadnike, imamo celo službo, ki skrbi za to, milijone smo zapravili za promocijo Slovenske vojske v zadnjih letih v medijih, po drugi strani pa ne poskrbimo zadosti za materialno blaginjo vojakov, podčastnikov, častnikov, vojaških uslužbencev in civilnih oseb. To je en začaran krog. Treba se je zavedati, da pripadniki Slovenske vojske odhajajo tudi zaradi načete morale. Odhajajo tudi zaradi ideoloških razlik, o katerih še nikoli nismo govorili. Odhajajo zaradi tistih, ki Slovensko vojsko primerjajo z Jugoslovansko armado, tako kot v pred kratkem v Radovljici, kjer so praznovali 48 let Teritorialne obrambe iz leta 1968, kjer bi naj nastala, in tam umazali znak Teritorialne obrambe s tem, da so v del oznake Teritorialne obrambe dali del rdeče zvezde. Torej hočejo povedati, da je Teritorialna obramba bila nekaj takšnega kot neka Jugoslovanska ljudska armada. Nikoli ni bila. Res da je nastala kot neki podporni element Jugoslovanske ljudske armade po letu 1968 zaradi novonastalih razmer – okupacije Sovjetske zveze – ampak v letu 1990, ko je vodstvo Teritorialne obrambe kolaboriralo skupaj s takratnim vrhovnim poveljnikom gospodom Kučanom, in sramotno začelo predajati orožje Jugoslovanski armadi, smo jo reorganizirali in postavili domoljubne slovenske poveljnike. In po letu 1990 – do leta 1993 je pojem Teritorialna obramba še obstajal, po letu 1993, kot vemo, imamo ime Slovenska vojska – so ti ljudje potem zmagali, premagali Jugoslovansko armado.

Moram priznati; po letu 1994 tisti ki smo bili zaposleni, ki smo imeli tako kot načelnik generalštaba na svojem rokavu znake veterana Manevrške strukture narodne zaščite, tisti ki smo nosili znake veterana in sam, ki sem nosil znake

enkarja, torej pripadnika vojakov v Pekrah in Igu in tudi starešin, smo bili po letu 1994 sramotno degradirani. Sam, moram priznati, sem komaj napredoval nekajkrat, kljub temu da sem imel vedno službeno odlično oceno, dvakrat diplomiral, iz ekonomije in iz elektrotehnike, imel vedno 300 točk na Nato testih ... Leta 2010, kot sem pojasnil, sem razočarano odšel iz Slovenske vojske. Predno sem odšel, sem moral iti na generalštab in tam so preverjali ne koliko so mi dolžni, za koliko nadur, ki sem se jim odpovedal, ampak moral sem iti podpisati ... In oni so še posebej pogledali, ali sem jaz še kaj dolžan Slovenski vojski. Za dve šolanji, na kateri so me poslali, ali sem jaz še kaj njim dolžan. In takih je cela vrsta. Boljših ljudi, kot je bil Franc Breznik v Slovenski vojski, ki delajo še boljše, delajo še bolj marljivo, še bolj se odrekajo. Vsak dan ali pa petega v mesecu ti ljudje, ki so odtegnjeni od družin, pridejo domov, moški v najboljših letih, in prikažejo svoje mizerne plače. Kakšna moškost je to? Kakšen ponos je lahko, ko vidi nekaj sto evrov v plačilni listi 5. v mesecu in ko prinese to svoji mladi ženi, otrokom, jim pokaže to listo? Marsikdaj so stiske, tudi ko se partnerke ločujejo od takih pripadnikov. Nikoli jih ni, vedno so nekje na terenu, na koncu 5. prinesejo domov malo plačo. Cele vrste tudi psihičnih pritiskov na te fante, moške, podčastnike, častnike, ki se potem ločujejo, ki jim odhajajo partnerke. Tudi to so stiske teh pripadnikov.

Tisti problem, ki ga pa vidim zdaj na koncu, je pa, da se Slovensko vojsko uničuje, se degradira. In ob 25. letnici, ko praznujemo našo veliko zmago in tudi rojstvo naše države, so pa te pripadnike, tudi ... Del teh pripadnikov je sodeloval tudi pri, lahko rečemo, tako imenovanem puču, ko so oprostili polkovnika Popova, ki je uničil Radgono, in o tem ni bilo nobene besede prave. To je bil višek, lahko rečemo višek borbe proti Slovenski vojski, proti slovenskemu vojaku in sramotno dejanje dveh pripadnikov Slovenske vojske, ki bi morala po mojem mnenju biti takoj odpuščena, ki sta še danes tam in oba sta bila milostno zaposlena kot nekdanja pripadnika Jugoslovanske armade v Slovenski vojski. Torej, nadaljuje se degradacija in nadaljuje se uničevanje Slovenske vojske, zato ker se vračajo v Slovenijo stare sile. Te nikoli ne bodo spoznale in nikoli ne bodo oprostile, predvsem srbski del diaspore v Sloveniji, da smo jih premagali sramotno, da smo bili nekajkrat šibkejša stran in da je David premagal Goljata, ker smo bili dobri borci Slovenci. Vrnili so se k nam in danes načrtno uničuje Slovensko vojsko. Vsi, ki so uničili številne domove slovenskih ljudi, so krivi za smrt 19 slovenskih pripadnikov med slovensko osamosvojitveno vojno, na stotine ali pa na tisoče ranjenih, na tisoče ljudi brez hiš, brez stanovanj. Vseh teh sto kazenskih primerov proti njim je bilo zavrženih in tudi to je ena slika, ki kaže luč, kako se dela s Slovensko vojsko tudi na ideološkem polju.

Zato, spoštovani kolegi in kolegice – če kdaj, potem Slovenska vojska danes tukaj in sedaj potrebuje pomoč, potrebuje razumevanje. Moji nekdanji bojni tovariši, kolegi, s katerimi smo skupaj gradili to vojsko, danes rabijo pomoč in kličejo na več načinov, da jim tukaj pomagamo. Sam sem bil zraven pri nastanku te vojske, imel sem ta privilegij, imel sem tudi privilegij, da sem bil zraven, ko smo dvignili slovensko zastavo 26. junija 1991 200 metrov stran od tega parlamenta. In ne želim danes tukaj v parlamentu, da sem zraven, ko bo ta naša vojska, ta zmagovalna vojska doživela svoj klavrn konec. V tako spreminjajočih varnostnih razmerah, kot so danes, spoštovani kolegi in kolegice, potrebujemo ta klic in treba je slišati ta klic teh oboroženih sil. Ko bo to padlo, tega ne moremo več nikoli postaviti, nikoli ne moremo postaviti čez noč. In vsi tisti, ki danes neko ideologijo propadle bivše države vnašajo tudi v Slovensko vojsko, ko uničujejo simbole te Slovenske vojske, ko kažejo neko rdečo zvezdo na nekem ščitcu Teritorialne obrambe ali na znaku Teritorialne obrambe, jim moram pač sporočiti, da Slovenska vojska ima tri temelje. Leta 1991 smo zmagali, leta 1991 nismo izgubili koščka slovenske zemlje in leta 1991 se nismo tako kot leta 1945, lahko rečem, maščevali tistim, ki so nasprotovali slovenski osamosvojitvi. Tistim, ki so delovali proti slovenski osamosvojitvi, tistim, ki nisi verjeli v slovensko osamosvojitve. Tiste vojake, ki smo jih spustili iz tovornjakov JLA, smo tukaj in njihove otroke oblekli, jih zaščitili in dali njihovim materam nazaj. Po tej slovenski vojni, po letu 1991 v Sloveniji nikoli ne boste našli jaškov, rudniških jam, kjer smo pobili sramotno ljudi, ki so nam nasprotovali. Zaradi tega si tudi nikoli ne dovolim, da primerjate Slovensko vojsko z jugoslovansko armado ali s kakšno drugo vojsko. In zaradi tega vas prosim kot nekdanji pripadnik, spoštovane kolegice in kolegi, tako kot je rekel tudi načelnih Generalštaba, da pomagamo ministrici, načelniku in da pomagamo vsem našim pripadnikom Slovenske vojske. Prosim vas zato, ker so častni ljudje, ker so dobri ljudje in zato, ker smo lahko ponosni na njih. Najlepša hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marijan Pojbič, pripravita naj se gospod Andrej Čuš in Marjan Dolinšek.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik! Jaz moram reči, da sta kolega Žan in kolega Breznik danes že veliko razlogov navedla, kar se tiče stanja, v kakršnem se je Slovenska vojska znašla. Povedala sta zelo zelo pomembne stvari, ki jih jaz danes in sedaj tukaj ne mislim ponavljati, ker mislim, da to ne bi imelo smisla.

Dejstvo je, da danes govorimo o predlogu priporočila Vladi Republike Slovenije v zvezi s socialnim položajem pripadnikov

Slovenske vojske. In dejstvo je, da skorajda ni dneva, da ne bi tu v Državnem zboru razpravljali o socialnem stanju v naši družbi. In neverjetno je, da vsi tisti, ki nas poslušajo in gledajo, so ugotovili in ugotavljajo, da če bi bilo v tej družbi vse tako, kot bi moralo biti – vsaj delno normalno –, ne bi vsak drug dan ali skoraj vsak dan tu govorili o problematiki, socialnem stanju v tej naši družbi v naši državi. Neverjetno je, če ste poslušali v sredo, ko je bila interpelacija Vlade, njene poglede. In tudi večina koalicijskih strank, moram izvzeti določene posamezne poslance, ki so govorili, da je v tej družbi vse normalno, vse O. K., praktično nič ni narobe. Super živimo, nič nam ne manjka, nihče ne čuti, da bi imel težave, da bi iz meseca v mesec lahko preživel, in tako dalje. In občutek sem imel in mislim, da sem tudi v enem tvitu napisal, da pač resnično en del te družbe ali pa kaste, ki sedi v Državnem zboru ali Vladi, živi v drugem svetu ali pa nekje drugje, ali pa na Marsu ali kakorkoli že. Če temu ne bi bilo tako bi vsi, ki sedimo v tem parlamentu – tako na strani, kjer sedi Vlada, tako koalicijske poslanske skupin in opozicijske – stopili skupaj in rekli, glejte, mi imamo ta problem, priznajmo ga, povejmo, da je to dejstvo, povejmo, priznajmo! Priznajmo, da je bilo narejeno ogromno napak. Za nazaj stvari ni mogoče popravljati, ampak za naprej pa je možno in stopimo skupaj in to naredimo, rešimo to ključno problematiko, ki je v ospredju. In en izmed ključnih problemov te družbe je, da se socialno stanje večine ljudi poslabšuje, da se revščina povečuje in da je ogromno, stalno več ljudi, ki delajo za minimalno plačo. Stalno več teh, ki dobivajo pokojnine, ko jih dobivajo, pa ne vedo, ali bi ne vem kaj naredili, ali bi sploh živeli še naprej ali ne. In tako dalje in tako dalje. In neverjetno, da je v vseh podsistemih skoraj, razen v enem delu – privilegirancev jaz temu rečem, ker si upam to reči, ki živijo kot bogovi in praktično držijo v šahu celotno Vlado in večino v koaliciji, večino v koaliciji, razen mislim da SDS, ki opozarja brezkompromisno na to nepravilnost v tej družbi, na to dvoličnost v tej družbi ... In dokler mi tega ne bomo razčistili v kompletnem krogu, bo zelo težko reševati te probleme, s katerimi se danes tukaj srečujemo in o katerih danes govorimo. In jaz mislim, ne ministrica, ne gospod načelnik, ne noben poslanec sam tega problema ne more razrešiti. Mi moramo v tej družbi sprejeti drugačne cilje, drugačne prioritete, enkrat za vedno zaključiti s tistimi, ki večino te družbe izkoriščajo in jim reči skupaj vsi, ki sedimo tu v tem parlamentu, stop, ne bomo vam več dajali provizije – torej mi jim ne dajemo, ampak si jemljejo –, ne bomo vam več dovolili da si jemljete provizije! Ne bomo vam več dovolili, da črpate denar iz slovenskih državnih podjetij prek meja in s tistim denarjem prihajate nazaj in kupujete podjetja, in na tak način spet ta črni denar, ki ste ga pokradli, poskušate spraviti v življenje. To je cel kup takšnih stvari. Ampak če ne bomo stopili skupaj, jaz sem prepričan, da tej majhni večini lopovov ne bomo mogli stopiti na

prste. In tu morajo svoje delo opraviti vsi podsistemi, vsi sistemi – tako Vlada, pravosodni sistem, koalicija, opozicija; pač vsi, ki imamo možnost vplivati na to. In potem se ne bomo pogovarjali o tem, o čemer se danes pogovarjamo.

In danes je bilo veliko rečeno, da je ključni problem, ker je vojska finančno podhranjena. Jaz se s tem strinjam, ampak sem pa tudi prepričan, da ni edini problem. Zdaj pa bi se vprašal za tisti drugi del, ki danes ni bil izpostavljen, eden izmed tistih drugih delov, in ta je, ali je denar, ki prihaja v podsystem obrambe, racionalno in pošteno porabljen? To je pa tisto drugo izjemno pomembno vprašanje. In zakaj to govorim? Bom povedal zdaj. Najprej smo rekli, se pravi, na eni strani socialno stanje v Slovenski vojski katastrofalno; posledica je v enem delu, da je bilo premalo denarja v podsystemu, in seveda ministrica je tudi povedala, pomoč Karitasa prejema okoli 100 posameznikov in družin v Slovenski vojski. To je katastrofalna zgodba, pa boste videli, zakaj to omenjam zdaj. In potem nekateri vojaki v socialni tiskici se odločajo tudi za osebni stečaj in tako dalje. Se pravi, na eni strani imamo del podsistema, ko govorimo o Slovenski vojski, ki praktično skoraj ne more preživeti. In ti vojaki, precej njih – ker sem pač iz Štajerske, poznam – hodijo v Avstrijo pozimi podirati drevesa in tako dalje in na tak način služijo dodatni denar. Potem poznam slovenske vojake, ki hodijo v Avstrijo prodajat svojo lastno kri, ker je v Avstriji plačana, zato da lahko rešujejo svoje probleme svojih družin. Ali se vam to zdi, je to normalna država? In zakaj sem to povedal? Poglejte, potem se nam pa zgodi zgodba na drugi strani in to pa je prav, da slovensko ljudstvo ve, kdo je tisti, ki v tej družbi v tem trenutku upravlja s sistemi oziroma podsistemi. In tukaj imamo en članek: "Slovenski vojaki stradajo, Katičeva pa je v Mali odpeljala več delegatov, kot je vojakov na misiji." To si poglejte, draga koalicija pa draga Vlada, predstavniki Vlade. In zdaj govorimo na eni strani o socialnem problemu v Slovenski vojski, na drugi strani pa nenormalno in nedopustno zapravljanje denarja! Skrajno neokusno in neodgovorno!

In to še ni to, dragi moji kolegi. Ta obraz poznate vsi, o njem sem jaz že govoril, vsi ga poznate. In piše naslednje: "Nekdanji načelnik Generalštaba in svetovalec nekdanjega predsednika Danila Türka Ladislav Lipič je zlorabil Združenje veteranov vojne za Slovenijo za rušenje Janševe vlade na takratnih vseslovenskih vstajah. Takoj po padcu Vlade je na Ministrstvu za obrambo dobil svetovalne pogodbe in velik vpliv na ministrstvo." Svetovalna vloga njegova je bila v velikosti skoraj 10 tisoč evrov. In zdaj sprašujem ministrstvo in sprašujem koalicijo in Vlado, ali se zavedate, kaj to pomeni? To je kraja, čista. Dragi moji gospe in gospodje, to je čista kraja. Nedopustna, čista kraja in da ne bom rekel, da to ne meji na korupcijo. Neverjetno je in jaz

mislim, da je to skrajno nedopustno, ko na drugi strani govorimo o vojakih, ki hodijo svojo kri prodajat v Avstrijo in pa pozimi spravljat drva, zato da lahko preživijo. Nedopustno!

In dragi kolegice in kolegi, še ena stvar je, se mi zdi, na katero moramo opozoriti. Poglejte si tole, tudi poznate. Ali pa recimo tale obraz, vsi ga poznate. Poglejte si, koalicija, pogledajte si, ministrica. Gospa ministrica, prosim pogledajte tole, izvolite ... / oglašanje iz dvorane/ Dobro, na žalost. Marsikateremu se v življenju lahko zgodi, da vidi samo do neke točke. Bog pomagaj, na to jaz ne morem vplivati. Poglejte, in kaj tukaj piše? 22 tisoč 075,72 evra dodatkov je prejel gospod Srečko Šestan, ki je dobrodelno bil prisoten na teh zadevah, ko se je dogajalo okoli migrantske krize. In je prejel samo k plači še 81 % dodatkov. Srečko Šestan je od začetka begunskega vala oktobra lani do maja letos poleg osnovne plače, ki znaša 3 tisoč 406,45 evrov bruto, prejel še 22 tisoč 075,72 evra dodatkov ali pa 28 minimalnih plač. Javni uslužbenec je torej v 8 mesecih prejel nekaj manj kot 50 tisoč evrov oziroma povprečno 6 tisoč 166 evrov na mesec, osnovno plačo si je z dodatki povečal za dobrih 81 %.

Dragi poslanke in poslanci, draga koalicija, spoštovana ministrica, torej tukaj je tisto, na kar sem opozoril na začetku. Da ni samo pomembno in ključno to, da je finančno podhranjen obrambni sistem, ampak pomembno in ključno je, da tam nekatere strukture zapravljajo denar preko vsake meje. In nobene odgovornosti. Kdo je tisti, ki nosi odgovornost tukaj? Če bi jaz bil minister, mora takoj ... Črto, nimaš kaj za iskati več v parlamentu! Nimaš kaj iskati v parlamentu, vas lepo prosim! Če si dovoliš podpisati takšne pogodbe ali pa če jih nisi ti podpisal, kdor koli je podpisal, ampak ti kot minister si politično odgovoren za delovanje nekega podsistema. In, dragi moji, sedaj počasi prihajamo spet do tistega trenutka in tiste situacije, ko govorimo, na eni strani privilegirani bogovi ... In seveda še to morda tukaj pri tem gospodu Lipiču, saj on ne bi te svetovalne pogodbe dobil, če ne bi bil tak odlični prijatelj Milana Kučana, da ne bi slučajno kaj mislili, da bi jo dobil. In kdo je bil tisti, ki je spodbujal to, da se ruši vlado Janeza Janše, zakaj in kdo je bil zadaj? Ve se, kdo. Gospod z imenom in priimkom. In to je nedopustno in neokusno in skrajno nesramno. In dokler mi v tej družbi ne bomo enkrat razčistili s tem, da smo slovenske državljanke in državljani pred zakonom vsi enaki in da imamo pravice, da smo vsi deležni tistega, kar si državljani skupaj ustvarjamo na primeren način, odvisno od tega, kakšno delo kdo opravlja, ampak na pošten, zakonit način, tako dolgo, mi verjemite, da dvomim v to, da lahko ta družba stopi kakšen korak naprej. In to so tisti ljudje, ki iz ozadja držijo kompletno državo pod kontrolo. In zakaj imamo v Slovenski demokratični stranki težave vedno? Zato, ker opozarjamo na te ljudi z imenom in priimkom. In jaz pa moram tukaj povedati, ker se mi zdi

korektno in pošteno, meni so trikrat že grozili v enem letu ali pa v dveh letih. Enkrat so mi prestreljeno srno vrgli pred vhodna vrata, potem dva fazana z odrezanimi glavami in tretjič, cel kalašnikov so mi spraznili pred vhodnimi vrati eno nedeljo zvečer ob desetih. Saj sem jaz policijo o tem obvestil, ampak kaj. Kdo mislite, da je to naredil? Sedaj vas pa sprašujem, drage kolegice in kolegi tukaj v Državnem zboru, kdo mislite, da mi je to naredil? Tisti pošteni ljudje, ki za pošteno plačo garajo, ki imajo minimalne plače? Ali tisti upokojnenci, ki imajo 200 ali pa 300 evrov pokojnine ali pa 500? Ali tisti zaposleni, ki delajo, tako kot sem rekel, za minimalno plačo? Kdo mislite, da mi je to naredil? Povejte. In ti reveži, to pa moram tukaj povedati, da me lahko sedajle slišijo javno, ti reveži nimajo jajc, da bi se soočili z menoj iz oči v oči in tako podlo poskušajo človeka utišati. In kdo je to? To so ti lobiji starega partijskega sistema. To so ti lobiji starega partijskega Udba sistema. Ampak Marjana Pojbiča lahko samo ubijejo, nobene druge možnosti ni, ne bo me nihče v tem Državnem zboru utišal. Dokler bom jaz od ljudi izvoljen ... Prosim, predsednik, poglejte ...

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Pogovarjate se vmes. Mir, mir! Gospod Marijan Pojbič ima besedo. Prosim.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Ko mački stopiš na rep, nastopi problem. Bog pomagaj. To je zelo žalostno, ampak resnično. Če boš vprašal ljudi, ti bodo to povedali, to je zelo znan pregovor. No, in jaz bi tako ali tako tukaj zaključil, samo to mi je bilo pomembno, da to povem, da kompletna slovenska javnost sliši, da Marijanu Pojbiču nikoli ne bodo zaprli ust, nihče, nikoli. Jaz bom vedno povedal tisto kar mislim, da je prav, kar je pošteno, odgovorno in v skladu s pravili, ki bi morala veljati v normalni demokratični družbi. In verjemite mi, da se takih revežev kot sem jih prej omenil, ne bojim. Če so uspeli ubiti Krambergerja, mislim da morda še mene ali pa katerega še lahko, ampak enkrat bo prava resnica prišla v ospredje, ker se bo slovenski narod postavil ob bok tistim, ki nam gre za slovensko ljudstvo, ki nam gre za tiste, ki se s težavo prebijejo iz meseca v mesec in ki nasprotujemo tistim skupinam lopovov, ki poberejo večino zato, da imamo potem na drugi strani stalno več tistih, ki živijo na pragu revščine. In temu je treba narediti konec in to je še kako povezano tudi s tem o čemer danes govorimo, o Slovenski vojski. In dokler ne bodo tem ljudem odrezane cevi, takim o katerih sem danes govoril, in da ne bodo poleg svojih ogromnih lepih pokojnin – vprašanje, če so bile zaslužene – še prejemale na tak ali drugačen način take in drugačne pogodbe, tako dolgo v tej družbi ne bo boljšega trenutka za vse in vsakogar. In jaz sem prepričan, da še več takih razprav v Državnem zboru je potrebnih, da bomo vsi skupaj, tako kot sem na začetku rekel,

razumeli, da nam čas teče in da smo dolžni stopiti skupaj, zato ker moramo v tej družbi spremeniti fokus funkcioniranja te družbe. Ampak to lahko naredimo samo, če bomo vsi ali pa večna za to, da je po tej poti treba iti. In v Slovenski demokratični stranki vse te seje in vse te, kar je, sklicujemo samo z enim namenom. Da prepričamo večino, da vse stvari, ki se zdaj dogajajo tako kot tečejo, so napačne in gredo v napačno smer. Samo v skupnosti, torej če stopimo vsi skupaj, imamo možnost, da pridemo temu do dna.

In tukaj je izjemno pomembno, da vsak izmed nas, ki sedi tukaj v tem parlamentu pa na Vladi ali pa kjerkoli na teh ključnih pozicijah, da prevzame tudi odgovornost. In če so bile narejene nepravilnosti – in očitno so bile, po tem kar sem jaz danes pokazal, to je definitivno zame; ne morem dokončno trditi, ampak mislim, da je to bolj kot ne –, se bliža zgodba korupciji. Vse to, kar sem prej našteval, se pravi, da so krogi, ki so med seboj povezani, so nedotakljivi, lahko počenjajo, kar hočejo, mi ki pa sedimo tukaj v Državnem zboru, tudi Vlada in ministrica ... Jaz vem, kakšna bo njena razprava že vnaprej. Vem, vse je zakonito, nobenega problema ni bilo, vse smo naredili tako, kot je treba. In ko bomo mi za tem skrivali pravo resnico, verjemite mi, da je žalostna zgodba te družbe in te naše države, ker je to nedopustno. Mi bi morali vedeti, da marsikaj je zakonito, vprašanje pa je, če je moralno in pošteno in pravično.

In upam, da se danes poslušamo oziroma tudi slišimo. In noben izgovor ne bo rešil tega problema, ki ga imamo v Slovenski vojski. In veste, za zaključek še samo to. Seveda Slovenska vojska je temelj, ki je še kako potreben za to, da smo Slovenke in Slovenci lahko varni v naši državi. Tudi z drugimi, skupaj s policijo in tako dalje, ampak je eden izmed ključnih temeljev. In če se tega zavedamo ali ne, zavedali se bomo, ko tega več ne bomo imeli, kar imamo zdajle. In tega ne bomo imeli, če bodo stvari tekle tako naprej. To se nam zelo hitro lahko zgodi. Še kako potrebujemo Slovensko vojsko – primerno organizirano, primerno oblečeno, primerno oboroženo in sposobno v vsakem trenutku zaščititi meje naše prekrasne domovine Slovenije. Hvala lepa.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za obrambo, gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani predsednik. Spoštovane kolegice in kolegi, kolikor nas je tukaj v tej dvorani!

Želela sem se oglasiti na koncu, pa vendar. Glede na to, da so bili dani konkretni očitki, bi rada na to odgovorila že sedaj, ostalo bom pa poslušala in potem v zaključku podala odgovor. Glede treh zadev, to je obisk v Maliju, glede gospoda Lipiča in glede gospoda Šestana. Kar se tiče obiska v Maliju, je bil to mislim da tretji ali četrti kontigent, ki sem ga obiskala, in v

bistvu sem sledila tudi vsem dosedanjim praksam, ki so jih imeli ministri za obrambo, da izkažejo skrb za pripadnike tudi na takšen način, da jih obiščejo v kontingentih. In v Maliju ni bil še noben minister, zato se mi je zdelo prav, takšen je bil tudi strokovni nasvet, da to storim. In vesela sem, da sem to naredila, zaradi tega, ker sem tako neposredno videla, kakšna je situacija in kako se moramo v Sloveniji še bolj intenzivno pripravljati na to, kar lahko sledi. Če pogledamo Mali; to je velika država, kjer je skoraj 50 % prebivalcev starih manj kot 14 let. In verjamem, da glede na to, da tam potekajo vse večje migrantske poti, da je prav, da se tudi v Sloveniji seznanimo s tem, kakšna je situacija tam. No zagotovo, gospod Pojbič, tudi vi ste sami z ministrom Hojsom bili v 22-članski delegaciji v Afganistanu, tako da veste, kakšna je praksa. Poleg mene je Mali obiskal načelnik Generalštaba Slovenske vojske, njegov vodja kabineta, moja vodja kabineta, direktor Direktorata za obrambne zadeve, svetovalec predsednika Republike Slovenije in seveda podporna služba, kar je protokol, komuniciranje in varnostniki. Ob tem sem obiskala tudi ministra Malija in izrekli smo kar nekaj besed o tem, kakšne so možnosti nadaljnjega sodelovanja, predvsem pa smo pogledali, kako so zaščiteni in ali imajo vso potrebno opremo tudi naši pripadniki, ki so v Maliju tako v preteklih obdobjih in tudi v prihodnjih, glede na to, da je podsaharska Afrika del strategije zunanjih stikov tudi v Republiki Sloveniji. To je prvo.

Kar se tiče gospoda Lipiča. Gospod Lipič je imel sklenjeno pogodbo z Ministrstvom za obrambo v času ministra Jakiča. Jaz sem povedala tukaj in že velikokrat odgovorila na to vprašanje. Meni svetuje marsikdo, vendar zastoj. Meni gospod Lipič ni svetoval in jaz nisem podaljšala te pogodbe. To je drugo. Kar se tiče gospoda Šestana, tudi to smo že govorili tukaj. Takšna je bila praksa iz vseh predhodnih časov. In glede na vse kar je bilo ugotovljeno, kar ste tudi vi povedali, kar je tudi v medijih pisalo, glede na zatrjevanja sodelavcev sem sama rekla in je že v teku tudi inšpekcijski nadzor, da se ugotovi, kaj bo in na podlagi tega bomo tudi predlagali spremembe. Veste, da je sprememba, reorganizacija Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje že v teku, ampak to izhaja iz te dvojne funkcije, da na eni strani imamo direktorja Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, na drugi strani pa imamo poveljnika Civilne zaščite, ki ni v isti funkciji, in na to je na eni izmed preteklih sej opozoril tudi poslanec Tonin iz Nove Slovenije. Tako da tudi to rešujemo. Seveda pa prevzamem kritiko na sebe, da mogoče prepočasi. Ampak z rezultati boste poslanci tudi seznanjeni. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Hvala spoštovani predsednik, saj bom kratek.

Najprej seveda, da sem bil v Afganistanu, to drži. Ampak bil sem takrat, ko je bilo stanje popolnoma drugačno. Ko je bilo stanje zagotovo drugačno. In zdaj vsaj dva mandata, vsaj dva mandata, ne vem točno po letih, na pamet ne vem datumov, mislim da vsaj dva mandata nisem bil nikjer. Približno, ne vem pa točno. Lahko, da je kakšno leto čez ali ne, ampak približno dva mandata nikjer. Zaradi tega, ker ne želim zapravljati davkoplačevalskega denarja. Zaradi tega nisem šel nikamor in ne grem nikamor. Poglejte si nazaj, boste videli stvari. Namensko me ne boste videli nikjer. Zato ker v dani situaciji, v danih okoliščinah pa tega si ne dovolim. Zato sem omenil ta obisk, ministrica, zato.

Druga stvar. Rekli ste, "takšna je bila praksa", ko govorimo za Šestaka. Se pravi, če je praksa, da se lahko davkoplačevalski denar porablja, ni važno, na kakšen način – za teh tisoč smo poslušali, koliko dodatkov je bilo izplačano temu javnemu sektorju takrat, šolnikom in tako dalje –, če je to praksa, se pravi, ni nobenega problema. Potem lahko počenjamo, karkoli hočemo. Potem denar delimo povprek, praksa je bila taka. Od ministrstva pa ministrice bi najmanj kar bi pričakoval, da bi preden so bili ti denarji izplačani, ukrepala. Pred tem bi morala ukrepati. Ne da po tistem, ko so stvari že post festum, gledajo, ali je to morda pa presegalo neke pravne okvirje in tako dalje. Preden se je to zgodilo, bi morala ukrepati in tega ne dovoliti. In to v okoliščinah, ko sem prej rekel, ko slovenski vojaki hodijo v Avstrijo prodajati svojo kri. O teh okoliščinah govorim in to je treba razumeti v kontekstu. Upam, da ministrica je toliko, da razume v kontekstu. Jaz govorim v kontekstu. In gospa ministrica, najmanj bi pričakoval od vas, da bi rekli, da je to pač praksa. Povedati bi morali "Ja, jaz tega nisem dovolila. To se ne bi smelo zgoditi in se ni zgodilo." To bi bilo tisto kar bi bilo odlično. Saj marsikaj dobite na mizo, marsikateri račun, marsikaj, pa tudi tega niste bili sigurno vi podpisnik, nekdo drug. Ampak vsaj tisti, ki je to podpisal, bi moral odgovarjati. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za obrambo, gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Ja hvala.

Prej uvodoma me mogoče niste poslušali, ampak je vseeno treba povedati. Pa ne obsojam, ampak ker ste vi izpostavili, bi vseeno naredila primerjavo med letom 2012 pa med letošnjim letom. Ne obsojam ministra, ker je moral iskati reze, ampak prav leta 2012 je bilo največ rezov v tisto, kar prejemajo vojakinje in vojaki. Zdaj to nazaj vzpostavljamo postopoma, vemo, da vsega ni možno naenkrat. In leta 2012 pa potem 2013 je imel minister Hojs na razpolago malo manj sredstev – v letu 2013 –,

kot jih bomo mi imeli prihodnje leto, se pravi da je bila situacija podobna. Zato jaz pa vseeno verjamem, da je bilo takrat opravljeno dobro delo in da je bilo tudi danes opravljeno dobro delo in da je skrb za pripadnike na kontingentih tudi del dolžnosti Ministrstva za obrambo. Če pa se ob tem širijo še mednarodni odnosi in vidi tudi širša situacija, da vidimo, kaj nas čaka v prihodnosti, je pa to toliko bolj pomembno.

In, kar se tiče gospoda Šestana; povedala sem, da sem naročila inšpekcijo glede na to, kar je bilo vse povedano. Nisem podpisovala, nisem za to prej vedela. In če bo ugotovljeno, da je bil denar neupravičeno porabljen, bo ta sredstva treba vrniti, tu bom vztrajala. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Replika, gospod Marijan Pojbič.

MARIJAN POJBIČ (PS SDS): Samo, spoštovani gospod predsednik.

Gospa ministrica, velika razlika je od tistega, ko sem jaz takrat šel v Afganistan, pa če boste pogledali, kolikokrat sem v štirih mandatih bil v tujini, dobro me poslušajte, in vi v teh dveh letih kje vse ste bili in koliko davkoplačevalskega denarja je šlo. Ja, preverite pa seštejte denar in boste videli, koliko to stane.

In še nekaj, ministrica, zdaj nisem popolnoma prepričan, mislim da tisti obisk, ko smo mi bili v Afganistanu, ni plačala slovenska država. Mislim da ni, če se ne motim, ampak bom šel to pogledat. Zdaj, v tem trenutku tega podatka ne morem dati in ga bom dobil. In ministrica, če je temu tako kot trdim jaz, da to ni plačala, da je to plačal Nato, potem ... Ja, kar smejte se tisti, ki se smejite, saj boste videli, bom jaz naslednjič prinesel podatke, pa bomo videli, kdo je bil plačnik.

Tako da na takšen način, dokler nimate konkretnih podatkov pravih na mizi, ne poskušajte zavajati slovenske javnosti.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ministrica za obrambo, gospa Andreja Katič.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani predsednik.

Ampak, spoštovani kolega poslanec, jaz sem ministrica za obrambo in sem šla v funkciji ministrice za obrambo. Vi ste bili poslanec in ste šli v funkciji poslanca, ne vem pa, kolikokrat je minister Hojs bil kje. Samo ali lahko povem, da sem bila v KFOR na Kosovu, da sem bila v Bosni in Hercegovini, da sem bila v Libanonu, da sem obiskala vojake na Triglavu, ko so opravljali naloge v operaciji Sophia, ter da sem bila v Maliju. In da bom v prihodnosti, če bom še ministrica, to prakso – kar sem ugotovila, da je dobro, da je prav za pripadnike, ki jih imamo na različnih misijah in operacijah –, tudi nadaljevala. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Marijan Pojbič, pripravita naj se ... Pardon, to je že bil. Besedo ima gospod Marjan Dolinšek, pripravita naj se mag. Matej Tonin in gospod Danijel Krivec.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala za besedo, predsednik. Lep pozdrav vsem v dvorani in tudi pred TV ekrani!

Socialni status pripadnikov Slovenske vojske je tema, ki se vleče že kar nekaj časa. Na teh sejah, ki smo jih posvetili tej tematiki na Odboru za obrambo, so sodelovali tudi pripadniki oziroma vsi štirje predstavniki sindikatov, ki delujejo na Ministrstvu za obrambo.

Predlogi priporočil, ki so bili podani, in zahteve so polni neutemeljenih navedb, ki težko vzdržijo za sprejem takšnih priporočil, na kar je opozorila tudi Zakonodajno-pravna služba. In pa iz odgovora Vlade je bilo tudi jasno razvidno, da so ta priporočila v nekih delih celo neprimerna in neumestna. Ko govorimo o socialnem stanju, se sprašujem, ali so bile narejene kakšne analize stanja – ne vem, pripadnik je imel družino tako naprej –, ali smo šli ugotavljat zdaj mi socialni status vseh teh družin, imamo narejene vse izračune in kako smo do teh podatkov prišli? Kajti vemo, da so osebni podatki, ne moreš z njimi operirati kar po dolgem in počez. Jaz menim, da ne vem za nobeno analizo ocen socialnega stanja družin določenih pripadnikov Slovenske vojske, ki so socialno prizadeti. Jaz verjamem, določene podatke smo tudi slišali, kakšne plače se najmanjše prejema. Seveda ne trdim tega, plače so premajhne – pa ne samo tukaj, še kod drugod tudi. Govorimo o slavnem J razredu in tako naprej, ko vemo, koliko je tam znesek. Ampak ostanimo pri Slovenski vojski. V Državni zbor in naša delovna telesa se vpleta celo civilno družbo. Do neke mere jaz mislim, da je sprejemljivo, ampak v nekih delih pa mislim, da gre preko tistih okvirov, kar določa Poslovnik Državnega zbora.

Največ dezinformacij s strani Sindikata Ministrstva za obrambo oziroma Sindikata vojakov Slovenije se pojavlja v zvezi z enkratnimi izplačili pripadnikom po odločbi Ustavnega sodišča, s katero je bilo ugotovljeno, da je peti odstavek 206. člena ZPIZ-2 v delu, ki se nanaša na vsebino njegove avtentične razlage, v neskladju z Ustavo Republike Slovenije.

Pred seboj imam dopis Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, datirano 24. junija letošnje leto. Poslano je bilo ministrici za obrambo, v vednost pa Generalštabu Slovenske vojske, glavna pisarna, Sindikatu vojakov Slovenije, Sindikatu Ministrstva za obrambo in pa Kapitalski družbi. V tem dopisu je Ministrstvo za delo zelo razločno in jasno pojasnilo okoliščine, kaj pomeni glede enkratnega dviga sredstev iz poklicnega zavarovanja. In če iz tega dopisa ne berem čisto vsega, ampak samo določene dele povzamem,

preberem iz tega dopisa, ne v celoti: "Ustavno sodišče Republike Slovenije je 12. 5. 2016 odločilo, da imajo vojaške osebe pravico zahtevati izplačilo sredstev iz poklicnega zavarovanja. Do enkratnega izplačila sredstev so tako upravičeni tisti, ki so najmanj 10 let opravljali vojaško službo v Slovenski vojski ter ne nameravajo uveljavljati pravice do poklicne pokojnine, ne glede na to, ali jim je pogodba o zaposlitvi z Ministrstvom za obrambo že prenehala." /.../ "Z enkratnim izplačilom pride do sprememb pri pravicah, ki izhajajo iz poklicnega zavarovanja. Zavarovanec v primeru enkratnega izplačila odkupne vrednosti ni upravičen do nikakršnih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja. Vojaki in vojakinje z uveljavitvijo pravice do enkratnega dviga izgubijo naslednje pravice: pravico do poklicne pokojnine, ki bi se zavarovancu ob izpolnjevanju pogojev izplačevala do izpolnitve pogojev za upokojitev v obveznem pokojninskem in invalidskem zavarovanju; pravico do dodatne dobe, na podlagi katere se k dejanski zavarovani dobi za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do predčasne pokojnine ali starostne pokojnine iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja doda četrtna obdobja, v katerem je bil zavarovanec vključen v poklicno zavarovanje; pravico do ugodnejšega dokupa pokojninske dobe za razliko med pridobljeno dodano dobo in obdobjem prejemanja poklicne pokojnine; pravico do plačevanja nižjega zneska v primeru prostovoljne vključitve v obvezno zavarovanje. Ob tem pojasnjujemo tudi, da se enkratno izplačilo odkupne vrednosti upošteva pri dohodnini kot drugi dohodek zavarovanca in vpliva na višino obdavčitve z dohodnino; ob izplačilu odkupne vrednosti plača akontacija dohodnine v višini 25 %, na koncu leta pa pride še do poročuna dohodnine glede na dohodninski razred zavarovanca; z enkratnim izplačilom odkupne vrednosti poviša letni dohodek zavarovanca, kar lahko vpliva na višino ali izgubo pravic do različnih socialnih transferjev, kot so: otroški dodatek, štipendija, subvencija malica, subvencija kosila, višji znesek za plačilo vrtca, socialna pomoč."

Iz tega jaz lahko povzamem ... In jaz dodam še zahtevek: vsi tisti, ki so dvignili, je tak zahtevek na Kadu vsak pripadnik izpolnil, spodaj pa je opozorilo in to je bil vsak seznanjen in je podpisal. V primeru izplačila odkupne vrednosti v skladu s petim odstavkom 206. člena ZPIZ-2 zavarovanec ni upravičen do drugih pravic iz naslova poklicnega zavarovanja. Očitno so bili naši pripadniki Slovenske vojske zavedeni. Jaz drugega zaključka iz tega ne morem narediti. In kaj bo to pomenilo, ko bo to, kar sem rekel – dohodnina, to se bo dogajalo šele v drugem letu, kaj bo takrat to pomenilo za naše pripadnike, se je za vprašati. Ampak, imajo svoje sindikalne pravice, imajo svoje sindikate, štirje delujejo na Morsu in očitno jih je sindikat hudo, hudo zavedel, te vojake. Nekateri vojaki se zdaj tega zavedajo, ampak žal je zdaj prepozno. Toliko

okoli tega dela, kar se tiče ZPIZ-2 in te pravice do enkratnega dviga sredstev za poklicno upokojevanje.

Kar pa se tiče samega, če grem na finančni del, stanja v Ministrstvu za obrambo, naj povem, da so se stvari ... Prej je bilo že od gospoda Pojbiča slišano, pa se povsem strinjam, tudi na nekaterih v preteklosti sejah Odbora za obrambo je bilo slišati, tudi od gospoda Janše, da se je desetletje to nabiralo stanje v Slovenski vojski in da je zdaj kulminiralo. Ja, s tem se moram tudi strinjati. Res je. In čarobne palčke mislim da nihče nima. V zatečenem stanju v letu 2014 v jeseni, ko smo prevzeli Vlado, je normalno, da se je začelo tudi na tem področju. Ker ve se, kakšno pa je bilo stanje, še posebej od leta 2010, ko je takratni predsednik Vlade, danes vrhovni poveljnik predsednik države gospod Borut Pahor vzel kar 40 % prav Morsu, Slovenski vojski. Prav on je to vzel. Malo čudno. Danes pa oziroma nekaj mesecev nazaj pa podaja, da je katastrofalno stanje v Slovenski vojski; saj ga je prav on največ povzročil v letu 2010. Vsi vemo, smo vsi na isti točki, tukaj se ne razhajamo. Da pa se da naenkrat urediti vse po dolgem in počez ... Razmere in stanje v Slovenski vojski je eno, finančni budžet, ki pa je na razpolago Slovenski vojski, pa bi samo tako rekel – jaz mislim, da tako kot je ob priložnosti obiska 14 dni nazaj rekel hrvaški načelnik generalštaba, "toliko denarja kot mi je odmerjeno, s tem moram zagotoviti bojno pripravljenost in usposobljenost hrvaških vojakov". Mislim, da naš načelnik general Osterman ne bi drugače rekel, jaz sem prepričan. Mislim, da dvakrat je celo že na Odboru za obrambo potrdil, da zagotavlja usposobljenost, primerno usposobljenost za zadane naloge, katere se pričakuje, tudi v kontekstu kot Slovenska vojska, kot članica Nata. Vemo, nešteto pohval smo bili deležni, tudi osebno, ko smo s predsednikom Odbora za obrambo sprejeli gospoda Stoltenberga, ki je posebej izpostavil naše fante in jih pohvalil, kako dobro opravljajo svoje delo na misijah. Res je in ob tej priliki moram tudi sam v svojem imenu izraziti globoko spoštovanje do slovenskih vojakov, ki predano opravljajo svojo nalogo. Ja, glede na razmere, ki so v Slovenski vojski, ni superiorno, ni pa tudi tako slabo. Ampak jaz sem prepričan, da vse spremembe, h katerim se je pristopilo že v letu 2015 ... Stvari gredo pa normalno počasi – da ti saniraš, to se ne da v pol leta narediti, če se je pa prej nabiralo dolga leta.

Samo bomo lažje vse skupaj tudi, če govorimo okrog denarja, razumeli, če pogledamo leto 2004; ob vstopu v Nato je znašal obrambni proračun 397 milijonov, Letošnji 2016 je 375, vmes pa so znašali obrambni izdatki od leta 2007 do 2010 tudi preko 500 milijonov. In postavlja se mi vprašanje, kaj se je takrat delalo, kam je šel denar? Danes govorimo, obnoviti je treba vozni park – postopoma počasi se na tem dela, počasi se zamenjuje. Zakaj se takrat ni?

Imamo stara vozila 18 let. Če bi na 7 do 9 let se vozni park obnavljal, danes ne bi bila toliko akutna situacija. In tukaj se mi postavlja vprašanje, res, kaj se je kupovalo, kam je šel denar? Denarja je bilo pa hudo veliko. Zakaj se ni skrbelo permanentno za vzdrževanje in obnovo, to je drugo vprašanje. Ampak daleč od tega, da bi zdaj ... Pustimo, jutri je nov dan, pozabimo, ampak je pa treba za lažje razumevanje; 500 milijonov, to ni malo denarja. In jaz mislim kljub temu, da naša ministrica pa načelnik generalštaba se trudita in ob pomoči ostalih na ministrstvu, da gre trud v pravo smer, in da na začetku, ko je ministrica predstavila, kaj vse pa je že se naredilo, predvsem v letošnjem letu, konkretno kar zadeva tudi naše pripadnike Slovenske vojske, da se dela ... In jaz sem prepričan, da nam ni treba zdajle tukaj priznati, ampak pri sebi pa priznate – jaz vem, da ste toliko poštene –, saj nekaj pa so naredili. In to, da ni čisto nič bilo narejeno, da nič ne damo ... Sprejet je bil tudi nov Srednjeročni obrambni program 2016–2020, kjer se je jasno opredelilo tisto, kar od nas terjajo potrebe, razmere glede na nove izzive, v katerih se nahajamo. Tako da jaz mislim, če pogledamo to projekcijo 2016–2020, se bo delež obrambnih izdatkov v obdobju od 2018 do 2020 postopoma povečeval, kar bi pomenilo za leto 2020, tam okoli 478 milijonov evrov. Verjamem na eni strani, kar se tiče stanja, kako potekajo pogajanja z delodajalcem, se pravi Ministrstvom za obrambo. Kdo je sogovornik? Na drugi strani so sindikati, ki delujejo v Slovenski vojski. Kako tukaj dialog teče, ne vem, nisem bil zraven, ampak pričakujem in dajem tudi, bom rekel, podporo in pa nasvet, usedite se, pogovarjajte se ... Ne se samo pogovarjati, pridite do določenih zaključkov. Seveda ne more biti samo ena stran zadovoljna, tako kot pri poslih. Jaz sem bil dolga leta v poslih; obe strani morata biti zadovoljni, ker drugače je ena stran drugo malo ... In jaz verjamem, še enkrat pa pravim, kako se sindikat pogovarja, ne vem.

In prepričan sem, da bo zdaj letos – leto gre proti koncu –, da bo v drugem letu v teh delih pogovorov tudi prišlo do tistih zaključkov, kar je dobro za slovenskega vojaka, in da se bodo našle variante, tudi ostalo, kar je potrebnih zakonskih sprememb. Vemo, v pripravi je, naj bi še letos priletel v našo hišo Predlog zakona o spremembi Zakona o obrambi in zakona o vojaški službi, ki sta menda že oba pripravljena, bo to lahko ministrica povedala. Kjer bo tudi to notri razčiščeno, opredeljeno in za kar bo tudi, kar bi bilo prav, sindikat ob njegovih, bom rekel, pogovorih, ki se vodijo, da bo to skupaj usklajeno. Ker potem, ko bomo imeli že tukaj predloge zakonov, ali bomo potem šli nazaj v rikverc?

In zato apeliram na ministrico, ministrstvo, načelnika, ki je prvi odgovoren za slovenskega vojaka, da se na tem dela. Slišali smo, bilo je narejeno že kar nekaj, in da je tako katastrofalno stanje v Slovenski vojski, se s tem

ne morem strinjati, ni pa najboljše in superiorno. In vse tisto, kar smo prej slišali, da se morajo posluževati raznih dodatnih prijemov, da dobijo dodatne zasluzke ... Ja, če govorim s kolegi upokojenci, ki so bili vpeti še pred dvema, tremi leti v varnostni sistem, da ne bom bolj konkreten, prav dolgčas jim je, kaj naj? Pa lepo delajo eno in drugo, tudi v Avstrijo hodijo kaj delat, poznam tudi ta primer. Tako da vsak bi nekaj delal. Sam socialni status res tistih vojakov, pripadnikov Slovenske vojske bi pa tudi bilo ustrezno, primerno, da so deležni posebne obravnave. Ne vem, zasledeno je bilo, da pa res so padli v določene finančne, takšne in drugačne težave, skupaj družina, veliko otrok mogoče ali kakšne druge, brezposelnost partnerja in tako naprej. K temu pa, jaz ne vem, bi kazalo, da se te primere tudi razume in da delodajalec v takšnih primerih, tudi če bo kdo rekel, da ni zakonske osnove, da se na ustrezen način tem pripadnikom prisluhne in pomaga. Vemo, ko imaš ti doma težave, nisi z mislimi pri poslu in slovenski vojak mora biti vedno v pripravljenosti, v stanju tako s svojim duhom in s svojo močjo, sposobnostjo, da premaguje tisto, kar se od njega zahteva in za kar se ga bo lahko vsak moment, jutri rabilo. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja, gospod Žan Mahnič.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala predsednik.

Moram se odzvati na tole. Jaz se ne spomnim, da bi se mi kdaj s Stoltenbergom srečali. Če ste se vi ... Vi ste rekli, "s predsednikom Odbora za obrambo smo se srečali s Stoltenbergom, on je generalni sekretar zveze Nato". Jaz se tega ne spomnim, prosim če me popravite, če sem se motil. Smo se pa srečali z marsikom drugim. Ja, seveda slišimo tudi pohvale.

Ampak, če se primerja, da so naši pohvaljeni zato, ker pazijo na kosilo, drugi pa zato, ker so bili v bitki ... Glejte, ne vem, no, zakaj potem mi vojsko imamo. Se pa strinjam, tudi mi dostikrat pohvalimo. So odlične operacije, mednarodne, ki so izvedene tako, da so v čast in vojski in državi Republiki Sloveniji. Z Odborom za obrambo smo se seznanili s tole operacijo EUNAVFOR Sophia, kjer so bili naši povabljeni. Dobro, tisoč 200 ljudi so rešili. Sicer, da bi bila še pika na i, da bi bilo zame v redu, namesto da so jih peljali v Italijo, bi bilo bolje, da bi jih nazaj v Libijo, ampak to je pač del operacije.

Kolega Dolinšek je na začetku rekel, kako lahko govorimo o teh socialnih problemih v Slovenski vojski, če pa nimamo neke analize. Gospod kolega Marjan, ravno točka priporočila je, da se naj naredi analiza, v kakšnem socialnem položaju so pripadniki, da se bomo potem lahko kredibilno pogovarjali – ne samo na podlagi tega, kar slišimo od sindikatov, pa kar preberemo v medijih. Točka priporočila je bila,

da se naj pripravi ta analiza, za katero vi pravite, da je ni. Pa ste glasoval proti temu.

Kar se tiče usklajenosti s sindikati; ko bomo dobili to novo zakonodajo, jaz se bojim, da je ne bo ... Ja, sindikati že zdaj podajajo predloge in pa pripombe, da ne gre zakon v tej smeri. Ampak vemo, kakšna je zakonodaja. Ministrstvo se bo pač sklicevalo na 27. člen Zakona o javnih uslužbencih in to je to. Sindikati lahko dajo neko mnenje, lahko se strinjajo, lahko se ne strinjajo, če si pa minister za obrambo, pa ... Kaj pa morejo sindikati? Saj nič ne morejo. Pravice do stavke nimajo, protestirali ne bodo. Zakaj bi se z njimi pogovarjali? Naj tam skačejo s tistimi izjavami, dajejo neke izjave za medije. To Vladi, to nam ne škodi. Če škodi vojakom, so itak tiho, spet nimajo pravice do stavke in to je to. Tako da jaz se ne bi preveč zanašal na to, kako bomo dobili oziroma ne dobili usklajen predlog.

Kolega je tudi rekel, da je Slovenska vojska usposobljena in da mora načelnik zagotoviti, da izvaja naloge tako, kot zagotavlja to načelnik generalštaba sosednje države, Republike Hrvaške. 37. člen Zakona o obrambi pač določa naloge Slovenske vojske. Ena izmed njih je vojaško izobraževanje, ki naj bi potekalo skozi. Ko ste prevzeli Vlado leta 2014, ste dobili proračuna za vojaško izobraževanje približno milijon 800. Leta 2015 je to upadlo za 300 tisoč evrov. Je bilo samo še milijon petsto. Če pogledamo graf oziroma tabelo, kjer so številke, kako je z izobraževanjem in usposabljanjem v Slovenski vojski, vidimo, da je realizacija usposabljanj v tej vladi nižja kot je bila v prejšnji vladi. Vidimo, da je število ur, ki jih posamezniki opravijo na terenu, nižje kot je bilo v prejšnji vladi. Vidimo, da je število izstreljenih nabojev na vajah, tudi drugod nižje, kot je bilo v času prejšnje vlade. Pa če rečemo, da je to izobraževanje, delovanje Slovenske vojske v miru. Slovenska vojska je po 37. členu, kjer so navedene naloge, zadolžena tudi za posredovanje v primeru naravnih in drugih nesreč, in pa da so usposabljanja, tako kot sem že rekel. Predsednik Republike Slovenije, ki je vrhovni poveljnik vojske oziroma vrhovni poveljnik obrambnih sil, je dal Slovenski vojski za to področje oceno zadostno. To se pravi 2. Slovenska vojska pa je v 34. členu Zakona o obrambi jasno nagovorjena oziroma tam je opredeljena njena naloga, da ob napadu na državo izvaja vojaško obrambo. In za takšno dejanje in takšno izvajanje pa je Slovenska vojska dobila s strani Boruta Pahorja oceno nezadostno. Pa da ne bo pomote. Borut Pahor je to oceno podal na podlagi tega, kar je Slovenska vojska njemu sama napisala, saj Borut Pahor se ni usedel, kaj jaz vem, z Urošem Krekom za mizo, sta spila eno kavo, sta prebrala poročila pa sta rekla, "dajmo jim šus". Ne. Slovenska vojska je sama dala takšno oceno si. Ali je tako, načelnik, na podlagi tega, kar je ... Ja, tako je! Zakaj bi general tamle neke stvari olupševal? Povedal je tako, kot zadeve so, kot

zadeve stojijo. In mi namesto da bi sprejemali ukrepe, ki bi takšno stanje odpravili, tukaj govorimo, "zakaj imamo toliko sej, stvari se izboljšujejo, ni vse tako slabo". Naj mi en pove, kaj je lahko še slabše kot ocena nezadostno. Mogoče kolega Brglez, ker je tu edini profesor, kaj je še slabše od nezadostno? Ali lahko daš manj kot ena? Ja, ne moreš! Če je ocena nezadostno, je ocena nezadostno. Ne govoriti, no, da vse pa ni tako slabo, če je ocena nezadostno na podlagi tega, kar je vojska napisala na tistem področju, za katero je Slovenska vojska primarno bila ustanovljena in kar je njena primarna naloga. To pa je vojaška obramba v primeru napada na državo. In tudi po današnji seji, ker se ne bo glasovalo o sklepih, ker so bili že na Odboru za obrambo zavrženi, ne bo nič boljše. Čakamo konec decembra, da vidimo, kaj prinesejo ti famozni akti. Ampak v teh aktih, kot je Zakon o službi v Slovenski vojski in pa Zakon o obrambi, se to stanje ne bo izboljšalo, ker grede ti zakoni v smeri nekega uzakonjanja aktualnega stanja. Stanje glede plač lahko izboljša edino Vlada z uredbo ali pa da se nekaj spremeni v zvezi s plačami v javnem sektorju, samo to. Ali pa tretja opcija, kar pa seveda pod to vlado ni opcija, to smo videli že pri zdravnikih, izhod iz sistema plač v javnem sektorju.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima ... Najprej je replika, gospod Marjan Dolinšek.

MARJAN DOLINŠEK (PS SMC): Hvala. Da pojasnim najprej stvar. Gospod Mahnič, niste še bili takrat vi predsednik, je bil gospod Vilfan.

Naslednja stvar. Jaz sem govoril, da se sprašujem, ali so bile narejene analize in ugotovitve okoli dejanskega socialnega stanja družin teh slovenskih vojakov, ki imajo svoje družine. In če so bile, na osnovi kakšnih podatkov – podatki so zaupni –, kdo si je dovolil narediti analizo družin? Da je moja žena primer ali od nekega vojaka, ima tako stanje, toliko plače, tako materialno stanje, neko premoženje, ali da tega nima. Kdo si je dovolil to narediti? V tem delu mogoče nisem bil prav razumljen, gospod Mahnič, v dodatno pojasnilo, da bo jasno. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod mag. Matej Tonin, pripravita naj se gospod Danijel Krivec in gospa Anja Bah Žibert.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Današnja razprava ni namenjena temu, da bi kritizirali pripadnike Slovenske vojske in tudi ni bilo ničesar takšnega izrečenega, da bi lahko slovenski vojaki to razumeli kot kritiko. Je pa ta seja in razprava posvečena temu, da bi se okoliščine, pogoji dela, v katerih delujejo, izboljšali in da bi se izboljšale tudi njihove plače. Ampak glede na vse povedano, glede na trenutno družbenopolitično klimo se enostavno

zdi, da ta vladna koalicija tudi zaradi klime oziroma zaradi volilne podpore, če želite, ni pripravljena kaj bistveno povečati sredstva za obrambni proračun in bistveno dodatno investirati v Slovensko vojsko. S političnega vidika je lahko to pozicijo celo za razumeti, s praktičnega pa seveda ne. Ampak to so nove okoliščine in na podlagi teh okoliščin je treba iskati rešitve. Očitno je, da ta vladna koalicija ni pripravljena zagotoviti ustreznih pogojev za 7 tisoč profesionalnih vojakov. Zato bi jaz resnično želel odprto pa odkrito razmišljati, da pa potem pa pojdimo v spremembo doktrine. Če so druge države začele razmišljati o uvedbi naborniškega sistema nazaj, zakaj tudi pri nas tovrstnih razprav ne odpremo? Pa dajmo se posluževati skandinavskih primerov. Danska, mislim da je tak zgleden primer, kjer imajo kombinacijo profesionalne vojske in nabornega sistema. In če nismo sposobni vzdrževati 7 tisoč profesionalnih vojakov, dajmo to številko zmanjšati na 3 tisoč 500, dajmo razpoloviti in ostalo zapolnimo z naborno vojsko. Jaz sem prepričan, da nam bo marsikatera mama hvaležna, če se bo obvezno služenje vojaškega roka uvedlo nazaj kot dolžnost. Jaz sem celo v prejšnjem mandatu predlagal, da bi uvedli nazaj trimesečno obvezno služenje vojaškega roka takoj po končani srednji šoli, tako da mladi ne bi izgubili nobenega leta zaradi služenja domovini, ampak bi po srednji šoli – torej julij, avgust in september – izkoristili za služenje domovini; brez odhodov domov, trimesečno striktno služenje vojaškega roka. Zagotovo bodo v tej skupini tudi posamezniki, ki tega vojaškega roka ne bodo želeli služiti, ampak bodo morali zaradi tega na drug način odslužiti domovini, če želite, civilno služenje vojaškega roka. Ampak nek takšen način jaz vidim kot edino še možen, da zagotovimo neko primerno varnost tej državi. Okoliščine se bistveno spreminjajo. S slabo opremljeno profesionalno vojsko nam očitno ne bo uspelo in se bo treba vrniti nazaj na stare koncepte. Vem, da tudi naborna vojska nekaj stane, ampak sem prepričan, da če bi naredili kombinacijo 3 tisoč 500 profesionalcev in 3 tisoč 500 nabornikov, potem bi lahko vendarle imeli neke take pogoje, da bi bili zadovoljni profesionalci in da bi tudi nekaj za širši kontekst domovine naredili. In pri generacijah mladih, ki so velike 20 tisoč otrok na leto, bi to pomenilo, da bi moralo služiti vsaj 3 tisoč 500 posameznikov. To je nekaj podobnega, kot ima Danska, da toliko kot jih potrebujejo za služenje, se jih samo prostovoljno javi. In mislim, da smo to sposobni zagotoviti in bi ministrici predlagal, da začne odpirati tudi debate o ponovni uvedbi obveznega služenja vojaškega roka.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Danijel Krivec, pripravitelj naj se gospa Anja Bah Žibert in gospod Jani Möderndorfer.

DANIJEL KRIVEC (PS SDS): Hvala za besedo, spoštovani predsednik. Lep pozdrav ministrici, načelniku, državnemu sekretarju!

Mislim, da je razprava o tej temi vsekakor koristna, kajti položaj v Slovenski vojski ni dober. To ugotavljate vsi, to ugotavlja vrhovni poveljnik in to ugotavlja tudi vojska sama vključno z načelnikom, ki je pripravljal to poročilo, pod katerega se nato vrhovni poveljnik podpiše. Kar veliko smo se ukvarjali z raznoraznimi detajli. Mene pri tej zadevi na nek način najbolj moti to kar je ta koalicija v tistem času, ko je nastopala in prihajala na te položaje, obljubljala. Moti me tudi to, da je v dveh letih, ko smo se ukvarjali s proračunoma za 2015 in 2016, bilo veliko obljub, kako se bo to spreminjalo v letu 2017 in 2018. Zakaj do tega ne pride, je drug problem, vendar je največji problem, ki ga jaz tukaj vidim, da je koalicija pojedla svoje besede, ki jih je na nek način dala posameznim resorjem. In zanimivo, da povsod kjer je zadeva vezana na neko potencialno nevarnost, enako lahko ugotavljamo tudi na področju poplavne varnosti in še kje drugje, kjer je bilo v zadnjih letih veliko obljub, vendar ko se je pripravljalo oba proračuna, tako 2017 kot 2018, pa je ta koalicija gladko pozabila na to, da je v svojih razpravah se strinjala z oceno, da je stanje na teh področjih slabo. In kot sem že rekel, večinoma na področjih, ki so sicer neotipljiva, so pa vedno potencialno nevarna. In če na teh področjih ni nekega predhodnega vlaganja, se takrat ko se pojavi neka situacija, lahko zadeva zruši. In v primeru vojske je to sigurno velik problem. Strinjam se s tistimi, ki govorite, da je vojska še vedno dobro usposobljena, da imamo dobre vojake, imamo tudi dobre oficirje in tako naprej. Ja, saj lahko se strinjamo s takšnimi ocenami, vendar se ne moremo strinjati s tem, da imamo primerno sorazmerje med vojaki, podoficirji in oficirji, in na to ni nobene reakcije. Ne moremo se strinjati, da je vojska primerno opremljena, kajti osnovne opreme vojakov primanjkuje, kar je velika težava. Predstavljajte si neko naravno nesrečo, kjer bo potrebna tudi aktivacija vojaškega aparata, vojska pa dejansko ne bo imela niti osnovne opreme, da bi posredovala. Da ne govorimo o vojaškem posredovanju, kjer je bila ocena vrhovnega poveljnika tako ali tako negativna. In zdaj če to primerjamo z nekim drugim sistemom, v katerem ni vlaganj takrat ko je neko normalno stanje, pridemo v trenutku, ko je situacija kritična, lahko do zelo velikih težav. Tudi v primeru neke gospodarske družbe; če ne vlaga v neke razvojne projekte takrat, ko ji v bistvu v poslu dobro gre, ponavadi pride težava takrat, ko nek produkt ne more več prodajati, vmes pa ni razvila ničesar. In zdaj jaz ne razumem koalicije, da je pametno v tem trenutku ohranjati nek status quo, kajti to je bilo nekako razumljeno, in ta status quo se ohranja tudi v naslednjih dveh proračunih. Kajti če službe, ki pripravljajo neka poročila, ocenijo, da bi potrebovale že v tem trenutku ca 50 milijonov za

to, da se stanje normalizira, vi pa predvidite v proračunih 2017, 2018 po 22 milijonov, to nikakor ne gre skupaj. In enako se dogaja tudi na drugih področjih. In ta proračun je bil nek preizkusni kamen za to koalicijo, ali se drži tistega, kar govori, kar obljublja, kar nenazadnje tudi javno propagira, ali pa bo dejansko naredila nek preobrat znotraj posameznih postavk in tudi strukturno preoblikovala ta proračun. In še bolj je nerazumljivo to, da se ne prisluhne tem potrebam znotraj Slovenske vojske ravno v trenutku, ko se situacija okrog nas na nek način zaostre, na kar so moji predgovorniki opozarjali. Tudi te zadnje izjave turškega premierja okrog migrantov niso ravno spodbudne, in v tej situaciji bi vsekakor bilo treba vojski dati nekoliko več možnosti, da se na posamezne situacije pripravi. Veliko ste govorili, kako bodo prišle v parlament neke zakonske rešitve, ki bodo to rešile. Glejte, lahko sprejmemo še ne vem koliko zakonov, če ne bo denarja, to ne bo nobene stvari rešilo. In jaz si ne predstavljam, da bi nek nezadovoljen vojak, ki bo nezadovoljen s svojim statusom, v nekem trenutku ko bo treba reševati neko situacijo ali na nekem mednarodnem področju ali pa tudi znotraj države v primeru neke naravne nesreče, uspešno opravil svoje delo v primeru, da je že v normalnem, bi rekel, stanju v svoji službi na nek način nezadovoljen, predvsem pa če na to opozarja že kar nekaj let. Potem pa v situaciji bo država kar pritiskala na te strukture in zahtevala, da svoje delo opravijo maksimalno in verjetno bo še nek argument, da saj so za to plačani. Lahko se strinjamo, vendar je treba za to tudi poskrbeti in dati tem strukturam primerno finančno pokritje.

Vedno ko opozorimo na te stvari, koalicija pravi, "saj to se je nabiralo dolga leta, ni možno naenkrat odpraviti". Nihče ne reče, da je to treba naenkrat odpraviti, ampak vi niti ne odpravljate, ampak stanje poslabšujete. To sem opozarjal pri vodotokih, to opozarjamo zdaj pri obrambnem proračunu in še kje. Zanimivo, da pa se povečujejo postavke na šolstvu, kjer vsi ugotavljate, da je manj otrok. Tam se zaposlujejo ljudje, tam se povečujejo postavke. Za takšne situacije, ki so verjetno bolj ključne v tem trenutku in so lahko v nadaljnji situaciji tudi usodne, enako kot na področju poplavne varnosti, kjer se škode lahko enormno povečajo, pa ni posluha.

In s tega vidika je najbolj problematično to, da ste ravno v tej smeri neke zaveze vsem tem strukturam dajali. In ko sam Generalštab, načelnik opozarja na stvari, ko v primeru vodotokov opozarja Arso, opozarja Uprava za zaščito in reševanje, pa vi tiščite glavo v pesek, je to zaskrbljujoče.

In še enkrat pravim, največji problem je, da se ne prisluhne tam, kjer ni neke neposredne ogroženosti, ampak je treba neke stvari narediti na zalogo, če tako rečemo, pa se v tej smeri ne ukrepa. Ne ukrepa se preventivno, ne zagotovi se teh sredstev. Zanimivo, ko pride pa do

situacije, se pa denar najde. In dokler bomo na takšen način reševali tako proračun kot potrebe v posameznih resorjih, mislim, da bo ta proračun vedno prekratek.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospa Anja Bah Žibert.

Pripravi naj se gospod Möderndorfer, potem pa prihajamo v sklepni del razprave, kjer besedo najprej dobi predstavnica Vlade.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): hvala lepa, predsedujoči, za besedo.

No, zdaj proti koncu razprave smo dejansko in tisto, kar sem povedala v uvodu – v vsej tej razpravi, sploh pa kar se tiče odgovorov ministrice, praktično nismo dobili nič. In zato ostaja dejstvo, eno žalostno dejstvo, da Slovenska vojska umira na obroke. Ali je to narejeno zato, ker nekdo ne zna ali je to narejeno zato, ker nekdo noče, je drugo vprašanje. Ampak dejstvo je, da je situacija takšna, da imamo obročno odmiranje Slovenske vojske. In to stanje ne bo drugačno, dokler ne bo ta vlada – in upam, da se bo to zgodilo čim – prej obrnila trend odhodov vojakov iz sistema. Dejstvo je, da je še vedno teh mnogo več kot tistih, ki prihajajo na novo. In dokler bo tukaj negativen kazalec, je vse drugo govoriti zaman. Vsak dan nas zapuščajo pripadniki ali pripadnice Slovenske vojske, novih pa ni.

Jaz sem že na matičnem odboru povedala, da gre tukaj za specifičen poklic. Bilo je rečeno, da so potrebne različne psihofizične sposobnosti in da tega kadra ni kar tako po Sloveniji, da ga kar iščeš in mimogrede nekoga vzameš notri in je v sistemu in to je to. In še toliko bolj bi bilo zato pomembno, da ta kader posebej negujemo. Dejstvo je, da ga tudi ne moremo primerjati z drugimi javnimi uslužbenci, ker tukaj vemo, da gre za pogodbe, desetletne pogodbe. Zdaj si pa predstavljajte eno mlado osebo; 10 let, njena plača je takšna, da kredita praktično nekega za to, da bi si rešil stanovanjski problem, ne more dobiti, po 10 letih lahko zapusti sistem. Pa veste, da bo vsak iskal drugo opcijo, da se bo zaposlil kjer koli drugje. In seveda sedaj največkrat najdejo rešitev v sosednji Avstriji.

Pravite, da gredo stvari na bolje. Jaz bom še enkrat povedala lestvico, ki je zame ... Mislim, ne morem si res, ne morem sploh misliti, da je to mogoče, ampak dejstva so takšna. Poslušajte to: 2005 smo na mednarodni lestvici o vojni moči v Sloveniji bili od 126 držav na 99. mestu. Takrat se nam je uspelo uvrstiti celo pred Albanijo. Letos smo padli na 111. mesto in zaostali tudi za Albanijo. Govorim o moči Slovenske vojske. Prej sem uvodoma ministrici povedala, ali je res, da se niso poenotili in to relativno hitro glede tega, koliko nabojev potrebujejo in da niso sporočili to finančnemu ministrstvu. Mimogrede, mene pravzaprav ob tej razpravi, ko govorimo o socialni sliki, stanje v Slovenski vojski žalosti. Da imamo sicer na eni

strani tukaj res ministrico za obrambo, nimamo pa nikogar iz finančnega ministrstva in tudi ni nikogar iz Ministrstva za javno upravo. Tega ni ... Preprosto jih ne zanima. Kako bomo mi reševali stvari, če ni niti odgovornih na spregled? Zjutraj, ko se je bilo treba seveda slikati ob vpisu vode v ustavo, je bilo tukaj vse polno. Danes bi morda tudi na to vprašanje dobili odgovor.

Mene tudi zanima, kaj je z dogovorom, kjer naj bi se reševalo tako imenovane zaposlene po 45. letu pa tiste, ki so pogodbeno, kar naj bi ministrica neke ukrepe pripravila, ampak bojda so bili s strani finančnega ministrstva in javne uprave nekateri ukrepi zavrnjeni. Ali to drži ali ne drži? Edino, kar se sklicujete, je ta večni Zakon o obrambi, pa še ta po dveh letih in pol mandata ni na mizah. Pa vi dobro veste, na kakšen način se Zakon o obrambi sprejema.

Vse bi bilo še nekako sprejemljivo, ko pravite, "takšen kot je kolač, toliko lahko damo". Se to popolnoma strinjam. Ampak v koalicijsko pogodbo je ta vlada zapisala, da bo vprašanje varnosti, varnostnega sistema reševala prioritarno. Prioritetno, spoštovani! Zdaj vas pa sprašujem. Bilo je in našel se je denar za policiste in prav je! Za vojake se ni našel. Zdaj mi pa povejte, ali je ministrica za notranje zadeve toliko bolj sposobna in se zna pri Vladi izpogajati, ali v čem je poanta? Ker tisti denar, ki ga je načelnik omenjal, sem povedala, je spuhel v meglo, v tako imenovanem informacijskem oblaku. Isti znesek, če ga seštejete. V dveh letih.

Prej sem poslušala s strani poslanskega kolega, dobro sem ga poslušala, ko je govoril o srednjeročnem programu 2016–2020. To je zdaj uspeh trenutne obrambne ministrice in tega resorja. Dajte no! Dajmo pogledati, kaj je bilo s prejšnjim srednjeročnim programom, koliko odstotkov je bil realiziran. In če berete tega, kar je na nek način tudi sam poslanec izpostavljal, se vse stvari premikajo tam v obdobje 2018–2020. Le čemu? Zato, ker takrat bo vlada povsem ena druga in se seveda prenaša neka odgovornost na nekoga drugega, ki ga sploh zraven ne bo pri pripravi teh dokumentov. Sicer moram priznati, da to ni edino področje, kjer ta vlada deluje na tak način. Skoraj pri vseh ministrstvih najdemo neke resolucije, neke dolgoročne, kratkoročne strategije, po dve leti trajajo, tudi to vidimo, in vse se odmika tam nekje po 2018. Zdaj me, zdaj ljudi zanima.

Prej smo poslušali kolega poslanca, kaj vse bo slovenski vojak zdaj izgubil, ko je dvignil ta denar. Ali mislite, da oni tega niso vedeli, da bodo morali plačati dohodnino? Seveda so vedeli. Samo oni rešujejo svojo situacijo danes, ta trenutek! Oni ne verjamejo niti, kaj bo s pokojnino čez nekaj let. Saj sistem zapuščajo. Saj ga ne zapuščajo zato, ker bi bilo vse v redu, ampak niti ne verjamejo temu, kaj se bo z njihovim pokojninskim stebrom in tako naprej dogajalo. Ne verjamejo. In zato so raje tisto

nekaj malega, kar je bilo, vzeli in imajo danes. In rešujejo socialni problem. Rečeno je bilo ... Prej se je sicer hotel poslanski kolega malo izviti iz tistega, ker dejansko ni vedel, kaj je bilo predlagano na odboru in je potem rekel, "kdo si upa v tej državi narediti neko socialno sliko". Ja, zaboga, kako pa vemo, da je 300 ljudi na robu ali pod robom revščine? Saj ne gre za osebne podatke, saj nihče ne misli secirati družine. Je pa nekaj res, da bi pa zelo želela podatke, ker je bilo prej rečeno, da pri nas hodijo – pripadniki Slovenske vojske – po humanitarno pomoč samo tisti, ki imajo mnogo številčnejše družine. Slišala sem, da taki, ki zabredejo v različne težave. Potem smo prišli s strani kolega Škoberneta do nasilja v družini, pa prišli smo do alkohola v družini. Jaz bi pa rada videla konkretne podatke, kdo hodi in predvsem, ker ste povedali, da je tako tudi v drugih državah, koliko takšnih vojakov je v Avstriji, ki hodijo po socialno pomoč. Ampak humanitarno, po pakete. Me zanima primerjava, pa da vidimo, ali hodijo naši vojaki zato, ker imajo težave z alkoholom in nasiljem, ali pa ker imajo štiri otroke ali več ali je razlog kje drugje. Mimogrede, jaz tu ne morem mimo dejstva, da romska družina, ki je brezposelna, tako mož in žena in imata štiri otroke, dobi cirka 2 tisoč evrov na mesec. To so izračuni uradni, ki smo jih dobili vsi poslanci s strani enega od predstavnikov civilne iniciative. To so dejstva. Tukaj pa mora slovenski vojak po pakete.

Prav tako mi ministrica ni odgovorila, kaj je s plačami oziroma maso plač v civilnem delu. Koliko se je zmanjšalo število zaposlenih v civilnem delu, ki je glede na del v Slovenski vojski mnogo pretežak, okoli tisoč 400 je ljudi, mislim da, zaposlenih v civilnem delu Ministrstva za obrambo. Zanima me, kaj se je tu dogajalo oziroma na kakšen način ohranjate Slovensko vojsko, kajti ne vem, kaj bo civilni del služil in komu bo služil brez slovenskega vojaka.

Sedaj pa še nekaj. Ministrica, jaz se tukaj strinjam tudi s kolegom Pojbičem; dejstvo je, da nekaj več je prikapljal od preteklega. Ampak sedaj pa, kakšne so prioritete te ministrice? Zadnjič smo dobili informacijo, da so vojaška vozila neizpravna, tehnično neizpravna. Na drugi strani imate bojda nov vozni park. Sedaj pa povejmo, ali rabimo beemveje za ministre ta trenutek, ali rabimo mogoče kakšno izpravno vojaško vozilo?

Naslednje. Gospod Srečko Šestan je bil danes že omenjen in jaz ga bom tudi izpostavila, pa ne samo njega, bom izpostavila tudi Stanislava Lotriča. Zato, samo zato, ker boste videli, kakšne zneske dobivajo v svoje denarnice prvorazredni in kakšne drugorazredni vojaki. Srečko Šestan je bil v vlogi šefa, kakorkoli, Civilne zaščite. Tako se je predstavljal. Nosil je uniformo in gre za prostovoljno funkcijo. Govorim o času migrantskega vala. Vi dobro veste, koliko prostovoljcev je takrat delalo na terenu. Dobili so hrano in morda še celo na nek način pot, če jim je bila omogočena nazaj

domov. Omenjena, eden in drugi sta od oktobra 2015 do maja 2016 prejela eden 8 tisoč 600 evrov, drugi 6 tisoč 200 evrov za nadurno delo. Mi boste povedali, koliko slovenskih vojakov je dobilo izplačila konkretna; sicer v sistemu dobiva ali morajo ure koristiti. Naslednji podatek, še bolj alarmanten – en je prejel 7 tisoč evrov, drugi pa 15 tisoč evrov dodatka za pripravljenost! Zdaj pa vas sprašujem, ali ni bilo že dosti pripravljenosti v tej državi? Za pripravljenost. In veste, to je bilo še za obdobje, ko migrantskega vala ni bilo več, maja 2016; takrat ste vsi govorili, da so se stvari polegale. Omenjeni je bil še vedno v pripravljenosti.

Naprej, prav tako me je zanimalo – to sem tudi postavila poslansko vprašanje –, koliko je še takšnih oseb, ki so dobile takšne zneske? Mene to dejansko zanima. Prav tako me zanima, kako to da se to delo, nadurno delo ali kakršnokoli, že ni skladalo s pogodbo. Namreč, specifikacija števila nadur, ki jih navedlo ministrstvo, ni bila skladna s podatki iz odredbe. Jaz ne vem, kakšna inšpekcija mora to ugotoviti. Jaz mislim, da je to na dlani, nepravilnost in nekdo mora za to odgovarjati.

Kako to, da je bilo odrejeno delo tudi za nazaj? Saj se pač ve, da je čas krize in se natančno ve, kdo bo moral v tistem času delati več. Ampak glejte, ministrica je odgovorila, "sedaj bo zadevo preverila inšpekcijska služba in če se bo karkoli odkrilo, bomo odreagirali". No, pa pogledimo, kako odreagira Ministrstvo za obrambo. Takrat, ko je bila za večino državljank in državljanov afera Popov nekaj nesprejemljivega, in še danes nismo dobili odgovora, zakaj podrejeni ni obvestil načelnika Generalštaba Slovenske vojske o tem, da poda svoje predloge, sta potem ti dve osebi – mimogrede, zelo zanimivo je, kdaj sta prišli v sistem Slovenske vojske, vse te tri osebe, tudi to bi bilo zelo dobro videti – za to, kar sta storili, dobili opomin pred, mislim da enoto. Dajte no. Opomin pred enoto. In se sprašujem, kdo so poveljujoči tem ljudem in kakšen interes imajo. Ne, ne, prvi nadrejeni je gospod Polšak in vi ga zelo dobro poznate in precej dobro mislite o njem.

Tako da spoštovani, to kar vi delate z Ministrstvom za obrambo, vi ga secirate na koščke. In povedala sem že, na drugi strani pa poslušamo kako naj načelnik Generalštaba Slovenske vojske poskrbi, da bo navaden slovenski vojak motiviran, da bo dobro pripravljen in da bo stiskal zobe, kolikor se pač da. Jaz se strinjam, bili so težki časi, ampak danes govorimo o gospodarski rasti, poslušali smo o novih delovnih mestih v t. i. gospodarskem delu, tako je pač govorila ministrica, torej se stvari premikajo. In ne morete reči, da je denar, ki bi moral iti za Slovensko vojsko, težko dobiti, če je šel lahko za nek informacijski oblak; za orodja, s katerimi si večina ministrstva ne more nič pomagati, ker niti osnov nimajo, da bi ta orodja uporabljali. Pojdite si pogledat, na kakšnih računalnikih delajo posamezna ministrstva, se vam bodo smejali, ko

boste govorili o informacijskem oblaku. Prav tako sem ministrico vprašala, kako pregledujejo in kakšne pogodbe imajo sklenjene s tistimi, ki dobavljajo uniforme – glede na to, da prihaja do hitrih uničenj. To bi bilo tudi zelo dobro in jaz upam, da se te zadeve pregledujejo in da se dejansko vidi, ali je ta dobavitelj res tisti pravi ali gre morda za kakšne druge interese.

Govorili ste tudi o tem, da ste sodelovali s sindikati Slovenske vojske. Jaz vam verjamem, da ste v nekem delu sodelovali. Ampak veste, v tistih bistvenih niste. Razlika seveda med vami in na primer ministrico za notranje zadeve je zagotovo v tem, da Slovenska vojska v skladu z ustavo ne more stavkati oziroma se ne more odločiti za tako obliko protesta. Ampak verjamem da če bi lahko, bi bila ta hitrejša kot je bila v Slovenski policiji. Ampak to pa ne pomeni, da imate pravico – tudi z ustavo ne – da se ignorira te sindikate, ker seveda so na nek način tiger brez zobovja. Prav je, da se jih posluša. V te sindikate je vključeno veliko število pripadnikov in pripadnic in jaz mislim, da je to tudi odnos, ki pokaže, na kakšen način se neke stvari lotimo. Morda kakšno proslavo ali pa kakšen govor na kakšni proslavi manj pa nekoliko več pogovora s sindikati, pa bo morda tudi kakšen problem rešen nekoliko prej.

Govorili ste seveda tudi o pogodbah z gospodom Lipičem. Jaz se strinjam, ni bilo to narejeno v vašem času. Tudi vi, moram priznati, se ne vozite s Falconi, kot se je kdo pred vami – kar bi bilo tudi enkrat zanimivo odpreti, za kam je šel denar tudi takrat, ko niso bili najbolj prijetni časi in kdo je vse sedel v tistem avionu in se vozil malo naokoli. Ampak pustimo to za kakšno drugo sejo, bo še zanimiva.

Ministrica, dejstvo je, da nimamo rešitve. Prvič, več sredstev, ki jih Slovenska vojska potrebuje. Drugič, nimamo rešitve glede pripadnikov po 45. letu. Trend se ne spreminja, več je odhodov kot prihodov. Pripadniki Slovenske vojske potrebujejo dodatno pomoč v obliki humanitarnih paketov. Ni važno, koliko jih je. Mislim, da je nespodobno, da se danes ukvarjamo s tem, ali jih je 100 ali 150 ali gre za dve toni materiala. Dejstvo je, da jih potrebujejo. Dejstvo je, da Zakona o obrambi še ni na mizi. Dejstvo je, da tisto kar pripravljate, dobiva negativna mnenja s strani Ministrstva za finance in Ministrstva za javno upravo. Dejstvo je, da imate zaposlenih več državnih sekretarjev – seveda v primerjavi s kakšnim drugim ministrstvom. Dejstvo je, da se v vašem ministrstvu dogajajo izplačevanja v času migrantske krize, ki so v primerjavi z Ministrstvom za notranje zadeve dobesedno nesprejemljiva. Namreč, da vam povem, tisti ki so bili najbolj obremenjeni na Ministrstvu za notranje zadeve, kot je bil na primer državni sekretar v času migrantske krize, ni dobil niti ene ure izplačane v nobeni obliki. Na drugi strani imamo pa tukaj človeka, ki je dobesedno migrantski zaslužkar. Denar bi moral biti vrnjen. Pa ne samo to. Nesprejemljivo je, da ste to isto

osebo zaposlili kot svojega sodelavca in ga ni bilo sram, ko je pred javnostjo z znakom Civilne zaščite govoril dobesedno v funkciji, ki ni profesionalna in je prostovoljna, na drugi strani pa je na ta račun dobival denar in si filal žepe. Mislim, da sem povedala samo osem stvari sedaj, plus tega da govorimo o vašem voznem parku. In še nekaj; nespodobno je, ko ste primerjali vaš obisk v Maliju s kakšnim obiskom v Afganistanu. Vi natančno veste, koliko pripadnikov Slovenske vojske je v Maliju in koliko pripadnikov Slovenske vojske je bilo v Afganistanu. Pet pripadnikov ste obiskali s takšno ekipo, da so se oni sami ustrašili vas, kaj se dogaja.

Naj zaključim; štiri minute si bom pustila, če bo potrebna kakšna replika na koncu. Ampak mislim da ne, ker niti ena od stvari ki sem jih povedala, ni iz trete zvita, vsaka stvar ima za seboj dokumente in stoji. In spoštovani, to kar sem povedala na začetku, SD že predolgo lomasti po tem ministrstvu. In dejstvo je, da se uredništvu načrt urednika Mladine, ki je rekel, "Slovenske vojske ne potrebujemo in treba se je je losati". In to se dogaja. Sicer na mehki način, ampak na zelo boleč način, na račun državljanov in državljanov. Če imate takšne želje, potem to storite transparentno, pa da vidimo, kaj bo narod naredil. In prihaja novi val. In prej je bilo rečeno, pripadniki hodijo na bolniške oziroma raje ostajajo doma, ko imajo majhne otroke – pa ne zato, ker se jim ne bi splačalo, ampak zato ker dejansko jih mora nekdo čuvati; morda partner zasluži mnogo več. Da se ne bo zgodilo, da na nam bo kmalu zmanjkalo ljudi, ki bodo varovali lastno državo. Ampak za to ste pa izključno odgovorni vi, ministrica in ta vlada.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Jani Möderndorfer, izvolite.

JANI (JANKO) MÖDERNDORFER (PS SMC): Hvala lepa.

Ja, po tej seji – zdaj imam to čast, da sem zadnji, razen predlagatelja in pa seveda replike, ki jo že vnaprej napoveduje in glede na čas, ki si ga je pripravila kolegica pred menoj – lahko rečem samo to, da verjetno se bo po tej seji, tisti ki je gledal to sejo, še kakšen manj vpisal oziroma si želel iti v vojsko, ker delate res anti, anti, antipropagando. Ampak to delate vi. To, kar ste danes uprizorili, ni nič drugega kot en komplot, bom rekel že znanih korakov SDS, da v resnici je treba delati vse za destrukcijo. Če bi se slučajno zgodilo po ne vem kakšnem naključju, pa se ne bo, da bi jutri prišli na oblast, bi te seje izginile iz dnevnega reda in kar naenkrat bi vse štimalo v Slovenski vojski. To je realnost. Ampak ministrica, upam da se zavedate, da po 5 urah je treba ugotoviti samo to, da vas čaka nova interpelacija. Mi smo je že sicer navajeni, ker v resnici vam to ves čas napovedujejo. Tako da vam predlagam, da že to sejo izkoristite, da se

pripravljate na te eventualne pogovore s predlagatelji te razprave.

Danes seveda moram reči da ta priporočila, ki ste jih predlagali pa ki sem si jih prebral pa to kar sem gledal iz magnetograma, kaj ste delali na odboru, lahko rečem samo eno stvar: začeli ste uporabljati jezik, ki so ga nekateri pred drugo svetovno vojno uporabljali v Bundestagu, ko so govorili, kdo je kriv za neko bedo, ki se dogaja v takratni Nemčiji.

Jaz upam, da v parlamentu ne bomo delali na enak način, kot se je to delalo. Namreč delati primerjavo z vojaki pa z Romi ... Pogledajte, to je nekaj najbolj abotnega, kar si lahko nekdo privoščiti v Državnem zboru, da različne socialne skupine in delavske skupine – dela primerjavo med njimi in govori na koncu, da pobegne od resnice, kaj pravzaprav v resnici počne, in reče, "veste, to so fakti". Da boste nafutrali svoje volivce, ki vas volijo, razumem, ampak da pa tlite žerjavico med slovenskim narodom in delate razprtijo, je pa nekaj najbolj abotnega, kar lahko počnete.

Tisto kar je za mene pomembno, je predvsem to, da kadar se politika začne vmešavati in zlorablja Slovensko vojsko, zraven se pa še vmeša sindikat in suportira pri celi zgodbi – sem vesel, da danes visijo tule celo sejo na balkonu in to spremljajo, da ne bo izgledalo, da mimo njih govorim –, postane v resnici samo še tempirana bomba. In to je zaskrbljujoče. Namreč Odbor za obrambo je postal talec osebnih primerov Slovenske vojske, kar je narobe. Obrambni odbor je namenjen za obrambno politiko, ne pa za osebne primere, s katerimi diskvalificiramo kompletno vojsko. Ampak to je vaš način razmišljanja. Zato je v resnici tisti trenutek, ko to počnete, vaš tako imenovani pozitivni namen, kaj hočete vi dobrega za Slovensko vojsko, vržen v smeti, ker ste ga pohodili tisti hip.

Ampak tega smo navajeni, samo bojim se, kam bo to pripeljalo, ker vi to stopnjujete in stopnjujete. Po drugi strani pa ne poveste, da vam ... Jaz sem danes čakal, kdaj bodo kakšni metki zarožljali, kakor da metki primanjkujejo. Jaz se spomnim ene seje odbora, ko sem bil prisoten, smo govorili o metkih. Ampak ne poveste, da ta vojska pa futra marsikaterega, ki je danes zaposlen v Državnem zboru in tekmuje na teh tekmovanjih s slovenskimi metki od davkoplačevalcev in, bom rekel, na ta način hoče pokazati, kako je uspešen pri rokovanju z orožjem. Recimo vaš zaposleni Božo Predalič je bil na drugem mestu na tem tekmovanju. Jaz nimam nič proti, da on tekmuje. Ampak v sodelovanju s taisto Slovensko vojsko, ki jo vi trgate, moram reči, na nek način pa malo abotno že vse skupaj zgleda.

Falcon ste omenili. Glejte, jaz vam danes povem – vesel sem, da se falcon uporablja, ker nekaj najbolj grozljivega je, da falcon stoji na mestu, ker imaš večje stroške s falconom, ki stoji v garaži, kot če falcon kje leti. Drugič, vam bom povedal naslednje: letenje v

polnem falconu je cenejše kot katerikoli drug avion, kjer se kupuje karta, pa še na časovni razdalji si, da ti odločaš, kdaj se bo avion dvignil in ne, da čakaš potem ure in dneve in ne vem kaj še vse se dela. In si pojdite izračunat to karto, ker je bistveno cenejši let. Zraven tega pa piloti imajo še ure letenja. Drugače ne letijo. Žal morajo leteti. Na vsak način. Je pa res, da je stvar vsakega politika, da se odloči, ali bo to riskiral ali ne. Jaz nisem kriv, da se je falcon pred mnogimi leti kupil. Ampak falcon je tu! To so fakti, bi vi rekli v vašem jeziku. To so fakti. In zdaj, ali bomo ta falcon gledali na tleh in kljub temu denarčki tečejo, ali bo vsaj uporabljeno. No to je, bom rekel, pač v razmislek.

Na koncu naj povem naslednjo stvar. Glejte, jaz sem bil najbolj razočaran, ko sem pa prebral v magnetogramu, kako je sindikalist taiste vojske, katere ste jih vi danes večkrat omenili, omenil naslednji stavek. Moram reči, da sem se zgrozil, ko sem to zagledal. Samo da najdem ustrezen papir. Aha. Govorim o gospodu Gvidu Novaku, mislim, da je Novak, Gvido v vsakem primeru. "Glede na kampanjo za predsednika ZDA in njegove besede, da bo delal na tem, da vse države, ki ne dajo dogovorjenega odstotka za obrambne sile – takoj, ko bo postal predsednik, se bomo obrnili na njega z enim pismom in če bo le možno, tudi šli do njega in ga prijeli dobesedno za besedo, naj se tega drži." Z drugimi besedami, da naj že nažene Slovenijo iz Nata ven, ker ne plačuje dovolj sredstev. Veste, včasih so temu rekli, v nekem drugem jeziku so rekli – da, malo mi je nenavadno in jaz pač enostavno moram reči, da bi se oddaljil od takšnega načina razmišljanja – v vojaški terminologiji so uporabljali in se je razširil izraz kvizling z izrazito pejorativnim pomenom. Veste, pozivati voditelje k dejanjem v škodo lastne države je nekaj najbolj negativnega, kar se lahko zgodi. Mislim, jaz se sprašujem, kako lahko še govori v imenu Slovenske vojske. In to vi zagovarjate. Oprostite, jaz se tega ne grem. Vem pa, kaj bi jaz naredil, če bi seveda imel kakšno pristojnost. In če kje, to tukaj lahko govorimo o tem.

Toliko bom rekel o tej vaši plodni seji, ki ni pripeljala nikamor. Naj zaključim z nekim dejstvom. Meni je jasno, da je ta seja v planu velike interpelacije, ki je bila pred kratkim. In da ste morali namnožiti vse dogodke, da bo ja izgledalo čim bolj črno. V eni prejšnji državi smo imeli eno reklamo, ki je bila sicer simpatična, pa zelo tečna. "To je Jelovica", so rekli, "ne bo vam uspelo". Namreč, trudite se, kolikor se hočete, ampak z vsakim dejanjem v resnici tisto, kar pripovedujete, da želite Slovenski vojski dobro, ji v resnici vsako minuto delate še večjo škodo. Hočete delati naprej, izvolite. Samo ne se potem spraševati, kam je to pripeljalo.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Repliko ima gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa. Vidite, kako predvidljiv je poslanski kolega, tako da sem si tudi čas prej rezervirala.

Gospod poslanski kolega, to kar ste si pa vi danes privoščili, je pa nesprejemljivo za ta čas – ne leto pred 1940, ko je bil v neki drugi državi nekdo drug, ampak za ta čas. Vi govorite, da nismo pred zakonom vsi enaki! To je ustava, spoštovani kolega poslanski! Zakoni veljajo za vse, ne glede na to ali so bogati ali so revni, kakšne politične pripadnosti so in ne nazadnje tudi kakšne verske ali kakšne druge. In o tem sem govorila, da pred zakonom nismo vsi enaki. In da vi iščete tukaj izgovore, kako bi to obrnili ... Ne, to pa ni Jelovica. To je pa sramota.

In naprej. Se strinjam, falcon naj leti, ampak naj leti uradno, naj leti za uradne obiske in ne za vozikanje malo sem malo tam. Ampak o tem sem povedala kdaj drugič, morda mi boste več povedali tudi vi. Zame bo falcon uporabljen, ko se bo uporabil za jasno pot, za jasen cilj in se bo vedelo, kdo se bo v njem vozil. Sicer se pa povsem z vami strinjam, da je bil nakup nepotreben in če je tukaj, je tukaj. Dejstvo pa je, da je treba tudi enkrat pogledati, koliko dajemo denarja za vzdrževanje tega plovila, če tako rečem, in ali res nadomesti vse tisto, da je toliko bolj pomembno, da posamezni pripadniki potem trenirajo ure letenja. Mislim, da bi bile na kakšen drug način mnogo cenejše. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Gospod Žan Mahnič, postopkovno. Predlagatelj, izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala za besedo, podpredsednik.

Na nekaj stvari, ki jih je gospod Jani Möderndorfer povedal, se moram odzvati. Želim si, da bi povedal kaj vsebinskega. Nič o tej tematiki, kar imamo danes na dnevnem redu, ni povedal. Ampak kolega je odličen retorik in retorika zakrije vse tisto, da potem ljudje mislijo, "uf, saj ta pa tukaj res nekaj ve". Tako da na vsakem področju, o katerem Jani govori, za vsakega potem izpade, kot da se nanj res spozna, ker je odličen retorik in hvala bogu, da je temu tako. Retorika zakrije vse.

Rekel je, da delamo antipropagando. Če je navajanje dejstev antipropaganda, kolega Möderndorfer, potem je treba spremeniti dejstva in ne bo več antipropaganda. Jaz sem sam povedal, delala je reklamo Slovenska vojska. Prišel sem do njih, mlade fante sem vprašal, "ali boste šli?". So rekli, "bi šli, ampak vemo, kakšen je socialni položaj, kakšen socialen položaj bi imeli, ko bi po šolanju tamle doli v Vipavi vstopili, recimo, v 1. brigado Slovenske vojske, zaradi tega ne gremo".

Drugo. Če bi prevzeli oblast, bi te seje izginile z dnevnega reda. Ne, vi bi jih sklicevali. Mi smo povedali, v program januarja smo zapisali: "Če pridemo na oblast, bo Slovenska vojska v štirih letih vsako leto dobila dodatnih 50

milijonov evrov v proračunu." 50, 50, 50, 50, to piše črno na belem. To smo obljubili.

Odbor se zlorablja za posamezne primere. Ne vem, ali je to mislil Odbor za kulturo, ko je SMC sklical glede tvita Janeza Janše, ali Odbor za obrambo. Če ste mislili Odbor za obrambo, potem naj vam povem, da je Odbor za obrambo zadolžen za področja, ki jih pokriva Ministrstvo za obrambo, v primeru da je kot matično delovno telo. Če je zainteresirano delovno telo, se lahko razpravlja tudi o čem drugem. In ne gre za primere posameznikov, enega, dveh ali treh. 753 zahtevkov je bilo vloženih, od tega je že 225 dobljenih bilo v vzorčnih tožbah. To je 753 ljudi. Tukaj se ne gre za posameznike. Jasno pa sem že povedal, v tem mandatu sem dvakrat povabil sindikate, na dveh sejah so bili, na eni skupaj s peticijo, v dveh letih so bili trikrat v Državnem zboru. Gospod Štrukelj, ker je državni svetnik, lahko pride na vsak odbor Odbora za šolstvo in tam razlaga, interpretira. Ne kakšno je mnenje Državnega sveta, kakšno je mnenje Sviza, pa mu noben nič ne reče.

Kar se tiče strelskega tekmovanja veteranskih društev; isto je z borci, z veterani vojne za Slovenijo in drugimi. Slovenska vojska na začetku leta oziroma verjetno ob koncu leta za naslednje leto podpiše program sodelovanja. Te organizacije, ki imajo veteranski status, pač pošljejo, kaj bi radi, ministrstvo ali odbori ali ne odobri oziroma v določenem delu odobri. Ministrica za obrambo je tista, ki je za letošnje leto dala 700 tisoč evrov več veteranskim organizacijam.

In samo še, kar se tiče pisanja gospoda Gvida Novaka ameriškega predsedniku Donaldu Trumpu. Ko je bila naša vlada, smo videli nekaj podobnega. Forum 571 – veva, kaj je –; takrat so pred predsedovanjem blatili predsednika Vlade Janeza Janšo in celotno Vlado. Nisem slišal vašega glasu, gospod Möderndorfer, da se takšnih stvari ne počne.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobita besedo še predstavница Vlade in predlagatelj.

Izvolite, gospa Katič, ministrica za obrambo.

ANDREJA KATIČ: Hvala, spoštovani podpredsednik. Spoštovane poslanke in poslanci!

Zdaj je bil očitke dan, da nisem odgovorila, ampak sem čakala – glede na to, da nas je tako malo tukaj v parlamentu, gospod Krivec, gospod Mahnič, gospa Žibert –, da vam odgovorim tudi na vsa vprašanja.

Nisem si želela, da bi ta seja prišla na neke vrste kot neko bojišče, kjer se bomo obkladali, kdo je kaj naredil dobro, kdo je kaj naredil slabo. To smo v preteklosti tukaj na Odboru za obrambo kot v parlamentu že razpravljali, in strinjam se s tistimi ugotovitvami

takrat, da vse vlade nosijo odgovornost za to, da je stanje v Slovenski vojski takšno, kot je danes tukaj. In v vsej tej razpravi in glede na vse, kar je bilo povedano, tudi dovolite mi, da povem, da malce dvomim v dobronamernost predlagateljev. Ampak vseeno, glede na to, da smo tukaj danes, izkoristimo to priložnost, da javnost seznanimo in da jih nekako tudi prepričamo, da gremo s postopki naprej.

Vseeno pa moram odgovoriti na par stvari, ki so bile izpostavljene in nekaj sem že povedala. Še enkrat povem glede migrantske krize in gospoda Šestana: povedala sem, da zaradi vsega kar je bilo, da smo naročili inšpekcijski pregled in da bom zahtevala, da če bo ugotovljeno, da so bila sredstva neupravičeno porabljena, da se bodo tudi vrnila. Da je do tega sistema prišlo tudi zaradi tega, ker se ni naredilo tako, da bi bil direktor Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje tudi poveljnik Civilne zaščite. Ta je funkcionar in potem bi tako kot recimo gospod Šefic ne dobil plačanih tistih ur, ko jih naredi izven rednega dela kot javni uslužbenec. Tako kot je recimo en državni sekretar, ki ga imamo na Ministrstvu za obrambo; samo enega imamo in to je gospod Bizjak. V tem mandatu smo začeli sklepati poravnave in jih bomo tudi nadaljevali.

In glede tega očitka glede gospoda Predaliča; jaz nisem vedela, da je streljal, ampak mi bodo povedali, za kaj je šlo. Na eni izmed preteklih sej pa smo razpravljali tudi o strelivu in tudi podali odgovore, da smo potrebno strelivo naročili.

In glede očitkov kje smo danes, kaj je bilo, mi je zelo žal – pa razumem ministra, ki je takrat opravljal posel pred mano –, da je bila kriza, da smo bili vsi zavezani k varčevanju. Ampak nedvoumno je, da je v letu 2012 prišlo do tistih najbolj restriktivnih ukrepov, ki jih zdaj nekako tudi odpravljamo – pa je prav, da jih odpravljamo, zaradi tega ker je gospodarska rast in zaradi tega, ker imamo več sredstev na razpolago, kot so jih imeli takrat.

In tudi glede izgradnje bataljonske bojne skupine; pa saj mi ni treba tukaj razlagati o Svarunu, pardon, o Patrii, da bodo ljudje razumeli. Bilo je že veliko povedanega, napisanega, ampak prav v letu 2012 je bila prekinjena pogodba za nabavo Patrij in zaradi tega tudi danes nimamo izgrajene srednje bataljonske bojne skupine oziroma motorizirane bataljonske bojne skupine; enkrat so se uporabljali eni izrazi, drugič drugi.

Kar se tiče sredstev, pa bi vseeno malce povedala. V letu 2010, to so bili najboljši časi, so obrambni izdatki znašali 583 milijonov evrov, če zaokrožim navzgor. V letu 2013 – 381 oziroma 382 milijonov evrov, v letu 2014 – 366 milijonov evrov, v letu 2015 – 361 milijonov evrov. Ocena realizacije letos je 388 milijonov evrov. V sprejetem proračunu za 2017 imamo 384 milijonov evrov in sprejetem proračunu za 2018 – 403,849 milijonov evrov. Tako da Vlada je zaustavila trend padanja sredstev. Seveda glede na vse, kaj je bilo povedano, bi lahko bilo

sredstev veliko veliko več namenjenih obrambi, ampak zavedamo se javnofinančnega okvirja in v sklopu tega iščemo tudi vse naše možnosti. Ampak dovolite mi vseeno, da to sejo izkoristim tudi za kaj koristnega in da glede na to – tudi če nas poslanci, ker nas je tako veliko, tukaj ne poslušajo, verjamem pa, da javnost to gleda – predstavim delo vojakov, ker verjamem, da pa javnost vseeno ni tako zelo seznanjena, in da se jim tudi postavim v bran. Ko je bil na obisku generalni sekretar Nata Stoltenberg v Sloveniji, pa tudi na sejah, na misterialih tako Nata kot tudi Evropske unije, slovenski vojaki in vojakinje dobivajo pohvale za svojo udeležbo v mednarodnih operacijah in misijah in tudi za vse svoje ostale prispevke. In tako je povedal Stoltenberg v Sloveniji in tako je povedal tudi SACEUR oziroma poveljnik sil Nata za Evropo, kar je mislil tudi gospod Dolinšek. Ampak vseeno, dovolite mi to priložnost. Delovno mesto vojaka 2 je uvrščeno v 20. plačni razred. Za razporeditev na to delovno mesto mora kandidat za vojaka imeti najmanj srednjo poklicno izobrazbo, izpolnjevati mora zahtevne posebne pogoje za poklicno delo v Slovenski vojski – govorimo o zdravstveni sposobnosti za vojaško službo, o prepovedi dvojnega državljanstva, glede varnostnega preverjanja in tudi nekaznovanost –, ter se za čas služenja v poklicni sestavi odpovedati izvrševanju določenih pravic, ki jih sicer uživajo državljani Republike Slovenije. Gre za prepoved članstva v političnih strankah, za prepoved stavke, za omejitve glede dodatnih del in podobno. Kandidat mora opraviti zahtevno temeljno vojaško strokovno usposabljanje ter osnovno vojaško strokovno usposabljanje glede na vojaško evidenčno dolžnost. V skladu z zahtevami službe se mora nenehno dodatno usposablјati ter ves čas dosegati zahtevano psihofizično pripravljenost ter strelsko usposobljenost. Med opravljanjem dela mora biti vojak pripravljen delati v posebnih pogojih dela, ki vključujejo nadurno delo, nočno delo, delo ob nedeljah in praznikih, delo v deljenem in neenakomerno razporejenem delovnem času, terensko delo, pripravljenost za delo na delovnem mestu v določenem kraju ali domu, dosegljivost, bivanje v vojaški enoti oziroma določenem kraju. Večdnevna ali večtedenska neprekinjena prisotnost v enoti brez možnosti oditi domov spada v redni način dela vojaka. Pripadniki se na formacijske dolžnosti razporedijo v skladu s potrebami službe z ukazom brez njihovega soglasja in za njih ne veljajo omejitve glede razdalje do novega delovnega mesta. Pripadniki Slovenske vojske se udeležujejo mednarodnih operacij in misij na podlagi ukaza, pri čemer njihovo soglasje ni potrebno. V tem času so odsotni od doma, kar zelo vpliva tudi na njihovo zasebno življenje. Pogodba o zaposlitvi za vojake je za določen čas in se lahko podaljšuje do 45. leta starosti, kar je glede na druge javne uslužbence posebnost. Vojak službo opravlja pod velikimi

fizičnimi obremenitvami, saj delo opravlja z bojno opremo. Osnovna bojna oprema tehta 13 kilogramov. Čelada, zaščitni jopič, zaščitna maska, inženirska lopatka, avtomatska puška brez streliva, oprema za nošenje drugega bojnega tovora. Vojak torej opravlja naloge pod stalno obremenitvijo – če štejemo še vse skupaj drugo – najmanj 15 kilogramov. Vojak naloge opravlja pod nenehnim stresom, v nevarnem okolju, kjer je lahko zaradi neposrednih napadov z orožjem ali minsko eksplozivnimi sredstvi ogroženo njegovo življenje, v vseh klimatskih in vremenskih pogojih, pogosto brez možnosti zaščite pred vremenskimi vplivi, poleg tega pa za daljše obdobje dela in biva v skupini, kar onemogoča vsakršno zasebnost. Usposabljanje za izvajanje nalog se v veliki meri približuje pričakovanim razmeram delovanja in obremenitvam ter kot vrhunec usposabljanja vključuje premike enot s sočasnim delovanjem vseh oborožitvenih sistemov, tudi ponoči. Vojak ima v miru pooblastilo za uporabo smrtonosne sile, orožja pri opravljanju stražarske ali podobne službe, če ne more drugače zavarovati varovanega objekta, sredstev ali enote. V pomoč policiji pri širšem varovanju državne meje lahko vojak izvršuje določena pooblastila, ki so značilna za policijo. Med opravljanjem nalog na mednarodnih operacijah in misijah v tujini ima vojak pooblastila v skladu s pravili delovanja na operaciji ter odločitvijo Vlade Republike Slovenije, ta pooblastila pa lahko zajemajo večino pooblastil, ki jih v Republiki Sloveniji izvaja policija ter tudi drugi državni organi. Slovenska vojska je takšna pooblastila dejansko že izvajala v okviru svojih mednarodnih operacij in misij. Pri tem vojak naloge, ki vključujejo takšna pooblastila, izvaja v razmerah, v katerih zaradi nestabilnosti in nevarnosti policija ne more ustrezno upravljati teh nalog. V vojni ima vojak pooblastilo za uporabo smrtonosne sile za izvršitev nalog v skladu z mednarodnim pravom oboroženih spopadov. Ob tem je pomembno, da bojno delovanje od vstopa Republike Slovenije v Nato ni več omejeno zgolj na obrambo zemeljske celovitosti in neodvisnosti Republike Slovenije, ampak se bojno delovanje v okviru kolektivne obrambe izvaja na ozemlju katere koli članice Nata. Obstaja torej možnost, da Slovenska vojska bojno deluje tudi v vojni, ki se neposredno ne odvija na ozemlju Republike Slovenije in zato niti posredno ne vključuje drugih državnih organov Republike Slovenije. Ta posebnost je pomembna pri vrednotenju delovnih mest, saj je dokaj razširjeno prepričanje, da bo v primeru vojne v vsakem primeru uvedena splošna vojaška obveznost ter da bodo v vojni sodelovali vsi državni organi in je posledično treba na vrednotenje poklica vojaka pogledati samo s stališča izvajanja nalog v miru.

Poročnik mora izpolnjevati podobne pogoje za poklicno opravljanje vojaške službe kot vojak, delati v enakih pogojih ter pod podobnimi fizičnimi obremenitvami. Ima enaka

pooblastila kot vojak, pri čemer pa odreja izvrševanje danih pooblastil za vod. Poleg temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja mora opraviti tudi šolo za častnike. Poročnik poveljuje vodu do 40 pripadnikov. Zaradi odgovornosti za svoje podrejene je poročnik pod večjim psihičnimi pritiskom kot vojak; poročnik načrtuje, organizira, vodi in nadzira delo v vodu. Osnovni princip poveljevanja Slovenske vojske je poveljevanje na podlagi poslanstva, kar pomeni, da poročnik v okviru dobljene naloge samostojno išče in implementira taktične rešitve v skladu z doktrino in strokovnimi standardi. Odgovoren je za usposobljenost voda ter za zakonito izvrševanje nalog voda ne glede na vrsto delovanja. V boju načrtuje, organizira in vodi ognjeni sistem voda s pridanimi podpornimi sistemi. Odgovoren je za dobrobit podrejenih ter za njihova ravnanja v okviru poveljniške odgovornosti. Glede na obseg Slovenske vojske je vod pogosta enota, ki se samostojno napoti na mednarodne operacije in misije ter se umesti v okvir višje tuje enote. Poročnik je tako v takšnem primeru neposredno podrejen tujemu poveljniku ter izvaja naloge v skladu z ukazi tega poveljnika. Pri tem mora biti pozoren na razlike v pooblastilih in omejitvah, ki so v med različnimi vojskami različne in ne sme izvajati nalog, ki bi presegale pooblastila ali omejitve, dodeljene Slovenski vojski.

To sem povedala zaradi tega, ker hočem argumentirati primerljivost, ki je bila vzpostavljena v letu 2007 oziroma 2008 med pripadniki Slovenske vojske in slovensko policijo. In tukaj moram vzeti tudi v bran pripadnike Slovenske vojske, ker je bilo rečeno, koliko jih je na bolniški, in povedati podatke samo za zadnji teden: 14. 11. je bilo 116 pripadnikov v bolniški od 6 tisoč 955, 15. 11. – 82, 16. 11. – 60, 17. 11. – 69, 18. 11. – 42. Povprečno pravijo, da je ta številka okoli 60 pripadnic in pripadnikov. In ni res, da niso motivirani, kljub vsemu s čimer se srečujejo in za kar jaz vseeno upam in mislim, da danes smo tukaj, da izboljšamo njihov položaj, ne pa da si očitamo, kaj je kdo v preteklosti naredil ali ni naredil.

Glede naših predlogov. V uvodu sem podrobno predstavila, pa vseeno še enkrat. Predlagali smo že spremembe Zakona o javnih uslužbencih. Predlagali smo, da se vojakom po izpolnitvi 45. leta starosti ob zagotovitvi zaposlitve v okviru državne uprave, zaposlitev za določen čas transformira v zaposlitev za nedoločen čas. Predlagali smo spremembo Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, da se vojakom po izpolnitvi 45. leta starosti ob zaposlitvi v državni upravi ohrani dosežene plačne razrede. In oba predloga sta bila s strani pripravljavcev zakonov, to je Ministrstva za javno upravo, sprejeta in zakona po naših podatkih čakata na začetek pogajanj s sindikati. S temi predlaganimi rešitvami bi dopolnili sosledje pravic, ki jih imajo že sedaj vojaki v zvezi s prenehanjem opravljanja vojaške službe v

določeni starosti in jim zagotovili tudi ustrezen socialni status tudi po tem obdobju.

In če izpostavim samo najbolj temeljne rešitve predloga novega Zakona o obrambi in novega Zakona o službi v Slovenski vojski.

Zakon o obrambi se v delu, ki določa prenehanje delovnega razmerja na obrambnem področju zaradi izpolnitve pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine, usklajuje z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Pripadniki Slovenske vojske bi bili izenačeni z drugimi poklici, s policijo, v kateri se omogoča poklicno upokojevanje, in sicer na način, da jim delovno razmerje na obrambnem področju preneha do konca leta, v katerem dopolnijo pogoje za starostno pokojnino. To pomeni, da se bodo pripadniki Slovenske vojske prostovoljno odločali, ali se bodo poklicno upokojili ali pa bodo delo nadaljevali do izpolnitve pogojev za starostno pokojnino. V zakonu bodo predlagani dodatki k plači zaradi prepovedi, ki veljajo za vojake, to je glede prepovedi stavke in glede prepovedi političnega delovanja. Verjamem, da tukaj ne bomo našli skupnega jezika s predstavniki sindikatov, ki pa si želijo, da bi v vojski lahko tudi stavkali, ampak takega primera v primerljivih vojskah ni.

In kar se tiče predloga novega Zakona o službi v Slovenski vojski. Pravice vojakov glede dodatka na stalnost in pripravljenost bomo izenačili s pravicami policistov, ki so bile predlagane v spremembah Zakona o organiziranosti in delu v policiji. Dodatek na starost naj bi se tako povečal na 0,5 %, pripravljenost na delovnem mestu in v drugem kraju naj bi znašala 50 %, na domu pa 20 %. Predlagan bo dodatek v višini 10 % plače za tiste, ki bodo sklepali pogodbe za določen čas. To je bilo že v dosedanjem zakonu, a ga je Zakon o sistemu plač v javnem sektorju povozil. Dopolnjene bodo tudi rešitve glede celostne skrbi za pripadnika; poleg že sedaj zagotovljenih pravic bomo omogočili vojaškim osebam tudi odkup stanovanj po določenem obdobju. Prav tako bodo pravice družinskih članov ob smrti ali invalidnosti vojaške osebe zaradi opravljanja vojaške službe usklajane s pravicami policistov. Kar se tiče stalne sestave Slovenske vojske in zaposlovanja ... Ja, trenutno imamo zaposlenih 6 tisoč 955 poklicnih pripadnikov. V zadnjem letu smo do sedaj zaposlili 192 poklicnih pripadnikov in pričakujemo, da bomo do konca leta dosegli število tam okoli 220 do 240 pripadnikov. Če pogledamo glede na vloge – konec leta 2015 je 736 vlog za zaposlitev bilo danih. Sklenili smo 265 zaposlitev. Iz vojske je odšlo 381 kandidatov. Do konca 2016 predvidoma bomo imeli 620 vlog in sklenili do 240 pogodb za zaposlitev, kar seveda pomeni, da v Slovenski vojski se ne more zaposliti vsak, da mora ustrezati določenim pogojem; najbolj zahtevni so tudi zdravstveni pogoji. Ampak vseeno, mi smo v tem času ... Ena izmed mojih prvih stvari je bila, da sem oblikovala posebno delovno skupino,

katero vodi načelnik, sestavljeno iz predstavnikov Slovenske vojske in tudi upravnega dela ministrstva, da pogledajo, kaj vse je možno narediti na tem, da omogočimo čim več kandidatom, da se zaposlijo v Slovenski vojski. In mi smo dvignili starostno mejo kandidatov za vojaka s 25 na 27 let. Možnost podpisa pogodbe o zaposlitvi za poklicne vojake za 10 let in s tem pridobitev izplačila nagrade petih povprečnih bruto plač v Republiki Sloveniji. Zaposlujemo tudi zainteresirane vojake iz vrst PSVR. Zmanjšali smo trajanje selekcijskih postopkov – od vloge kandidata do podpisa pogodbe traja največ 30 do 60 dni. Izvajali smo dodatne intervjuje ob odhodi; z vsakim pripadnikom, ki želi zapustiti delovno razmerje, se posebej osebno pogovorimo. Uveljavljeno je bilo neposredno ciljno zaposlovanje vojakov. Znižali smo zahteve za podaljšanje pogodb o zaposlitvi. Podaljšujemo pogodbe v odvisnosti od službenih ocen z namenom izplačevanja nagrad ob podaljšanju skladno z uredbo. Ohranjamo vojake po 45. letu v sistemu Slovenske vojske kot civilne uslužbenec oziroma vojaške uslužbenec. Spremenjene so karijerne poti vojakov. Zaposlujemo na začetne dolžnosti brez predhodnega opravljanja nalog v pehoti. Razporejamo vojake ob upoštevanju njihovega interesa in izobrazbe, skladno seveda s potrebami Slovenske vojske, in v relativno kratkem času – v 10 dneh po pozitivno izdanem zdravniškem spričevalu – se podpisujejo tudi pogodbe o zaposlitvi z vsemi kandidati za vojake.

In za promocijo, kot je bilo rečeno, da namenjamo milijone ... V mojem času, v letu 2015 smo za promocijo namenili 73 tisoč 703 evra, v letu 2016 – 112 tisoč 963. Ampak če vse to ocenjujete, da je v milijonih evrov, potem bom pohvalila svoje sodelavke in sodelavce, ki to sami delajo, da res opravljajo zelo zelo dobro delo.

Ampak zaključek vsega skupaj je, da če hočemo dobiti dovoljšnje število zaposlenih v Slovenski vojski, da je verjetno res največja ovira plača, poleg seveda vseh ostalih omejitev in težkih pogojev dela. In da si je treba prizadevati za dvig plač, primerljivo s policisti.

In glede Karitasa Vojaškega vikariata, kar je bilo danes velikokrat povedano. Karitas je bil ustanovljen v letu 2012. Že v letu 2013 so razdeljevali pakete, v letu 2014. Pa verjamem, da razdelitve teh paketov niso bile deležne tolikšne pozornosti v parlamentu, kot je ta danes, ampak sočustvujem z njimi. Poleg tega imamo še druge vrste pomoči pripadnikom, če zanje le zaprosijo, in s tem bomo nadaljevali tudi v prihodnje. Upamo pa, da bomo izboljšali tudi njihov položaj.

Bila so vprašanja, kakšni so bili izvedeni ukrepi za zmanjšanje upravnega dela v preteklih letih. Ministrstvo za obrambo, pa tudi to sem že velikokrat povedala, je v upravnem delu že vrsto let zmanjševalo število zaposlenih in od leta 2009 dalje ni prekoračilo dovoljenega števila

zaposlenih, določenega s skupnim kadrovskim načrtom. V nekaterih letih je bilo število celo manjše od dovoljenega števila zaposlenih. Skladno z omejitvami se je v obdobju od 31. 12. 2009 do 22. 11. 2016 število zaposlenih na Ministrstvu za obrambo z organi v sestavi ... Tu moram povedati, da so v Ministrstvu za obrambo v sestavi tudi Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Obveščevalno varnostna služba, dva inšpektorata in da je to treba šteti v ta delež zaposlenih. In ko smo na eni izmed sej odbora debatirali, smo povedali, da po Natovi raziskavi v primerjavi z drugimi državami smo popolnoma primerljivi, ampak vseeno. Se pravi, število zaposlenih v ministrstvu z organi v sestavi brez Slovenske vojske se je zmanjšalo za 205 javnih uslužbencev, kar znaša 15,4 % oziroma v povprečju 2,6 % na leto. Pretežni del navedenega zmanjšanja se nanaša na ožji upravni del, med tem ko se število zaposlenih v organih v sestavi v upravnem delu, ki sem jih našela, v tem obdobju ni bistveno spremenilo. Z vidika števila zaposlenih v ožjem upravnem delu ugotavljamo zmanjšanje za dobrih 30 %. V letu 2009 je bilo v upravnem delu brez organov v sestavi zaposlenih tisoč 82 uslužbencev, skladno z metodologijo štetja po kadrovskem načrtu je skupaj s pripravniki na današnji dan zaposlenih 737 javnih uslužbencev. In masa za plače za upravni del se je – razen v letu 2016 zaradi migrantske krize – vseskozi zmanjševala. Vseeno pa glede na sprejeti Zakon o ukrepih na področju plač in drugih stroškov dela za leto 2016 in drugih ukrepov v javnem sektorju pomeni za Ministrstvo za obrambo povečanje stroškov dela v finančnem načrtu za 2017 v skupni vrednosti slabih 5 milijonov evrov in od tega za Slovensko vojsko za več kot 3,7 milijona evrov in za upravni del nekaj več kot 800 tisoč evrov. V decembru 2016, se pravi naslednji mesec, bo napredovalo tisoč 588 delavcev Ministrstva za obrambo, za kar se bo povečala masa za plače za 2,26 milijona evrov, od tega je v tej številki tisoč 414 pripadnikov Slovenske vojske. Masa za plače se poveča za 1,98 milijonov evrov ter 164 delavcev v upravnem delu ministrstva. Poleg napredovanja ima pozitiven finančni učinek na maso za plače v letu 2017 tudi sprememba plačne lestvice, ki je bila uveljavljena s septembrom letošnjega leta. Dekompresija plačne lestvice pomeni povečanje stroškov dela na Morsu za 2,3 milijone evrov, od tega za Slovensko vojsko za 1,8 milijona evrov ter v upravnem delu za dobrih 500 tisoč evrov.

V razpravi smo se dotaknili naborniške vojske. Odločitev o poklicni vojski je bila sprejeta v preteklosti. V letu 2003 smo zaključili z obveznim služenjem vojaškega roka. Seveda Ministrstvo za obrambo danes spremlja ureditve v drugih državah, tudi spremembe, ki jih te države uvajajo. Mi delamo vse, da se čim več kandidatov prijavi na prostovoljno služenje vojaškega roka. Zagotovo pa verjamem, da bo aktualen v prihodnjem obdobju tudi razmislek – vendar za to se morajo odločiti državljanke in

državljeni Republike Slovenije – o načinu služenja vojaškega roka. In če povem samo glede prostovoljnega služenja vojaškega roka. Bilo je uvedeno leta 2004 kot pravica vseh državljanek in državljanov in predstavlja seveda pomemben segment pri zaposlovanju v stalno sestavo Slovenske vojske in tudi pri zagotovitvi kadrov za pogodbeno rezervo. V letu 2015 je bilo napotenih 74 kandidatov; uspešno jih je zaključilo 52, od tega se je zaposlilo v Slovenski vojski 16 kandidatov. V letu 2016 je bilo napotenih 77 kandidatov, uspešno jih je zaključilo 21, 33 jih je še na služenju do 16. 12. Do zdaj so se izmed uspešno zaključenih zaposlili trije, 10 pa jih je še v postopku zaposlitve. Od leta 2012 naprej je zaznati bistveno zmanjšanje interesa mladih za napotitev na prostovoljno služenje vojaškega roka, zato smo v letošnjem letu sprejeli tudi določene ukrepe za izboljšanje stanja. Število možnih napotenih kandidatov se številčno ne bo omejevalo, kot se je do zdaj. Število napotitev se bo povečalo z 1 na 3: v mesecu marcu, juniju in septembru. Število lokacij služenja se bo iz dveh – trenutno dveh zaradi tega, ker smo že uvedli lokaciji tako v Vipavi kot Novem mestu, v preteklosti je bilo samo v Vipavi – razširilo še na Bohinjsko belo in Maribor oziroma na primerne enote, ki jih bo predlagala Slovenska vojska. Pripravlja se tudi sprememba Uredbe o prostovoljnem služenju vojaškega roka, da bi zopet nekoliko postopoma povišali tudi finančne prejemke tistim, ki se udeležijo prostovoljnega služenja vojaškega roka. Pripravljen je koncept, ki opredeljuje cilje in namene prostovoljnega služenja vojaškega roka, in verjamem, da lahko na eni izmed sej tudi to poročamo Odboru za obrambo.

In če pogledamo, vsako leto Slovenska vojska in uprave za obrambo seznanijo vse tiste, ki v tistem letu dopolnijo 18 let, z vojaško obveznostjo. V času izvajanja seznanitev od leta 2004 je bilo seznanjenih preko 140 tisoč mladih, od tega se je osebno udeležilo seznanitev 79,1 % tistih vseh, ki so obveščeni. V letu 2016 je bilo na seznanitev povabljenih 9 tisoč 318 vojaških obveznikov, osebno se jih je odzvalo 7088, kar je 76,1 %. Dogodki seznanitve pa so istočasno namenjeni tudi temu, da se promovira vse aktivnosti, vse kar dela Slovenska vojska, za to da pridobimo čim več kadra, in jim predstavimo tudi opremo, oborožitev in kakšen je poklic slovenskega vojaka.

In najpomembnejše, kar se mi zdi in kar bi tudi rada delila z vami, so zaključki Strateškega pregleda obrambe. In tukaj bi ponovila to, kar smo govorili na kateri izmed prejšnjih sej, mogoče ne danes, da stanje, v katerem se nahaja Slovenska vojska danes, ni le odraz zmanjšanja finančnih sredstev in odraz dela te vlade, temveč vseh preteklih. Zato je pomembno, da smo si v prihodnih ukrepih, ki jih bomo izvajali, edini oziroma enotni in da jih potem izvajajo tudi vse naslednje vlade.

In če samo na hitro preletim zaključke. Najprej glavni cilj Strateškega pregleda obrambe; če se ne motim, se ne motim, ste tudi vi predlagali, da naj se naredi Strateški pregled obrambe. Mi smo takrat povedali, da sprejem tega sklepa ni potreben, ker mi ga že delamo. In danes bi vas seznanila z rezultati. Glavni cilj Strateškega pregleda obrambe je predlagati ukrepe in aktivnosti, potrebne za zagotovitev obrambne sposobnosti Republike Slovenije skladno z nacionalnimi interesi in cilji na obrambnem področju, opredeljenih v Obrambni strategiji Republike Slovenije in Resoluciji o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2025. Strateški pregled obrambe podaja odgovore na vprašanje, ali organiziranost in delovanje obrambnega sistema ter obrambne zmogljivosti Republike Slovenije zagotavljajo odzivnost in sposobnost države za soočenje s prihodnjimi varnostnimi grožnjami in tveganji. Ocenjena je dosežena raven razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti glede na aktualne nacionalne obrambne ambicije, v povezavi z mednarodnimi zavezami ter deklariranimi zmogljivostmi. Strateški pregled obrambe je podlaga za usmerjanje nadaljnega razvoja obrambnega sistema in njegovih zmogljivosti, da bo sposoben učinkovitega delovanja v skladu s svojim poslanstvom. Ugotovitve in predlagani ukrepi predstavljajo izhodišče za dopolnitev normativnih in strateško razvojnih usmerjevalnih dokumentov. Ampak oprostite mi, nekateri očitki so bili, da delamo zopet nek pregled in neko resolucijo in nek dokument ... Vendar moderne vojske in menim da tudi moderna država morajo imeti jasno opredeljene cilje in se tudi razvijati v to smer. In zaključki strateškega pregleda so tako orodje meni kot tudi orodje načelnikom, da lahko naredimo tiste potrebne spremembe, ki jih je treba narediti v Slovenski vojski oziroma v Ministrstvu za obrambo, pa tudi pri spremembi zakonodaje. In sočasno s tem je nastajal tudi Zakon o obrambi in tudi Zakon v službi v Slovenski vojski, ki upošteva predloge Strateškega pregleda obrambe.

Če bi – glede na to, da je bilo danes govora tudi o tem – se dotaknila vseh navedb glede pripravljenosti Slovenske vojske. Obrambni sistem Republike Slovenije zagotavlja prehod v odzivanje na krizo na obrambnem področju in postopen prehod v vojno. Strateški pregled obrambe je opozoril na razkorak med doseženo in načrtovano ravnijo obrambne sposobnosti države. Nižja raven obrambne sposobnosti od načrtovane se odraža v omejenih zmogljivostih za delovanje v operacijah visoke intenzivnosti in pomanjkanje določenih mehanizmov za dvig odpornosti države proti novem oblikam groženj. Slovenska vojska zagotavlja pripravljenost sil za posredovanje pod okriljem EU in Nata, ter načrtovano raven pripravljenosti za odzivanje v primeru naravnih in drugih nesreč in sodelovanje pri zaščiti in reševanju. Prav tako je pripravljena v okviru svojih pristojnosti, da se po potrebi

vključi v izvajanje vseh varnostnih nalog. Slovenska vojska ima omejeno sposobnost za uresničevanje svojega poslanstva in dodeljenih nalog doma in zunaj nacionalnega ozemlja v zahtevnem obsegu v celotnem spektru bojnega delovanja. Obstoječi kadrovski in materialni viri ter njena raven vzdržljivosti ji otežujejo delovanje v najzahtevnejših bojnih situacijah in je zato njeno delovanje povezano z višjim tveganjem glede učinkovitosti izvedbe dodeljenih nalog in morebitnih žrtev, kar pa ne pomeni, da ne more sodelovati v drugih bojnih situacijah. Zaradi večletnega zmanjševanja izdatkov za obrambo Ministrstvo za obrambo ne more vzpostaviti vseh vojaških zmogljivosti v rokih, ki so opredeljeni z Resolucijo o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljenosti Slovenske vojske do leta 2025 in cilji zmogljivosti Nata 2013 za Republiko Slovenijo. Glede na projekcijo finančnih virov do leta 2020 Slovenija ne bo mogla narediti bistvenih pozitivnih sprememb v izgradnji obrambnih zmogljivosti za lastno obrambo ali sodelovanje v kolektivni obrambi v primeru vojaških groženj. In prav prekinitve pogodbe in nedobava vozil, kar sem prej povedala, je eno izmed najbolj zahtevnih finančnih zalogajev v prihodnjem obdobju. In glavni razlogi, o katerih je bilo tudi govorjeno, da pripravljenost in sposobnost za soočenje z bodočimi varnostnimi tveganji in grožnje v Republiki Sloveniji niso na načrtovani ravni, so: Prvič, znižanje finančnih sredstev za potrebe obrambe. Drugič, nepopolno uresničevanje političnih usmeritev, strategij in doktrin, katerih pomemben del je pogojen tudi za materialnimi viri. Tretjič, nedokončan projekt poklicne vojske, dopolnjene s pogodbeno rezervo. In četrtič, formalno nedokončanje in s tem tudi vsebinsko neuresničevanje Strateškega pregleda obrambnega resorja iz leta 2009. Ampak vse to je podkrepljeno z vrstami analiz in tudi z vrstami ukrepov. In če rečemo samo na hitro, glavni cilji nadaljnjega razvoja obrambnega sistema in obrambne sposobnosti Republike Slovenije, ki izhajajo iz ugotovitev Strateškega pregleda obrambo, so: Prvič, zagotovitev potrebnih obrambnih zmogljivosti države. Drugič, večja odpornost države in družbe pred varnostnimi grožnjami. Tretjič, izboljšanje pripravljenosti, vzdržljivosti Slovenske vojske. In četrtič, uresničevanje skupnih ciljev in zavez v okviru EU in Nata. In tako so ključni: znatno povečanje obrambnega proračuna s predvidljivo dinamiko, konsistentnost uresničevanja lastnih zavez, odločitev in usmeritev, ki izhaja iz sprejetih strateških in planskih dokumentov – se pravi, ko bomo začrtali pot, se je moramo tudi držati, ne tako kot je bilo v preteklosti in se to ni delalo –, celovit pristop pri zagotavljanju potrebnih sistemskih pogojev za delovanje poklicne vojske in sposobnost odzivanja na nove potencialne varnostne grožnje in izzive. Vse to bomo predstavili tudi Ministrstvu za finance. S sodelavci imam v naslednjem tednu organiziran sestanek z ministrico za finance.

Seveda je na eni strani tema, kako izboljšati socialni status pripadnikov in pripadnic Slovenske vojske, na drugi strani pa tudi, kako poiskati pot naprej. Vse to je podkrepljeno tudi s številskimi, ki so potrebne za to, da v naslednjem obdobju, ko bomo v tem času dogovorili tudi cilje zmogljivosti za prihodnje obdobje – se pravi to, kar moramo uresničiti v sklopu zaveze Nata –, bo razvidno tudi, koliko sredstev potrebujemo v tem obdobju, da bomo lahko tudi storili. In upam, da bodo vse prihodnje vlade se potem te začrtane poti tudi držale. Verjamem pa, da bomo to pot začrtali v letu 2017, v letu 2018, pa tudi že prišli k izvedbi posameznih dejanj.

Bila so vprašanja glede statusa vojakov po 45 letu. Tudi to sem tukaj že velikokrat izpostavljala, pa zdaj ... / oglašanje iz dvorane/ Kako prosim? / oglašanje iz dvorane/ Ja, že obstoječe rešitve ... Mogoče se moram opravičiti zaradi tega, ker berem. To so podatki, na katere moram jaz zelo paziti, da ne bi potem kdo rekel, da sem prebrala napačen podatek. Nekateri lahko navajajo kar tako, kar se kje prebere v kakšnem časopisu. Pravice vojakov, ki zaradi dosežene starosti 45 let ne morejo podaljšati pogodbe o zaposlitvi v Slovenski vojski, so dokaj celovito urejene s sedanjim Zakonom o obrambi in z Zakonom o službi v Slovenski vojski. Na podlagi navedenih predpisov, že sedaj so jim zagotovljene naslednje pravice: Pravica do razporeditve na ustrezna dela v ministrstvu ali drugem državnem organu. Če v ministrstvu ali drugem državnem organu ni prostih del iz prejšnje alineje, ima vojak pravico do usposobitve za civilni poklic in pravico do odpravnine, če je delal na ministrstvu najmanj 15 let. Pravica do usposobitve za civilni poklic obsega pokritje stroškov šolanja ali prekvalifikacije oziroma dokvalifikacije ali druge vrste usposabljanja, ki traja največ 3 leta po dopolnitvi 45. leta starosti. Če vojak odkloni razporeditev iz predhodne alineje, mu po izteku pogodbeno dovoljenega roka ne pripada pravica do usposobitve za civilni poklic in ne pravica do odpravnine. Naslednje. Če v ministrstvu ali drugem državnem organu ni prostih del, na katere bi bil lahko razporejen vojak, ki se po izteku pogodbe o zaposlitvi ne želi usposobiti za civilni poklic s šolanjem ali prekvalifikacijo, se lahko zaposli pri katerem koli delodajalcu. Vojak ima v tem primeru pravico do odpravnine, delodajalec, ki zaposli takšnega vojaka za najmanj 5 let najkasneje v enem letu po prekinitvi pogoje na ministrstvu, ima pravico do povračila prispevkov iz plač in na plače v breme ministrstva za prva tri leta zaposlitve oziroma za 5 let, če vojaka zaposli za 10 let. Vojak se z ministrstvom lahko dogovori, da poleg odpravnine takoj po prekinitvi pogodbe o zaposlitvi na ministrstvu prejme še enkratni znesek sredstev, ki bi jih ministrstvo izplačalo delodajalcu v petih letih kot povračilo prispevkov iz plače in na plačo, ki bi zaposlil vojaka. V tem primeru vojaška oseba ne more zahtevati od ministrstva dodatnih pravic niti preusposobitve

za civilni poklic. Do sedaj se zaradi majhnega števila takšnih vojakov problematika ni posebej izpostavila, saj je bilo možno vsem vojakom, ki so to želeli, urediti prerazporeditev na druga delovna mesta v okviru ministrstva ali drugih državnih organov. Pravice vojakov, ki jim Slovenska vojska zaradi starosti 45 let ne more podaljšati pogodbe o zaposlitvi, so sistemsko načeloma v redu, ustrezno urejene, saj določajo sosledje pravic, ki vojakom omogočajo iskanje druge zaposlitve pod ugodnejšimi pogoji, kot veljajo na trgu dela. Dosedanje izkušnje pa vseeno kažejo na potrebo, da se obstoječe rešitve v določenih delih dopolni. In v okviru prenove uslužbenske zakonodaje v javnem sektorju, sem že navedla pa bom še enkrat, si trenutno prizadevam uveljaviti rešitve, ki bi vojakom, ko dopolnijo zakonsko določeno starost, omogočile ob razporeditvi na delovna mesta na ministrstvu ali v drugem državnem organu transformacijo delovnega razmerja za določen čas v delovno razmerje za nedoločen čas, brez javnega natečaja ali objave. In v okviru predvidenih sprememb Zakona o sistemu plač v javnem sektorju poskušamo odpraviti tudi anomalijo, ko vojaki ob prerazporeditvi na drugo delo ali v drugo plačno skupino izgubijo vsa napredovanja v plačnem razredu. Ampak tudi o tem bomo, verjamem, da v okviru Zakona o obrambi in Zakona o službi v Slovenski vojski še veliko govorili.

Glede uniform. Jaz sem na eni izmed preteklih sej odbora že podrobneje pojasnila, na kakšen način potekajo nabave uniform, zaščitne opreme. Pa glede na to, da je bilo vprašanje, še enkrat. V letu 2011–2013, pogodba je bila sklenjena v letu 2011, je bilo dobavljeno 3 tisoč 500 kompletov nove bojne uniforme v vrednosti 5,5 milijona evrov in popolnitev manjkajočih artiklov v vrednosti 800 tisoč evrov, skupaj 6,3 milijona evrov. V letu 2014 je šlo za popolnitev manjkajočih artiklov 750 tisoč evrov. V letu 2015 je bilo dobavljeno ... V letu 2015 in v začetku 2016 2 tisoč 300 novih bojnih uniform v vrednosti 4 milijone evrov in tkanina v vrednosti 500 tisoč evrov, skupaj 4,5 milijona evrov. In to se trenutno razdeljuje. Razdelitev dobavljene opreme in kdaj in na kakšen način je katera oprema razdeljena, je v pristojnosti vojske; imajo pravilnik in verjamem, da v sklopu tega delajo. Verjamem pa tudi, da bodo predlagali spremembe, če bodo smatrali, da je to tudi potrebno. V letu 2016 imamo sklenjen okvirni sporazum za obdobje 2016–2018 v vrednosti 11,6 milijona evrov. Naročeni so trenutno manjkajoči artikli za popolnitev v vrednosti 500 tisoč evrov. Dobava bo v roku dveh tednov, kar bo omogočilo tudi popolnitev opreme cca tisoč pripadnikov. V 2017 bo izvedeno naročilo v vrednosti vsaj 4,1 milijona evrov, to je tisoč 200 novih bojnih uniform plus za tisoč 800 pripadnikov tudi popolnitev manjkajočih artiklov. Naročilni listi po okvirnih sporazumih so že podpisani in dobava bo od januarja 2017 naprej. Se pravi, skupaj v tem mandatu za 5,7 milijona

evrov plus 4,1 milijona za 2017, se pravi skupaj 9,8 milijona evrov. In ko je bilo vprašanje glede kvalitete tkanine; v vseh navedenih letih ni bilo s strani Slovenske vojske izkazane nobene reklamacije dobavljenih artiklov nove bojne uniforme vključno z obutvijo, iz česar predvidevamo, da so bili dobavljeni artikli skladni z zahtevami naročnika in da so se pri uporabi obnašali skladno s pričakovanjem. Ampak vendar, glede na to, kaj pa je povedano v javnosti, da gramatura tkanine, nabavljena v preteklosti, ne prinaša zadostne obstojnosti za pričakovano obdobje, so bili v letu 2015 že izvedeni nakupi z novo, drugačno gramaturo tkanine, za katero pričakujemo, da bo izkazala primerno obstojnost. Ampak vedno, ko se pripravljajo katerokoli javno naročilo, ko se pripravljajo tudi vsi dokumenti, ki so v tem javnem naročilu, je skupina sestavljena tako iz pripadnikov Slovenske vojske kot tudi iz upravnega dela, in skupaj izvajajo potem tudi postopek.

Glede posodobitve voznega parka. Na podlagi detajlno izvedene analize voznega parka ministrstva, in sicer na področju zanesljivosti delovanja, stroškov uporabe in vzdrževanja ter izločanja vozil iz operativne uporabe, se pravi, govorim o rednih letnih odpisih, je ministrstvo v letu 2014 z investicijskimi dokumenti sprejelo strategijo postopne obnove voznega parka. V investicijskem dokumentu je bilo ocenjeno, da je mogoče s proračunskimi sredstvi, namenjenimi za uporabo in vzdrževanje obstoječih vozil, ravnati gospodarneje in učinkoviteje. In finančna sredstva za nakup novih vozil tako za potrebe Slovenske vojske kot upravnega dela ministrstva za obrambo, razen za URSZR, so bila zagotovljena s prodajo nepotrebne nepremičnega in premičnega premoženja, za potrebe URSZR pa delno iz rednega proračuna, delno pa tudi iz evropskih sredstev. V obdobju 2014–2016 je bilo trajno izločenih iz uporabe več kot 310 različnih vozil, ki so bila skoraj v celoti prodana na javnih državah. Postopno zmanjševanje oziroma racionalizacija voznega parka je bila predvidena tudi v investicijskem dokumentu. Tako je bilo v letih 2015 in 2016 na podlagi sklenjenih okvirnih sporazumov naročenih skupaj 189 vozil v skupnem znesku 3,1 milijona evrov; 2,35 milijona evrov v 2015 in v 2016 750 tisoč evrov, in sicer: 102 vozili za Slovensko vojsko – 60 vozil renault megane, 5 opel insignia, 25 citroën berlingo, 12 renault trafic –, v celoti poplačano iz namenskih postavk, 5 vozil za potrebe diplomatskih predstavništev v tujini, v celoti plačano iz namenskih postavk, 31 vozil za potrebe URSZR – 15 vozil renault megane, 1 vozilo opel insignia, 15 renault trafic – megane je plačan iz rednega proračuna, insignia iz namenskih sredstev, trafic pa iz evropskih sredstev –, in 51 vozil za potrebe upravnega dela ministrstva, večino za vozni park ministrstva: 35 vozil renault megane, 8 opel insignia, 2 citroën berlingo – upam, da govorim prav, kar se tiče izgovarjave posamezne vrste

avtomobila –, 2 vozila renault trafic, 2 beemveja za protokolarne potrebe, 2 električna renault zoe, in v celoti smo jih plačali iz namenskih postavk in ta vozila koristijo tudi pripadniki Slovenske vojske. Prihranki in drugi pozitivni učinki so bili doseženi že v času izvajanja projekta; jaz verjamem, da so tudi na televiziji pokazali, v kakšnem stanju so bili avtomobili. Zmanjšali so se stroški popravil in vzdrževanja, nova vozila so v garanciji od 4 do 6 let in praktično v tem času ne bo treba zagotoviti sredstev za popravilo. V preteklosti so bili ti stroški na letni ravni tudi nad tisoč evrov. Stroški osnovnega vzdrževanja, servisa so minimalni. Zmanjšala se je povprečna poraba goriva za 30 %. Drugi prihranki so še: zmanjšanje števila tehničnih pregledov, ker v prvih treh letih ni treba izvajati tehničnih pregledov, zmanjšanje potreb po pnevmatikah in akumulatorjih – z nakupi novih vozil so bili dobavljeni tudi kompleti zimskih pnevmatik –, povečala se je varnost pripadnikov Slovenske vojske in zaposlenih iz upravnega dela ministrstva pri uporabi službenih vozil, pa tudi drugih udeležencev v prometu, pri nakupu vozil so bile dosežene tudi ugodne cene, kar znaten popust glede na uradno veljavne cenike.

In kar se tiče vozil beemve. Vozili, ki smo ju uporabili za te namene, to je bil audi A6, bila sta, sta bila stara 10 in 11 let, nezanesljiva in na njiju je bilo v zadnjih letih veliko okvar in stroški popravil so bili letno tudi nad 5 tisoč evrov. Vozilo A6, ki so ga uporabljali ministri v zadnjih 11 letih, to je 6 ministrov, ima prevoženih 345 tisoč kilometrov. Vozila so bila nabavljena prek skupnih javnih naročil oziroma razpisa Ministrstva za javno upravo. Vozila so namenjena tudi za protokolarne namene in temu primerno so tudi opremljena. In tudi tukaj se bodo glede na to, koliko je bilo potrebno za njihovo vzdrževanje, izkazali veliki prihranki. Pa z veseljem se temu avtomobilu tudi odpovem, če mislite, da ne samo moja varnost ampak tudi tistih, ki me vozijo, je lahko pod vprašajem.

Kar se tiče dveh električnih vozil renault zoe. Vozili se bosta uporabljali v skupnem avtoparku ministrstva predvsem za kurirske namene. Cene enega vozila je 25 tisoč evrov, s tem da bo Eko sklad povrnil cca 6 tisoč 500 evrov in ocenjujemo, da se bo ta investicija glede na ocenjeno število prevoženih kilometrov povrnila v štirih letih.

In glede na to, da imam še čas, bi vseeno izkoristila tudi, da bi vam predstavila ključne dosežke Slovenske vojske v letu 2016, kar je pripravil načelnik z generalštabom glede usposabljanja. V letu 2016 je Slovenska vojska v primerjavi z letom 2015 povečala realizacijo skupnega števila mednarodnih aktivnosti za 10 % in tako prek kolektivnih usposabljanj in vaj prispevala k dvigu interoperabilnosti poveljstev in enot Slovenske vojske.

V letu 2016 smo prvič povezali nacionalno vajo Slovenske vojske Adriatic Strike z Nato vajo Ramstein Dust. Za potrebe

združenega usposabljanja smo uvedli zračne tedne, angleško Air Week z mednarodno udeležbo. Umestili smo tankovski vod v sestavo združenega vojaškega centra za usposabljanje in s tem bistveno dvignili stopnjo usposabljanja oklepni enot.

Glede izobraževanja. V šolskem letu 2015/2016 smo začeli z višjim štabnim šolanjem častnikov Slovenske vojske v povezavi z drugo bolonjsko stopnjo z javnimi izobraževalnimi zavodi. In v šolskem letu 2016/2017 smo začeli tudi z višjim šolanjem za podčastnike v povezavi z javnim izobraževalnim zavodom.

Glede izgradnje zmogljivosti. Slovenska vojska je v letu 2016 uspešno zgradila zmogljivost materializirane bataljonske bojne skupine kot samostojne in samozadostne zmogljivosti, ki je oblikovana za določeno časovno obdobje in usposobljena za delovanje v celotnem spektru bojnega delovanja, z izjemo specialnega. V začetku leta 2016 je pristojno Nato poveljstvo izvedlo preverjanje pripravljenosti in certifikacijo zmogljivosti prenosljive enote za helikoptersko medicinsko evakuacijo MEDEVAC. Zmogljivost je v letu 2016 vključena v sestavo Nato sil za hitro posredovanje.

Šola za usmerjevalce združenega ognja. V letu 2016 je certificirana regionalna šola AGOS in s tem dosežena zmogljivost usposabljanja usmerjevalcev združenega ognja. Izvedli smo že prvi regionalni tečaj šole z mednarodno udeležbo.

Zmogljivosti JRKBO. Slovenska vojska je v letu 2016 izgradila tudi posamezne module, ki so namenjeni oblikovanju bataljonske zmogljivosti JRKBO. In glede vzdrževanja zgrajenih zmogljivosti, kot je skupina protiminskih potapljačev, vod NUS in podobno; tudi to je bilo narejeno.

Kar se tiče mednarodnih operacij in misij. Slovenska vojska je tekom leta 2016 vseskozi uspešno delovala v 11 mednarodnih operacijah in misijah. Trenutno število pripadnikov na mednarodnih operacijah in misijah je 314. Ladja Triglav se je sredi aprila vrnila po 4 in pol mesečnem delovanju v operaciji EUNAVFOR Mediteran oziroma Sophia. Marca 2016 je Slovenija povečala število pripadnikov v EUTM Mali, kar je bil odziv na prošnjo Francije za aktivnejše sodelovanje držav v boju proti terorizmu. Maja 2016 smo v KFOR povečali število pripadnikov v skupinah za povezavo s 6 na 9 in s tem zadostili zahtevam poveljnika KFOR zaradi tega, ker se tukaj preoblikujejo sile. Oktobra smo uspešno zaključili tudi z delovanjem helikopterja. Junija 2016 je častnik Slovenske vojske prevzel vodenje povezovalne pisarne Nato v Skopju, kar menimo, da je zelo, zelo velik uspeh. In tudi na takšen način smo izpolnili nekako zavezo, ki smo jo dali Makedoniji, da bo Slovenija pomagala tudi pri pridobivanju funkcij, kjer lahko potem pomaga pri svetovanju, kako naj Makedonija razvija svoje sile. V letu 2016 smo

uspešno načrtovali in pričeli sodelovati v novi mednarodni operaciji misije v iraškem Kurdistanu s šestimi predstavniki. Sodelujemo pri usposabljanju iraških pešmerg.

Kar se tiče zaščite in reševanja, izvajanja nujne medicinske pomoči: kar 150 posredovanj skupno. V 2016 je bilo prepeljanih 322 ponesrečencev. Glede reševanja v gorah: 179 posredovanj v letu 2016, govorim za določeno obdobje. Gašenje: 23 posredovanj – helikopter Bell 412 s Kugarjem in z letalom PC-6 –, skupno 120 ur in 50 minut naleta, odvrženo 900 tisoč kubikov vode. In Slovenija Transplant: 10 prevozov v letu 2016 z letalom Falcon. V zadnjem obdobju je treba povedati, da Slovenska vojska skoraj v celoti pokriva helikoptersko nujno medicinsko pomoč na Brniku zaradi tega, ker je Slovenska policija svoje sile preusmerila v Maribor oziroma nekaj časa so imeli svoje helikopterje tudi v remontu.

Kar se tiče pomoči pri obvladovanju migrantske krize. Slovenska vojska je v letu 2016 na podlagi Zakona o obrambi in sklepov Vlade nadaljevala s podporo državnim organom, ki so nosilci izvajanja posameznih aktivnosti v zvezi z obvladovanjem migrantske krize. In tudi trenutno Slovenska vojska nudi pomoč v manjšem obsegu. Trenutno za Ministrstvo za notranje zadeve zagotavljamo 13 patrulj za varovanje državne meje v dveh izmenah po 12 ur v režimu 24/7. In za Civilno zaščito zagotavljamo zmogljivosti, ki jih Civilna zaščita vzdržuje za morebitno ponovno potrebo.

Tako. Jaz menim, da sem v teh parih minutah vseeno uspela povedati in odgovoriti na vprašanja, ki so bila izpostavljena. Predvsem pa verjamem, da sem slovenski javnosti, kolikor pač gledalci gledajo naš prenos, glede na to, da med poslanci vseeno ni tako velikega interesa, predstavila delo Slovenske vojske in da bodo realno presodili vse, kar se govori, kar se piše. Predvsem pa, da bomo imeli tudi podporo javnosti, ki bo še kako potrebna ne samo tej vladi ampak tudi vsem prihodnjim za to, da usmerjamo razvoj Slovenske vojske v tisto smer, ki je zanjo tudi nujno potrebna. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Izvolite, proceduralno, gospa Anja Bah Žibert.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Hvala lepa.

Jaz sem ministrico to uro dobro poslušala. Prvič, ministrica, ni res, da nekateri govorimo na pamet zato, ker govorimo kar nekaj v tri dni. Nekateri rabite listke, drugi jih ne rabimo. Govorimo podatke, s katerimi smo seznanjeni tako ali drugače ... /oglašanje iz klopi/ Je postopkovno in prosim, da mi pustite, da do konca povem. Da do konca povem! In zato prosim, predsedujoči, da ministrico opozorite na to, da če nekdo govori na pamet, da to ne pomeni, da govori kar nekaj v tri krasne. Je pa res, ministrica, da niste odgovorili niti na eno vprašanje. Govorili ste vse drugo. Govorili ste o tem, kaj dela slovenski

vojak. In res je, vse to dela in verjetno še kaj več. Ampak s tem ste pljuvali v lastno skledo. Kajti ne zagotavljate jim denarja, slišali smo pa pol ure vaše razprave, kaj vse mora delati slovenski vojak.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa. Seveda ne bom opozoril, ker je gospa ministrica temeljito odgovorila na vrsto vprašanj in ima pravico v okviru svojega časa, tako da ... Izvolite, proceduralno.

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): Predsedujoči, vi me niste poslušali. Ministrica je rekla, da bo ona brala, da ne bo govorila na pamet, zato ker tisti ki govorimo na pamet, govorimo kar nekaj tako, in da ona pač mora zadeve pa govoriti konkretno. In jaz si pač to ne dovolim. Jaz si to ne dovolim in pač nekdo ne more reči, da če nekdo govori na pamet, da zato govori kar nekaj v tri dni. To si tudi ministrica ne more dovoliti, ker natančno ve, da podatki prihajajo iz stanja v Slovenski vojski. In res je, formalno ministrica nima več kot enega državnega sekretarja. Ni pa povedala, kako je drugim dvignila plače skoraj na nivo državni sekretarjev in koliko takšnih ima zaposlenih ...

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Tole ni proceduralno. Je razprava ...

ANJA BAH ŽIBERT (PS SDS): ... nadaljujem naprej, povedala sem, kaj je moje proceduralno, da pač prosim, da ministrico opozorite, da tisti, ki govorimo na pamet, ne pomeni, da govorimo nekaj v tri dni. Tega si jaz ne dovolim. In zato jo morate opozoriti, predsedujoči. Vi ste dolžni zaščititi poslance. In sedaj ne vem, ali bodo drugci prvorazredni pa tisti, ki govorimo, drugorazredni, ali bo to nepomembno. In pač, vsak ima svoj način nastopa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Torej besedo ima gospod Žan Mahnič, predstavnik predlagatelja. Izvolite.

ŽAN MAHNIČ (PS SDS): Hvala, podpredsednik.

Najprej zahvala ministrici za to demonstracijo in pa dokaz, kako lahko je biti minister v vladi Mira Cerarja, da niti ne potrebuješ kakšnih kompetenc, potrebuješ support staff, ki ti na ministrstvu ali pa tukaj v Državnem zboru spremlja pet ur sejo, ti sproti piše odgovore, ti pripravi vse podatke, tajnica ti prinese kup papirjev in potem ti kot minister to samo prebereš. Skratka, vsi smo lahko ministri na tak način – od gospoda, ki upravlja s časom, do nas poslancev, do gospe strokovke, ki sedi tam zadaj. Toliko o naših ministrih.

Ministrica se je vprašala o dobronamernosti predlagatelja. Mi se lahko vprašamo o dobronamernosti ministrice. Mi stalno opozarjamo že dve leti, kaj vse je narobe, ministrica je s tistimi tremi, štirimi, kaj vse se

predlaga, rezultatov pa ni. In tako bo, dokler rezultatov ne bo, s tem samo, da bomo mi v prihodnje spremenili taktiko; po novem letu, če se stvari ne bodo izboljšale, ne bomo več prišli s priporočili pa z izrednimi sejami, ampak s konkretnimi predlogi v obliki zakonov.

Ministrica je dobro zmanipulirala, ko je dejala, da želimo prikazati Slovensko vojsko v slabem stanju. To sploh ni res. To sploh ni res. Mi vemo – vedno, ko smo do sedaj govorili o vojski, smo rekli, da so naši vojaki odlični, da pa niso sami krivi, da so pripadniki take vojske, ki ima oceno nezadostno. Niso sami krivi, da so izurjeni slabše od svojih kolegov, ker je program tak kot je, ker je program tak na podlagi finančnih sredstev. Saj slovenski vojaki ne odrejajo, koliko finančnih sredstev bo dobila Slovenska vojska in koliko kdo drug. In zanimiv je bil članek tukaj v Večerju: "Le zadovoljen vojak dobra promocija." Prebral bom citat bivše ministrice, sedaj tudi in prej članice Socialnih demokratov dr. Ljubice Jelušič: "Vojska je začela tehnološko nazadovati in moderne tehnologije niso več faktor privabljanja tistih mladih, ki so bili bolj tehnično usmerjeni in so v vojski videli prostor izpolnitve svojih želja po delu s tehniko. Pojasnjuje in poudarja, da je plača nesorazmerno nizka v primerjavi z energijo, ki jo je treba vložiti v službo v vojski. Povrh vsega je vojska vse manj prisotna v mirovnih operacijah, kjer predstavlja plača vojak trikratnik vojaške plače na domačih tleh. Pred leti so zaposlitev v vojski iskali tisti, ki so končali srednje poklicno izobraževanje tehničnih smeri. Po njih je sedaj na trgu dela veliko povpraševanje, vojska pa je s plačo, ki jo ponuja in dodatnimi izkušnjami, ki jih dobiš v času zaposlitve, postala nekonkurenčna."

Če je tukaj bivša ministrica rekla, da je vojska začela tehnološko nazadovati, ker moderne tehnologije niso več faktor ... Lahko se strinjamo, da je novi renault megane in pa nova insignia nek tehnološki napredek, da je tehnološko razvit – zagotovo bolj kot prejšnji modeli –, ampak verjetno ne v taki smeri, da bi te mlade inženirje in pa tehnike privabila v Slovensko vojsko. Če bi pa imeli mi drugačno opremo, drugačno opremo v smislu tehnološke izpopolnenosti, pa bi tudi zaradi tega marsikdo prišel. Pod črto, Slovenska vojska se sooča s finančnim, materialnim in pa kadrovskim problemom. O finančnem smo dosti govorili, o materialnem tudi, je pač posledica tega. Tudi o kadrih smo veliko govorili, zaradi tega se marsikdo ne odloči. Videli smo kako so ... To vam bom v ponedeljek poslal poslansko vprašanje, pa ne vam, kar Vladi, kakšen je odnos Vlade. Videli smo včeraj neko prezentacijo, kako so emblem oziroma kako so znak Slovenske vojske zlorabili – na polovico so dali znak Slovenske vojske, na polovico peterokrako rdečo zvezdo, simbol Teritorialne obrambe. Vi verjetno veste, načelnik, kakšen je bil simbol Teritorialne obrambe – ne eno in ne drugo. Ampak Vlada to mirno gleda. Prej je bila

omenjena tudi šola, štabna šola, Poveljniško-štabna šola. Ne vem, kakšen zgled dajejo ljudje, ki so tam: polkovnik Peček, polkovnik Zanoškar, polkovnik Jankovič, vse to so ljudje, ki niso nikoli pristopili na slovensko stran, ki so bili do konca v Jugoslovanski ljudski armadi. Tudi to je nek faktor, nek motivator. Kako lahko mi pričakujemo neke normalne poglede in pa vrednote slovenskega vojaka, če ima pa polkovnike v Slovenski vojski, celo brigadirja, ki niso nikdar pristopili na slovensko stran oziroma so prestopili po mejnem datumu? In tudi Ministrstvo za obrambo ne naredi kaj dosti za to, da bi se mednarodni ugled izboljšal.

Če sem prav seznanjen, vas ni bilo na zadnjem ministerialu, vas je nadomeščal gospod Bizjak. V Turčiji sem govoril z britanskimi poslanci, eden od njih je prišel, "Žan, jaz ne morem verjeti, kaj sem slišal iz ministeriala". Sem rekel, "kaj je pa bilo?" Je rekel, "tam je vaš sekretar nekako pojasnjeval, kakšna bo vloga Republike Slovenije oziroma vaše vojske na Baltiku, v Latviji. Navdušeni so bili, Republika Slovenija se bo angažirala. Potem je pa ta isti sekretar vse pokvaril s tem, ko je začel govoriti, da pa imamo sedaj težave, da ne vemo, kako bo s plačam, da ne vemo, kako se bo to zadevo opredelilo, ali bo to misija ali ne bo misija in kaj jaz vem, kaj še vse je govoril". Vsi so se vam smejali, gospod Bizjak pa o tem govorili. Če je do mene to prišlo, če mi je britanski poslanec to povedal, pa ni bil tam, potem vemo približno, kakšna je situacija.

Verjetno bomo, kot smo že rekli, počakali do konca decembra, da vidimo, kaj bo za mizo. Do konca leta bo še ena seja Odbora za obrambo glede tankov M-55 S, ki smo jo predlagali v Slovenski demokratični stranki, samo jo vložili mislim da danes oziroma včeraj, da se pogovorimo, kako je s tem. Sicer pa so poslani številni signali, tako javnosti kot tudi pripadnicam in pripadnikom Slovenske vojske, da je Slovenska demokratična stranka tista, ki opozarja na anomalije, ki so v sistemu, na anomalije, ki so v Slovenski vojski, da smo do sedaj prišli s predlogi za izboljšanje v obliki nekkih predlogov sklepov, tako Odbora za obrambo kot tudi Državnega zbora, da smo prišli s predlogom priporočil. Kaj več pa potem po novem letu, ko bo pa očitno, ker se pač ministrstvo ne zgane, treba predlagati stvari v obliki zakonov in pa na druge načine, če ne želimo, da nam sistem popolnoma kolapsira, da dobimo tudi druge, nove pripadnice in pripadnike, pa ne takšne, ki imajo omejitve, da ne smejo v klanec iti, kot mi je zadnjič rekel eden od brigadirjev. Do takrat se očitno stanje ne bo izboljšalo. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Torej, ostala nam je še minuta in nekaj sekund. Če želi še kdo se prijaviti za razpravo, seveda velja to tudi za predlagatelja in gospo ministrico, prosim za prijavo. Pritisnite, prosim, gospa ministrica. Dobro, torej kar je preveč,

minuta je na enega ... Torej se številčno ne izide.

Zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila.

V skladu z razlago Komisije za Poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem 1. točko dnevnega reda. Zaključujem tudi 38. izredno sejo Državnega zbora in vam želim prijeten, čim manj deževen vikend.

Seja se je končala 25. novembra 2016 ob 18.25.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAH ŽIBERT, ANJA	14, 40, 44, 53
BREZNIK, FRANC	7, 29

D

DOLINŠEK, MARJAN	13, 35, 38
------------------------	------------

F

FERLUGA, MARKO	26
----------------------	----

J

JURŠA, FRANC	17
--------------------	----

K

KATIČ, ANDREJA	8, 33, 34, 35, 45
KOPMAJER, BENEDIKT	15
KRIVEC, DANIJEL	39

M

MAHNIČ, ŽAN	5, 21, 26, 27, 37, 44, 53
MÖDERNDORFER, JANI (JANKO)	43

P

POJBIČ, MARIJAN	31, 33, 34, 35
-----------------------	----------------

Š

ŠKOBERNE, JAN	18, 25, 26
---------------------	------------

T

T. VATOVEC, DR. MATEJ	16
TONIN, MAG. MATEJ	11, 38

V

VEBER, JANKO	28
--------------------	----

LEGENDA

- PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra**
- PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke**
- PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije**
- PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov**
- PS ZL – Poslanska skupina Združena levica**
- PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije**
- PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti**
- PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev**
- NeP – Nepovezani poslanec**